

Glasiilo Mestne občine Ljubljana, letnik XXIII, številka 2, marec 2018, ISSN 1318-797X

Ljubljana

4-5
Gradimo
Ljubljano:
40 projektov

6-10
Čisto zate:
veliki kohezijski
projekt

15-17
Švicarija:
novo življenje
skrite lepote

18-20
Zlata leta:
v Ljubljani je
starost lahko lepa

ŽUPANČIČEVE NAGRADE 2018

Mestna občina Ljubljana podeljuje Župančičeve nagrade zaslužnim osebnostim slovenske umetnosti in kulture, ki širijo ugled Ljubljane doma in v svetu, in vabi k predlaganju kandidat in kandidatov za:

- podelitev Župančičeve nagrade za življenjsko delo
- in
- podelitev Župančičevih nagrad za dveletno ustvarjanje.

Razpisna dokumentacija je dosegljiva na naslovu: www.ljubljana.si/sl/razpisi-razgrnitve-in-javne-objave/.

Rok za oddajo predlogov je 12. april 2018.

Dodatne informacije na Oddelku za kulturo Mestne uprave MOL, Ambrožev trg 7, po telefonu 01/306 48 38 in 01/306 48 45. Uradne ure so vsak dan od 9. do 11. ure.

ZA LEPŠO LJUBLJANO

Tudi letos bo **od 22. 3. do 22. 4. pomladanska čistilna akcija** Za lepšo Ljubljano, s katero bomo skupaj poskrbeli, da bo naše okolje v pomlad vstopilo čisto, urejeno in zeleno.

Četrtnne skupnosti, turistična in druga društva ter organizacije iz Ljubljane bodo organizirale različne aktivnosti. Vabimo vas, da se nam pridružite: skupaj poskrbimo za lepo in urejeno Ljubljano! Podrobnosti o akciji bodo objavljene na spletni strani www.ljubljana.si.

ŽUPANOVI DNEVI ODPRTIH VRAT

Župan Zoran Jankovič ima **vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat**, ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, **med 14. in 20. uro** osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odsek za pobude meščanov, na telefonskih številkah **01/306 12 82 ali 01/306 10 65**.

NEPREMIČNO PREMOŽENJE MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Mestna občina Ljubljana vsem zainteresiranim s spletno aplikacijo »Nepremičnine MOL« (www.ljubljana.si/sl/nepremicnine-mol) omogoča vpogled v načrt prodaje in oddaje nepremičnin, ki so v njeni lasti.

PRODAMO

**Poslovno stavbo
s pripadajočim
zemljiščem,
Roška cesta 25,
Ljubljana**

Izključna cena:
456.000 €

Velikost poslovne stavbe št. 1727-741 je 350,40 m². Pripadajoči zemljišči sta parc. št. 406/0 in parc. št. 407/0, obe k. o. 1727 – Poljansko predmestje. Energijski kazalniki energetske učinkovitosti: E (105-150 kWh/m²a).

PRODAMO

**Stavbo in
pripadajoča
zemljišča v
naselju Javor,
Javor 5, Ljubljana
– Dobrunje**

Izključna cena:
73.000 €

Stavba v skupni izmeri 505,80 m² stoji na zemljiščih v skupni izmeri 1699 m². Zemljišča imajo trenutno namensko rabo: območje centralnih dejavnosti za vzgojo in primarno izobraževanje. S spremembo občinskega prostorskega načrta bo namenska raba stanovanjska. Energijski kazalniki energetske učinkovitosti: E (105-150 kWh/m²a).

STANEŽIČE

Izključna cena:
555.000 €,
v ceno ni vključen DDV

Zemljišča s parc. št. 291/7, 292/7, 293/7, 294/9 in 295/7, vsa k. o. Stanežiče, v skupni izmeri 2.200 m², ki se nahajajo v enoti urejanja prostora (EUP) ŠE-624, z namembnostjo SSse – splošne eno- in dvostanovanjske površine. Zemljišča se bodo v sklopu prodajala na javni dražbi.

KAŠELJ

Izključna cena:
169.200 €,
v ceno ni vključen DDV

Zemljišči s parc. št. 324/4 in 330/1, k. o. Kašelj, v skupni izmeri 1128 m², ki se nahajata v enoti urejanja prostora (EUP) PO-900, z namembnostjo SSse – splošne eno- in dvostanovanjske površine. Zemljišči se bosta v sklopu prodajala na javni dražbi.

Ljubljana

Kanalizacijski maraton

Gradimo Ljubljano

S 40-imi projekti Ljubljana pričinja novo investicijsko obdobje 4

ČISTO ZATE:
veliki kohezijski projekt 6
Jelka Žekar, Intervju 9
Ljubljansko podzemlje 11

Zimska služba 13

Švicarija:
novo življenje skrite lepote 15

Zlata leta

V Ljubljani je starost lahko lepa 18
Med ljubeznijo in prezirom 20

Kultura

Tuji kulturni centri
v Ljubljani (1. del) 22
Prismojena blues odisejada 25
Od Kresije do Rotovža 26

Mesto literature

Bosanski stečak 27
Teja Zorko: Knjižnice se
ukvarjamo predvsem z ljudmi 28

Kaj dela moja mami? 30
Ko mladi prirajajo za mlade 31

Mestno zrcalo 33
S polnimi pljuči v pomlad 34
Ljubljana je vzljubila futsal 37
Zimska Ljubljana 38

Mesto in Mestni svet

Delo Mestnega sveta 40
Napovednik dogodkov
v četrtnih skupnostih 40

Ljubljanski vestnik 44
Plakat in mladinsko
raziskovalno delo 46
Okoljske meritve 47

Fotografija na naslovnici
Švicarija, foto: Dunja Wedam

Fotografija na strani 3
Krištof Mlakar, foto: Primož Korošec

“ Po zaključku projekta bo v vsako ljubljansko hišo napeljana kanalizacija.

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Marjan Sedmak
(predsednik), Aleš
Kardelj, Simona Pirnat
Skeledžija, Denis Strikovič,
Lada Zei. Odgovorni
urednik: dr. Uroš Grilc,
kontakt: 051/398 843,
glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
Lektorica: Živa Čebulj,
Korektorica: Renata
Vrčkovnik, Avtorica
logotipa: Petra Černe
Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Salomon
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
121.800 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

Veliki kohezijski projekt, ki bo izboljšal stanje kanalizacijske infrastrukture v Ljubljani, je v naših mislih, srcih in delovnih obveznostih prisoten že vrsto let. Občutke ob prejetju odločbe, ki jo je izdala Evropska komisija, sem že delil s sodelavci. Zgodbo o poti, ki smo jo prehodili, želim deliti tudi z vami. Maraton, ultimativni tekaški izziv, je beseda, ki na pravi način izraža množico dogodkov, neskončnih ur strokovnega dela pri analizah, vlogah, preračunih in opcijskih študijah ter obilo neprespanih noči. Morda Filipid tistega davnega avgusta leta 490 pr. n. št. niti ni vedel, da bo pred vse nas postavil izziv. Izziv, da delamo strastno, strokovno, zbrano, vztrajno ... Da ves čas vidimo pred seboj le en cilj. Meni je cilj že leta 2008 postavil župan, ko je dejal, da mora imeti Ljubljana kanalizacijo napeljana v vsako hišo.

S sodelavkami in sodelavci smo si predstavljali, da je priprava vloge in kandidiranje za evropska kohezijska sredstva odvisna le od naše zavzetosti, strokovnega znanja in ustrezne priprave projekta. A smo na poti spoznali, da ni tako. Zmaga je bila na dosegu roke, kot je bil tek Samuela Kamauja Wanjiruja ob maratonski zmagi na olimpijskih igrah v Pekingu. Tek je bil lahkoten in rekorden.

Na žalost za nas ni bil tako lahkoten.

Čas je mineval. Dobili smo novega olimpijskega laureata Stephena Kiproticha, ki si je v Londonu 2012 pritekel maratonsko zmago. Naša zmaga pa se ni približala niti za ped: kljub odlično pripravljeni vlogi za dva projekta se ni zgodilo nič, celo nasprotno, minila je evropska finančna perspektiva za obdobje 2008–2013. Imeli smo odlično pripravljeno vlogo, minili sta dve olimpijski obdobji, dobili smo že dva maratonska zmagovalca, naš maraton pa je bil pred vedno težjimi ovirami, pot je postajala vedno bolj zavita in strma. Sredi leta 2014 nas je takratna vlada postavila s sklepom o prioritetni obravnavi 11 kohezijskih projektov pred izziv, ali je s takim tempom sploh še vredno nadaljevati. Kot tista tipična kriza na 35. kilometru maratona, kjer se pokažejo prava vztrajnost, pripravljenost in požrtvovalnost.

Vztrajali smo in se trudili dalje. Že kmalu se je izkazalo, da trud ni bil zaman, saj smo že januarja 2015 izvedeli, da bosta takratna dva projekta obravnavana kot en velik evropski kohezijski projekt, katerega financiranje bo neposredno odobrila Evropska komisija. Izdelali smo novo vlogo, ki je imela kot prva vloga velikih kohezijskih projektov tudi študijo vpliva klimatskih sprememb, ki je bila naravnana trajnostno, s posebno pozornostjo za zaščito okolja. Začelo se je novo poglavje. In da, prišle so nove olimpijske igre in Eliud Kipchoge Rotich je v Riu tekel hitro in zmagal, in tokrat smo zmagovali tudi mi: konec leta je neodvisna strokovna komisija Jaspers izdala dokument Action Completion Note, s katerim je bil projekt potrjen kot strokoven in ustrezen tako z ekonomskega, tehničnega kot z okoljskega vidika.

Slovesne podelitve odličij se bomo veselili skupaj z novim olimpijskim prvakom v maratonu leta 2020, ko bomo naš veliki projekt pripeljali h koncu. Za 68,9 milijona evrov evropskih sredstev, 11 milijonov državnih sredstev in 30 milijonov evrov lastnih sredstev bo zgrajenih 22,5 km novega kanalizacijskega omrežja v občini Medvode in 9,1 km v občini Vodice. Zgrajen bo 12-kilometrski povezovalni kanalizacijski zbiralnik C0, ki vodi do Centralne čistilne naprave Ljubljana. Tehnološko bo najnaprednejša in nam bo omogočala izboljšati kakovost vode, ki jo vrnemo v okolje, saj bodo v procesu čiščenja odstranjene fosforjeve in dušikove spojine. In nenazadnje: po zaključku projekta bo v vsako ljubljansko hišo napeljana kanalizacija.

Prepričan sem, da obstaja med maratonce kar nekaj bistvenih razlik. Nekateri tečejo, da bi spoznali lastne meje zmogljivosti in vztrajnosti, nekateri tečejo zaradi večne slave, nekateri iz golega užitka. Mi svoj maraton tečemo za someščanke in someščane, poganja nas želja biti najboljši pri storitvah za Ljubljančanke, Ljubljančane in okolje. Zagotovo pa prav vse maratonce med seboj povezuje stavek, ki ga je na koncu prvega teka izdihnil Filipid: »Zmagali smo,« in to si želimo leta 2020 izreči tudi mi.

Krištof Mlakar, direktor javnega podjetja Vodovod-Kanalizacija

S 40-imi projekti Ljubljana novo investicijsko

dr. Uroš Grilc

Leto se je šele dobro pričelo, zima je v zadnjih mesecih dodobra kazala svoje zobe, pa so investicijske aktivnosti Mestne občine Ljubljana vsemu navkljub že v polnem teku. Kot smo v zadnjem desetletju že vajeni, boste rekli. Pa to ni čisto tako. Dejansko se z letom 2018 pričinja investicijsko nemara najbolj dinamično in bogato obdobje sodobne Ljubljane. Poglejmo, zakaj.

V februarski številki glasila Ljubljana smo predstavili sto dva investicijska projekta, ki sta bila izvedena v letu 2017. Tokrat vam predstavljamo pisano paletu projektov, ki jih je Mestna občina Ljubljana že pričela izvajati in bodo uresničeni v tem letu. Štirideset investicij je torej že v teku, med njimi pomembne investicije v šole, vrtce, telovadnice, energetska obnovo stavb, cestno infrastrukturo ... In nenazadnje so med njimi tudi že investicije, ki so del največjega kohezijskega projekta: *Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja*. Z njim bo v naslednjih dveh letih Ljubljana, Zelena prestolnica Evrope, povečala priključenost na javno kanalizacijsko omrežje na 98 %. Z drugimi besedami, na novo bo kanalizacijo dobilo več kot 17.500 prebivalcev Ljubljane. Kaj vse ta izredno zahteven in obsežen projekt vključuje in kako bo vplival na kakovost življenja v Ljubljani, si lahko podrobno preberete na naslednjih straneh. Pa tudi v naslednjih številkah glasila vas bomo o tej temi sproti obveščali. V aprilski številki glasila pa se bomo posvetili projektom, ki se bodo pričeli v naslednjih mesecih.

Foto: Dunja Wedam

10. Izgradnja dela kolesarske steze ob Vojkovi cesti

11. Gosposvetska cesta po prenovi

PROJEKTI V IZVAJANJU

ČS	Naziv projekta	Predvideni rok zaključka (2018)
1.	Šiška Vodnikova 5 – stanovanjska stavba za Center Dolfke Boštjančič	marec
2.	Rožnik Nadvišanje Brdnikove ceste z mostom preko Glinščice in rekonstrukcijo križišča – prenova Brdnikove ceste	april
3.	Polje Rekonstrukcija Zaloške ceste na odseku od križišča z Vevško cesto do križišča s Kašeljsko cesto, Cesto 30. avgusta in Milčeto potjo s sočasno dogradnjo sanitarne in meteorne kanalizacije ter obnovo vodovoda in kanalizacije	september
4.	Polje Arničeva ulica, Zdešarjeva cesta, Cesta X – izgradnja kanalizacije in vodovoda z ureditvijo cest in javne razsvetljave na območju Novega Polja – 2. faza	junij
5.	Center Severni del Kolodvorske ulice – obnova kanalizacije in vodovoda ter rekonstrukcija prometne površine in površine za pešce; območje med Slomškovo ulico in spomenikom generala Maistra bo zaprto za promet s potopnim količkom	marec
6.	Bežigrad Livarska ulica – obnova vodovoda, kanalizacije in telekomunikacijskih vodovodov ter preplastitev celotnega vozišča in pločnikov	september
7.	Center Prešernova cesta – obnova kanalizacije in vodovoda ter rekonstrukcija vozišča, pločnikov in kolesarskih stez	december
8.	Center Obnova vročevoda in plinovoda na Kotnikovi in Kolodvorski ulici (sočasna obnova vodovoda in kanalizacije)	marec
9.	Center Plinovod, obnova vodovoda in kanalizacije po Hradeckega cesti	april
10.	Bežigrad Vojkova cesta – izgradnja nedokončanega dela kolesarske steze ob Vojkovi cesti od Centra Stožice do Ceste Janeza Porente	marec
11.	Center Ureditev Gosposvetske in dela Slovenske ceste ter Dalmatinove ulice – obnova vse komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, plinovod, vročevod, javna razsvetljava, telekomunikacije) in rekonstrukcija vozišč in površin za pešce; obojestranski drevored na Gosposvetski, na Dalmatinovi in severnem delu Slovenske pa enostranski; bistveno širše površine za pešce in kolesarje na Gosposvetski in Slovenski cesti; Dalmatinova ulica – sanacija kolektorja (objekta s komunalno infrastrukturo, ki se nahaja pod cesto)	april
12.	Šentvid Novogradnja telovadnice v OŠ Vižmarje Brod, Na Gaju 2	november
13.	Polje OŠ Zadobrova – preureditev šole s prizidavo zaradi povečanega vpisa, Zadobrovska 35	junij
14.	Črnuče OŠ Maksa Pečarja, Črnuška cesta 9 – novogradnja telovadnice z zunanjo ureditvijo in parkiriščem, novogradnja dodatnih šolskih prostorov in prenova šolskega igrišča	junij
15.	Šentvid OŠ Franca Rozmana Staneta, Prušnikova 85 – protipotresna sanacija objekta z dozidavo dodatnih prostorov	avgust
16.	Polje Vrtec Pedenjped, enota Kašelj, Ob studencu 11a – novogradnja, 8 oddelkov	april
17.	Vič Teniški center Ljubljana, Gerbičeva ulica 61a – tri nova zunanja teniška igrišča	april
18.	Center Rekonstrukcija strehe ter nadgradnja avditorija Križanke, Trg francoske revolucije 1	maj
19.	Črnuče Plaža Sava – plaža bo urejena na desnem bregu reke Save gorvodno od Črnuškega mostu, ob stopenjskem jezu; zaščita erodirane brežine in postavitve ležalnih ploščadi za sončenje v velikosti 2 x 2 m.	maj
20.	Polje Polje IV – izgradnja 64 stanovanjskih enot	december
21.	Center Podzemna zbiralnica odpadkov – Streliška 18	marec
22.	Šiška Obnova vodovoda in kanalizacije v Hotimirjevi ulici	avgust
23.	Rožnik Energetska prenova večstanovanjske stavbe na naslovu Cesta dolomitskega odreda 17	september
24.	Trnovo Energetska prenova večstanovanjske stavbe na naslovu Gerbičeva 47	september

pričenja obdobje

ČS	Naziv projekta	Predvideni rok zaključka (2018)
25.	Bežigrad Energetska prenova večstanovanjske stavbe na naslovu Topniška 58	september
26.	Center Energetska sanacija Vrtca Vodmat, enota Vodmat, Korytkova 26	september
27.	Bežigrad Energetska sanacija Vrtca Mladi rod, enota Čira čara, Belokranjska ulica 27	september
28.	Šmarna gora OŠ Šmartno pod Šmarno goro, Cesta v Gameljne 7 – energetska prenova (energetsko upravljanje, prenova stavbnega ovoja, prenova ogrevalnega sistema, tehnika, regulacija ter prenova stavbnega pohištva)	junij
29.	Vič Mestna uprava MOL, Trg mladinskih delovnih brigad 7 – energetska prenova (energetsko upravljanje, izolacija podstrešja, vgradnja termostatskih ventilov/uravnoteženje, prenova stavbnega ovoja, prenova stavbnega pohištva, sanacija toplotne postaje, prenova razsvetljave)	marec
30.	Šentvid ZD Ljubljana Šentvid, Ob zdravstvenem domu 1 – energetska prenova (energetsko upravljanje, vgradnja termostatskih ventilov/uravnoteženje, prenova razsvetljave, prenova ogrevalnega sistema, regulacija)	marec
31.	Posavje OŠ Danile Kumar, objekt 2, Godeževa 11 – energetska prenova (energetsko upravljanje, sanacija toplotne postaje, izolacija strehe, vgradnja termostatskih ventilov/uravnoteženje, prenova razsvetljave, prenova stavbnega ovoja, izolacija stropa neogrevane kleti)	maj
32.	Moste Mestna uprava MOL, Proletarska 1 – energetska prenova (energetsko upravljanje, izolacija podstrešja, vgradnja termostatskih ventilov/uravnoteženje, prenova stavbnega ovoja, prenova stavbnega pohištva ter vgradnja senčil in prenova razsvetljave)	april
33.	Šiška Vrtec Hansa Christiana Andersena, enota Lastovica, Derčeva 10 – energetska prenova (energetsko upravljanje, prenova stavbnega ovoja, vgradnja termostatskih ventilov/uravnoteženje, izolacija podstrešja, prenova razsvetljave, ureditev prezračevanja z rekuperacijo v kuhinji in hodnikih)	marec
34.	Polje OŠ Polje, Polje 358 – energetska prenova (energetsko upravljanje, prenova stavbnega ovoja, prenova ogrevalnega sistema, tehnika, regulacija, prenova stavbnega pohištva)	april
35.	Moste Park MUSTE – ureditev parka in javnega sadovnjaka Na območju urejamo družinski park z igrali, ki so primerna tudi za gibalno ovirane otroke in starejše. Na severni strani smo park zaključili z ureditvijo še enega (že četrtega) urbanega sadovnjaka, kjer smo zasadili 64 sadnih dreves. Ob sadovnjaku smo zasadili še 14 parkovnih dreves, kot drevored ob Poti na Fužine na delu, kjer je družinski park. Na tem delu urejamo tudi novo vzdolžno parkirišče za potrebe gibalno oviranih.	marec
36.	Rudnik OŠ Oskarja Kovačiča, ob Dolenjski železnici 48 – izgradnja prizidka s petimi učilnicami, zbornico in upravo	oktober
37.	Bežigrad OŠ Milana Šuštaršiča, Štembalova ulica 2a – izgradnja novega trakta šole s tremi učilnicami in terasami za prve razrede	avgust

Še trije projekti so se začeli izvajati v prvih mesecih tega leta, vendar zaradi zahtevnosti in obsežnosti del ne bodo končani v letu 2018.

38.	Center Galerija Cukrarna – celovita rekonstrukcija nekdanje tovarne sladkorja v v najsodobnejši in največji galerijski objekt v državi	2020
39.	Vič Zavetišče za zapuščene živali Ljubljana Gmajnice – gradnja šestih novih objektov za nastanitev in oskrbo živali, ureditev tekališč in celovita zunanja ureditev	2021
40.	Bežigrad Zdravstveni dom Bežigrad – v novem 3-etažnem objektu bodo urejeni novi prostori za zdravstveno dejavnost ter lekarna.	2019

Foto: Miha Fras

17. Teniška igrišča na Viču

Foto: Dunja Wedam

14. OŠ Maksa Pečarja

Foto: Miha Fras

16. Vrtec Pedenped v Kašlju bo eden izmed najlepših v državi.

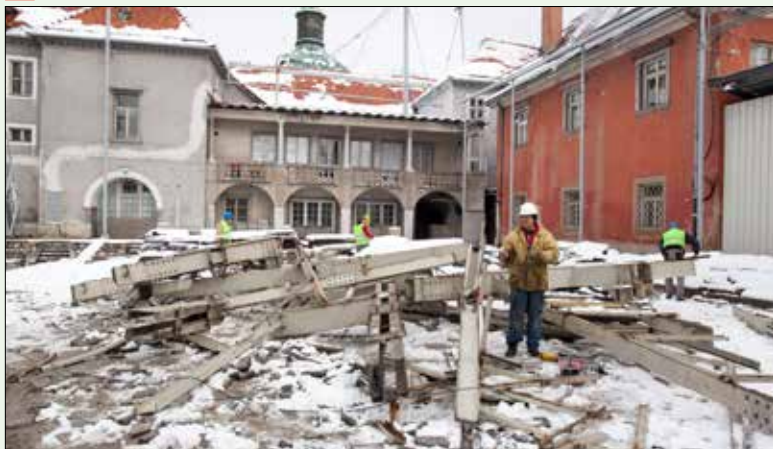

Foto: Miha Fras

18. Križanke dobivajo novo streho.

Foto: Nik Rovani

35. Dobivamo nov sodoben park Muste.

dr. Srečko Štepec, Hradskega ulica:
»Dela na Hradskega ulici potekajo res profesionalno, občina je poskrbela, da je cesta še vedno prevozna za stanovalce. Mraz je dela kajpada nekoliko zaustavil. Stvari bodo urejene enkrat za vselej, zato pa se splača tudi malo potrpeti, kajne?«

ČISTO ZATE: veliki kohezijski

Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju

dr. Uroš Grilc

Mare: Pišem vam v zvezi z lepo in zeleno Ljubljano. Vsa čast, ampak obstajajo še tudi drugačne stvari, ki bi morale biti nujno urejene, da bi bila pravljica zaključena. Recimo: mi na Hruševski cesti še nimamo kanalizacije, pa smo tudi Ljubljana. Res, da je vse že zeleno in bo še bolj. Torej, zanima me, kdaj bo to vprašanje rešeno. Do kdaj moramo čakati?

Jure: Kanalizacija na Rakovi jelši še sedaj ni urejena, pa ste obljubili že zdavnaj. Kdaj bo?

Mare in Jure sta le dva izmed mnogih, ki so pristojnim na Mestni občini Ljubljana v zadnjih letih zastavljali vprašanja glede izgradnje kanalizacije. Danes, po letih truda in prizadevanja, bodo končno dočakali razveseljiv odgovor!

V naslednjih treh letih se bo zgodovini razvoja kanalizacije v Ljubljani dodalo novo veliko poglavje: pred Mestno občino Ljubljana je namreč največja investicija v sistem odvajanja in čiščenja odpadne vode. Povedano drugače: pred nami je projekt, ki je ključen za kakovost bivanja prebivalcev in prebivalcev Mestne občine Ljubljana in ki bo zanamcem zapustil zdravo in čisto okolje.

Z zavedanjem o razvoju, potrebni nadgradnji komunalne infrastrukture in odgovornosti do okolja in prihodnjih generacij smo pristopili k načrtovanju obsežnega in kompleksnega projekta nadgradnje celotne kanalizacijske infrastrukture, na katero je danes priključenih 270.000 prebivalcev ter industrijski in poslovni objekti. Dolžina celotnega kanalizacijskega omrežja na območju Mestne občine Ljubljana in primestnih občin danes obsega 1127 km, poleg Centralne čistilne naprave Ljubljana v Zalogu pa vključuje tudi 16 lokalnih čistilnih naprav. Zaradi načrtovanega prostorskega razvoja mesta, sprememb predpisov s področja varstva okolja,

preobremenjenosti obstoječega kanalizacijskega sistema ter dejstva, da je treba dograditi skoraj 12 % kanalizacijskega sistema, smo morali pristopiti k načrtovanju nadgradnje sistema na enoten, sistematičen način.

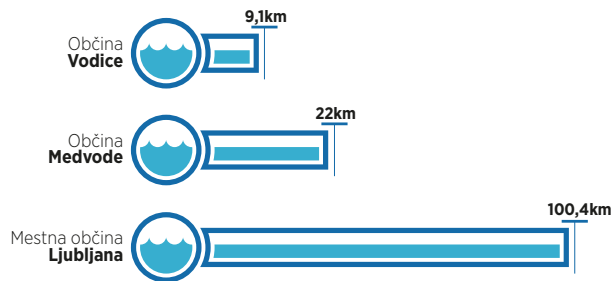
V avgustu 2017 je Evropska komisija pritrdila vlogi za pridobitev kohezijskih sredstev in tako prižgala zeleno luč za izvedbo tega velikega in zahtevnega okoljskega projekta. Če smo natančni, gre za največji kohezijski projekt, ki bo v Sloveniji izveden v tem obdobju. Projekt je ovrednoten na 111 milijonov evrov, zanj bo Evropska komisija prispevala 69,1 milijona evrov, 12,4 milijona evrov bo sofinancirala Republika Slovenija, preostanek sredstev pa bodo zagotovile občine.

Celoten projekt tako sedaj sestavljajo trije deli, in sicer:

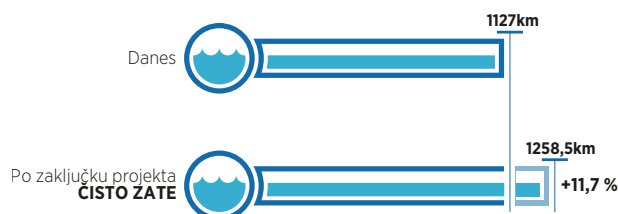
- izgradnja povezovalnega kanala C0 v Mestni občini Ljubljana z nadgradnjo odvajanja komunalne odpadne vode v občinah Medvode in Vodice,
- izgradnja 3. faze Centralne čistilne naprave Ljubljana in
- dograditev kanalizacije v aglomeracijah nad 2000 PE v MOL.

Naj pojasnimo: aglomeracija je območje poselitve, kjer je poseljenost zgoščena tako, da je zbiranje in odvajanje komunalne odpadne vode mogoče po kanalizaciji, in PE je merska enota za obremenitev, ki jo povzroči 1 človek v 1 dnevu.

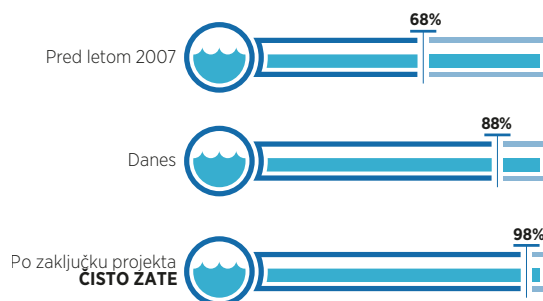
NA NOVO ZGRAJENO KANALIZACIJO OMREŽJE

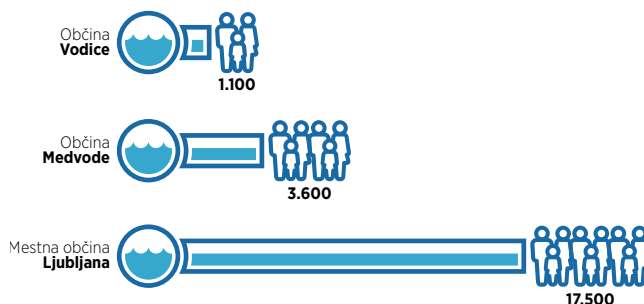
DOLŽINA KANALIZACIJSKEGA SISTEMA V UPRAVLJANJU JP VO-KA

PRIKLJUČENOST NA KANALIZACIJO V MOL PO LETIH

V PRIHODNJIH DVEH LETIH BOMO NA JAVNO KANALIZACIJO DODATNO PRIKLJUČILI GOSPODINJSTVA

projekt

vodonosnika Ljubljanskega polja

CENTRALNA ČISTILNA NAPRAVA LJUBLJANA

Nadgradnja Centralne čistilne naprave Ljubljana bo omogočila čiščenje odpadka za dodatnih 195.000 prebivalcev.

Nadgrajena bo s terciarnim čiščenjem, odstranjevanjem dušikovih in fosforjevih spojin.

Sistematično urejanje odvajanja odpadne vode

Izgradnja povezovalnega kanala C0 v Mestni občini Ljubljana z nadgradnjo odvajanja komunalne odpadne vode v občinah Medvode in Vodice

V tem delu projekta bo dograjena kanalizacija v občini Medvode v skupni dolžini 22,5 km. Obsegala bo kanaliziranje območij v aglomeracijah Medvode in Spodnje Pirniče, in sicer konkretno na območju Vikrč, Spodnjih Pirnič, Zgornjih Pirnič in Verju. Dograjen bo kanalizacijski sistem v naseljih Medvode (del Preske in Čarmanova ulica), Ladja, Goričane, Rakovnik in Vaše.

Občina Vodice bo zgradila povezovalni kanal od naselja Vodice do obstoječega kanalizacijskega sistema v MOL ter zgradila navezovalne kanale do naselij Bukovica in Utik v skupni dolžini 9,1 km.

Najzahtevnejši del izgradnje se bo dogajal v Mestni občini Ljubljana, saj bo zgrajen povezovalni kanal C0, ki bo potekal od vzhodne obvoznice do čistilne naprave Brod, vključno z vsemi sekundarnimi kanali iz črpališč Mala vas, Tomačevo, Jarše ter iz naselij Ježica in Sneberje. Kanal bo v skupni dolžini 12,1 km. Sama obstoječa čistilna naprava Brod bo rekonstruirana v zadrževalni bazen s kapaciteto 800 m³. Na novo bomo s tem delom projekta na javno kanalizacijo priključili 3600 prebivalcev

v občini Medvode in 1100 prebivalcev v občini Vodice. Tako bomo z izgradnjo povezovalnega kanala C0 bistveno zmanjšali obremenitev centralnega kanalizacijskega sistema v Mestni občini Ljubljana ter sistematično uredili odvajanje odpadne vode s severozahodnega dela Ljubljane.

Za ta del projekta je bil na javnem naročilu že izbran izvajalec, in sicer Javna razsvetljava Ljubljana d. d. Dela pričenjajo v marcu, v skladu s pogodbo pa jih morajo zaključiti do sredine leta 2019.

Čistejša odpadna voda nazaj v naravo

Centralna čistilna naprava Ljubljana (CČNL) v Zalogu predstavlja zaključek centralnega kanalizacijskega sistema Ljubljane. Največja slovenska komunalna čistilna naprava, na kateri se v povprečju dnevno očisti več kot 80.000 m³ odpadne vode, s svojim neprekinjenim delovanjem 24 ur na dan 365 dni na leto skrbi, da se v Ljubljanico izliva ustrezno prečiščena odpadna voda.

Ljubljanica, odvodnik, v katerega se stekajo prečiščene odpadne vode, se nahaja na vodnem območju reke Donave, zato je treba v skladu z evropsko in slovensko zakonodajo tehnologijo čiščenja odpadne vode nadgraditi s terciarno stopnjo čiščenja (odstranjevanje dušikovih in fosforjevih spojin). Obenem je treba upoštevati predvideno priključevanje novih uporabnikov na kanalizacijsko omrežje in zato povečati zmogljivosti same čistilne naprave s sedanjih 360.000 PE na 555.000 PE.

IZGRADNJA POVEZOVALNEGA KANALA C0 PRINAŠA RAZBREMENITEV KANALIZACIJSKEGA SISTEMA IN DODATNIH 43,2 KM KANALIZACIJE V LJUBLJANI, MEDVODAH IN VODICAH.

Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja
Faza 1: Nadgradnja sistema odvajanja komunalne odpadne vode v občinah Medvode in Vodice ter izgradnja povezovalnega kanala C0 v Mestni občini Ljubljana.

NADGRADNJA CENTRALNE ČISTILNE NAPRAVE LJUBLJANA BO OMOGOČILA ČIŠČENJE ODPLAK ZA DODATNIH 195.000 PREBIVALCEV.

Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja
Faza 2: Izgradnja III. faze CČN Ljubljana.

V PRIHODNIH DVEH LETIH BOMO NA JAVNO KANALIZACIJO DODATNO PRIKLJUČILI GOSPODINJSTVA S SKUPNO VEČ KOT 17.500 PREBIVALCI.

Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja
Faza 3: Dograditev kanalizacije v aglomeracijah v MOL.

Foto: Primož Korošec

David Polutnik

»Velik kohezijski projekt bo v naslednjih dveh letih zagotovo pomembno vplival na življenje naših meščank in meščanov. V okviru projekta načrtujemo obnovo 261 cest ali ulic. Prenova ne bo mogoča brezčasne spremembe prometnega režima in zapor cest v času del, kar bo vplivalo na potek prometa v širši okolici zapor. Kampanja ČISTO ZATE je namenjena temu, da bodo meščanke in meščani čim bolj obveščeni o poteku del na posameznem območju. Takrat bosta še posebej pomembna dobro načrtovanje poti in strpnost. Vsem udeležencem v prometu svetujem, da se vnaprej pripravijo na spremembe njihovih običajnih poti, se pravočasno odpravijo na pot, na portalu PromInfo preverijo aktualno stanje prometa, poiščejo obvozne poti, predvsem pa naj že zdaj razmislijo o alternativnih načinih mobilnosti – hoja, kolesarjenje, uporaba javnega prevoza, sopotništvo, souporaba avtomobila, uporaba parkirišč P+R –, da bodo udobneje prispeli na cilj. Verjamem, da bodo meščanke in meščani zapore cest sprejeli z razumevanjem in zavedanjem, da bo prenova pomenila izboljšanje varnosti prometa ter kakovosti življenja v našem mestu.«

David Polutnik, vodja Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet, Mestna občina Ljubljana

Predvidena je tudi posodobitev obstoječe linije čiščenja blata s sodobnimi tehnološkimi procesi, ki bodo zagotovili večjo proizvodnjo bioplina in znatno nižjo količino blata za končno odstranjevanje. Tudi za ta del projekta je bil na javnem razpisu že izbran izvajalec, in sicer RIKO, industrijski, gradbeni inženiring in leasing, d. o. o., v skupnem nastopu z OTV Francija. Vse zahtevane pogodbene obveznosti morata partnerja izpolniti do konca leta 2020.

Dograditev kanalizacije v aglomeracijah nad 2000 PE v MOL

Projekt Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja vključuje tudi dograditev javne kanalizacije v aglomeracijah Mestne občine Ljubljana, večjih od 2000 PE, ki niso opremljene v skladu z veljavnimi predpisi, in sicer aglomeracije Ljubljana, Tacen, Sardinja vas in Zgornje Gameljne.

Osnovni namen izgradnje kanalizacije je doseči vsaj 95 % celotne obremenitve v aglomeracijah.

»Kanalizacije, ki bo zgrajena pri nas v Sostrem, se zelo veselim. Ne bo več skrbi z greznico in praznjenjem. Veselim pa se tudi pozitivnega učinka na sostrsko zeleno oazo. Vem, da nam bo sama gradnja kanalizacije močno zaznamovala prihodnje dni, spremenila tudi kakšno navado, mogoče celo otežila ali podaljšala pot v službo ali po opravkih, vendar tako v življenju pač je. Zavedamo se, da gradnja kanalizacije ne more potekati drugače kot po razkopanih cestah.« Jana, Sostro

V projektu je predvidena izgradnja kanalizacije za odvod komunalnih odpadnih vod na 39-ih območjih znotraj Mestne občine Ljubljana, ki ležijo znotraj 4 aglomeracij. Ta območja so: Galjevica, Glince in Dolnice, Gornji Rudnik, Hrušica in Litijska cesta, Kamnogoriška cesta, Kašelj, Kozarje, Polje, Slape, Stožice, Šmartinska cesta, Tržaška cesta, Vevče, Zadobrova, Zalog, Zaloška – Studenec, Pod Debnim vrhom, Na Trati, Ježica, Kleče, Brdo vzhod, Brdo zahod, Cesta dveh cesarjev, Kalinova ulica, Cesta Andreja Bitenca, Medveščkova ulica, Ulica Mire Miheličeve, Ogrinčeva ulica, Novo polje, Ižanska cesta – jug, Ilovica in Ižanska cesta – sever, Rakova Jelša, Sibirijska, Gameljne, Šmartno, Tacen, Dobrunje, Sostro, Žabja vas.

Celotna dolžina načrtovane kanalizacije znaša 88,3 km za odvod komunalnih odpadnih vod, predvidena pa je tudi

gradnja 13 črpalnišča odpadne vode in 3 vakuumske postaje. Na novo bo na javno kanalizacijo priključenih približno 17.500 prebivalcev. Na območju največje aglomeracije Ljubljana se bo priključenost na kanalizacijo povečala celo na 98 %. Ukinjenih bo 3900 obstoječih greznic, ki so velik vir onesnaževanja podzemnih voda.

Gradnja bo potekala po skoraj 261 ljubljanskih ulicah in bo zaključena do konca leta 2020, kar pomeni, da bodo vse navedene ulice opremljene tudi z vso infrastrukturo. Konec marca 2018 bo objavljen prvi sklop javnih naročil, ki bo obsegal območja Stožic, Šmartinske ceste, Hrušice in Litijske ceste, Gornjega Rudnika, Glince in Dolnic, Zaloga, Zaloška – Studenec, Slape, Kamnogoriška cesta, Cesta dveh cesarjev, Kalinova ulica, Cesta Andreja Bitenca, Na Trati, Cesta dveh cesarjev, Ježica, Kleče, Medveščkova ulica, Ogrinčeva ulica, Ulica Mire Miheličeve in Brdo vzhod.

Zaradi izvedbe celotnega Velikega kohezijskega projekta bodo ukinjene nekatere manjše čistilne naprave (Brod, Rakova jelša, Pirniče in Vodice), katerih čiščenje zaradi preobremenjenosti (premajhna zmogljivost) ne ustreza več zakonskim predpisom. S priključitvijo na centralni kanalizacijski sistem bo zagotovljeno bolj nadzorovano in učinkovitejše čiščenje odpadnih vod.

Kako bo izvajanje projekta vplivalo na promet v Ljubljani?

Vsekakor bodo imela dela velik vpliv na življenje in promet v prestolnici. Gradnja javne kanalizacije je namreč predvidena po 261 ulicah in cestah v Mestni občini Ljubljana, kar pomeni, da bo projekt potekal na kar 10 % vseh obstoječih cest in ulic. Glede na to, da bodo dela izvedena do konca leta 2020, bo izvajanje projekta izjemno intenzivno. Vsekakor bodo pristojne občinske službe ažurno obveščale prebivalce o poteku del, da bo kakovost življenja tudi v času projekta kar najmanj okrnjena.

Ljubljana je mesto s kakovostnim vodnim virom, kar je glede na večino drugih svetovnih mest velika dragocenost, a tudi velika odgovornost celotne skupnosti, vsakega posameznika in vseh nas, da s svojimi vsakodnevnimi navadami in praksami podpiramo ta naravni vir in ga ohranjamo za prihodnje generacije.

Urejenost celotne kanalizacijske infrastrukture, vključno s kanalizacijo, hišnimi priključki in čistilnimi napravami, bo v prihodnosti adut, ki bo zagotavljal kakovostno bivanje tudi bodočim generacijam.

Jelka Žekar: Z vsem znanjem in izkušnjami bomo zmogli tudi ta zahteven projekt

dr. Uroš Grilc, foto: Primož Korošec

Jelka Žekar je od leta 2012 na Mestni občini Ljubljana kot podžupanja zadolžena za področje investicij, nepremičnin in gospodarskih dejavnosti. Glede na to, da je občina v lanskem letu uresničila kar 102 investicijska projekta, je vsakomur jasno, da ima polne roke dela. Pa vendar funkcijo podžupanje opravlja nepoklicno.

Gospa podžupanja, saj vem, da so za mesto pomembne vse pridobitve, a kateri izmed vseh v letu 2017 realiziranih projektov vas je osebno najbolj navdušil?

Ob tako velikem številu izvedenih projektov je odločitev, kateri projekt me je najbolj navdušil, izjemno težka. Kdor je pregledal prejšnjo, februarско številko glasila Ljubljane, kjer sta bila predstavljena 102 zaključena projekta po četrtnih skupnostih v letu 2017, se je lahko prepričal, da so projekti zelo različni. Od takšnih, ki so vidni navzven, kot so športni, izobraževalni ali kulturni objekti, do takšnih, ki prav tako pomembno izboljšajo kakovost življenja v mestu, občutijo pa jih neposredno prebivalci območja, kjer so se te investicije uresničile. Mislim na projekte, ki se nanašajo na ureditev kanalizacije, vodovoda, torej vse, kar se dogaja pod zemljo. Včasih slišimo očitke, da Mestna občina Ljubljana skrbi in ureja samo center mesta, pozablja pa

na obrobja Ljubljane, toda po pregledu vseh projektov iz preteklega leta postane očitno, da očitke ne drži.

Vseeno pa najbrž različne investicije postavljajo različne izzive?

Največji izziv zame in za našo energetske menedžerko je bil v letih 2016 in 2017 projekt energetske prenove javnih zgradb po načelih energetskega pogodbeništv. V Mestni občini Ljubljana smo orali ledino na tem področju. V projekt je vključenih 48 objektov, od tega bo 25 objektov celovito energetske prenovljenih. Ker smo dobili nepovratna evropska sredstva za tehnično pomoč pri izvedbi tega projekta, nas je preganjal čas, na poti za uspešno izvedbo pa je bilo kar nekaj ovir. Med drugim smo čakali na to, da država sprejme potrebne smernice, pa tudi, da pregleda vlogo za pridobitev kohezijskih sredstev. Kljub temu nam je uspelo in Evropska investicijska banka prikazuje naš projekt kot primer dobre prakse. Tako banka kot Evropska

komisija pogosto vabita energetske menedžerke na razne konference in delovne skupine, da predstavi projekt. Pa tudi drugi sodelavci v mestni upravi in javnih podjetjih ter zavodih svoje znanje in dosežke predstavljajo drugim mestom.

Izzivov vam ne bo umanjalo tudi v prihodnjih letih. Pred občino je največji kohezijski projekt v tem obdobju evropske finančne perspektive: odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja. Pravzaprav ga sestavljajo trije veliki sklopi: nadgradnja sistema odvajanja komunalne odpadne vode v občinah Medvode in Vodice ter izgradnja povezovalnega kanala C0 v Mestni občini Ljubljana, izgradnja tretje faze Centralne čistilne naprave Ljubljana in dograditev kanalizacije v aglomeracijah v Mestni občini Ljubljana. Kako se ga lotevate?

Začetek projekta sega v leto 2011. V okviru finančne perspektive 2007–2013 sta bila pripravljena dva zahtevka za potrditev pomoči iz Kohezijskega sklada, ker je bil tudi projekt razdeljen v dva sklopa. Pristojna ministrstva so zahtevala, da se oba sklopa združita v en projekt in uvrstita v novo finančno perspektivo 2014–2020 kot t. i. veliki projekt, za katerega je treba pridobiti odobritev Evropske komisije, ki pa daje projekt v pregled tudi neodvisni evropski instituciji. Vse te spremembe in zahtevani ter zapleteni postopki so dolgotrajni, za sodelavke in sodelavce v mestni upravi in javnem podjetju VO-KA pa so predstavljali velike dodatne administrativne obremenitve, saj gre pri tako velikem projektu za izjemno obsežno in zahtevno dokumentacijo, ki smo jo morali nekajkrat združevati, razdruževati, dopolnjevati in podobno. Evropska komisija je tako šele avgusta lani prižgala zeleno luč za izvedbo tega okoljsko zahtevnega projekta.

Čeprav sta v delu projekta investitor poleg Mestne občine Ljubljana tudi občini Medvode in Vodice, so zaposleni v javnem podjetju VO-KA s strokovno tehničnim znanjem stalno in intenzivno sodelovali pri vseh aktivnostih, ki so se dogajale na projektu. Obseg dela se bo v naslednjih letih še povečeval, saj bo izvedba potekala sočasno na vseh treh delih projekta. Poleg tega se bo

vzporedno z izvajanjem tretjega dela projekta, dograditve kanalizacije v aglomeracijah v Mestni občini Ljubljana, izvajala tudi sočasna obnova vodovoda na tistih območjih, kjer bo to potrebno zaradi dotrajanosti vodovoda ali umestitve tras predvidenih vodov. Veliko dela, predvsem administrativnega, je bilo že opravljenega, še več pa bo tistega na terenu, fizičnega, ki bo prinesel stvarne rezultate za občane.

Projekt je zaradi svoje obsežnosti velik organizacijski in komunikacijski zalogaj, saj bo zavoljo posegov v cestno infrastrukturo brez dvoma vplival na življenje v Ljubljani.

Točneje, projekt bo tako ali drugače potekal kar na 261 ulicah v Ljubljani. Kako boste reševali prometne zagate ob številnih zaporah cest, ki bodo v naslednjih dveh letih neizbežne?

Cestne zapore so »večni problem«. Ampak povejte, kako naj prenavljamo ceste, če je ne zapremo? Ljudje morajo to vzeti v zakup. Navsezadnje bo po teh posegih podzemna infrastruktura urejena, površina pa še varnejša in lepša, zato verjamem, da imajo meščani vendarle razumevanje za tovrstna dela, saj je obnova v širšem javnem interesu. A ko obtičijo v prometu, na to pogosto pozabijo. In tudi na to, da s svojim vozilom gnečo povzročajo tudi sami. Temu pa se lahko izognejo, če premišljeno načrtujejo potovanje, torej če se pravočasno odpravijo na pot, preverijo aktualno stanje prometa, poiščejo obvoze oz. druge obvozne poti in uporabljajo alternative, ki omogočajo hitrejšo potovanje glede na dano situacijo, na primer hoja, kolo, javni prevoz, sopotništvo, souporaba avtomobila, P+R idr. Treba je upoštevati prometno signalizacijo in se prilagoditi situaciji na terenu, vedno pa biti strpen in previden, še posebej pri spremembah prometne ureditve, zaporah, obvozih ipd.

Drži, vsakomur bi moralo biti samoumevno, da čas gradnje terja prilagoditve naših ustaljenih poti, zato pa bo po letu 2020 tudi cestna infrastruktura prenovljena in posodobljena. Ažurna obveščena meščank in meščanov o poteku del na posameznih območjih bo ključna.

Tega se zavedamo in tu smo še posebej sistematični ter inovativni. Že doslej ob začetku del pri vseh večjih projektih, zlasti tistih, ki vplivajo na potek prometa okoli zapore, redno obveščamo prek naših ustaljenih komunikacijskih kanalov – spletnih strani, zlasti naše uradne www.ljubljana.si, družbenih omrežij, sporočil za javnost, tiskovin in medijev. Dodatno so informacije sproti objavljene tudi na portalu aktualnih prometnih informacij

PromInfo. Tudi ob tem kohezijskem projektu bomo uporabili navedene kanale in orodja, dodali pa bomo še nove. Vsekakor bomo prebivalce pred vsako prenovo na gosto naseljenih območjih, na katerih živijo ali ob njih opravljajo dejavnost, še posebej obveščali z direktno pošto. Prav tako bomo sočasno z načrti urejanja posameznih območij v četrtinskih skupnostih priredili sestanke, na katerih bomo na voljo za kakršnekoli odgovore in nasvete. Sicer pa je meščanom v začetku vsakega meseca župan osebno na voljo za dodatna pojasnila, sproti pa sodelavci v pristojnih službah. Obenem za ta projekt pripravljamo še posebno komunikacijsko kampanjo z osrednjim sporočilom »ČISTO ZATE«, v kateri poudarjamo prav to – da bomo meščankam in meščanom s tem »čistim« projektom izboljšali njihovo kakovost življenja, torej bo imel dejanske, pozitivne učinke na njihovo vsakdanje življenje. Vendarle pa bodo, ko se bodo dela začela, še posebej potrebni strpnost, spoštovanje in sobivanje na skupnem prostoru.

“ Včasih slišimo očitek, da Mestna občina Ljubljana skrbi in ureja samo center mesta, pozablja pa na obrobja Ljubljane, toda po pregledu vseh projektov iz preteklega leta postane očitno, da očitek ne drži.

Cilji projekta so za dolgoročno kakovost življenja v Ljubljani ključni: 17.500 prebivalcev Mestne občine Ljubljana bo na novo priključenih na odvajanje in čiščenje odpadnih voda, stopnja priključenosti na kanalizacijo se bo povečala celo na 98 %, zgrajeno bo 131,5 km sanitarnih kanalov, 3 vakuumske postaje, 16 črpališč in zadrževalni bazen. Kateri od teh ciljev bo po vašem mnenju najtežje uresničljiv?

Podatki, ki jih navajate v vprašanju, potrjujejo, da gre res za zelo obsežen in zahteven projekt, če dodam še, da bo vse to uresničeno v dveh letih, potem je več kot očitno, da nas čaka veliko dela. Toda glede na vse znanje in izkušnje z infrastrukturnimi projekti ter njihovo strokovno izvedbo ne dvomim, da bomo vse cilje tudi uresničili. Kaj bo najtežje? Menim, da bo najtežje pridobiti

razumevanje ljudi, ki bodo morali plačati komunalni prispevek za priključitev na novo kanalizacijo. A dejstvo je, da je skladno z zakonodajo priključitev objekta na javno kanalizacijo obvezna, ob tem je pač treba plačati komunalni prispevek zaradi izboljšanja komunalne opreme. Dobrobit za čisto okolje za naše zanamce je v tem primeru neprecenljiva in vsega truda vredna naložba.

Gospa podžupanja, za zaključek še razmislite, kateri izziv je za kakovost življenja in trajnostni razvoj v Mestni občini Ljubljana po vašem mnenju prioriteta v naslednjem petletnem obdobju?

Ljubljana kot glavno mesto potrebuje novo železniško in avtobusno postajo ter urejen, sodoben, hiter in ljudem prijazen železniški promet. Žal ureditev tega problema večinoma ni v pristojnosti občine, si pa prizadevamo, da bi država, ki je lastnica Slovenskih železnic, bolj aktivno pristopila k uresničitvi projekta. Izgradnja Potniškega centra Ljubljana, bo zagotovo prinesla korenite spremembe na področju urejanja javnega potniškega prometa (vlak, avtobus), tako na regionalni kakor nacionalni ravni, in pomembno vplivala na spremembo potovalnih navad predvsem vozačev iz drugih delov Slovenije. Seveda pa ima tudi občina svoje cilje, ki jih bomo tudi uresničili. Tako kot smo zapisali že v Celostni prometni strategiji, želimo bistveno zmanjšati uporabo osebnih vozil v mestu. Saj smo na dobri poti, a da se storiti še več. Zato izziv predstavlja tudi nadaljnje posodabljanje ljubljanskega potniškega prometa, elektrifikacija, krožne avtobusne linije itd. To imamo v načrtu, vendar uvedba za nekatere ukrepe še ni natančno terminsko opredeljena, saj je odvisna od drugih projektov na področju trajnostne mobilnosti. Prav tako je predpogoj končana prenova cest v mestnem središču, poleg tega pa je predvidena še izgradnja novih parkirišč P+R v Stanežičah, Črnučah itd., kar bo omogočilo zadrževanje avtomobilov na obrobju Ljubljane. Po izvedbi navedenih projektov bomo lahko pristopili k večjim spremembam mreže linij mestnega prometa, ampak bi bil ob tem potreben tudi poseg v obstoječo infrastrukturo v širšem obsegu, saj bi to zahtevalo določene spremembe prometnega režima in prilagoditve v okolici, česar pa se ne da uvesti v kratkem času. Vsekakor je pomembno tudi zavedanje vsakega posameznika, da lahko za manjšo prometno gnečo v Ljubljani veliko naredi sam z izbiro ustreznega, trajnostnega načina mobilnosti. O tem bomo še naprej ozaveščali v sklopu kampanj, kot so Pusti se zapeLjati in vsakoletni evropski teden mobilnosti.

Ljubljansko podzemlje

Kako je Ljubljana gradila kanalizacijo in vodovod

Foto: Marjan Ciglič, hrani: MNZS

Gradnja kanala na Titovi cesti, 12. april 1961

Moderno mesto si danes težko zamišljamo brez urejene komunalne dejavnosti, v njenem ožjem smislu pa sta zagotovo najpomembnejši infrastrukturi vodovod in kanalizacija. Zgraditev sodobnih vodovodnih in kanalizacijskih sistemov pomeni enega večjih prelomov v socialni in kulturni zgodovini vsakdanjega življenja v Ljubljani novejših dob.

Civilizacijski dosežek Emone

Stvaritve Rimskega imperija se niso merile zgolj v prostranosti države, njenega administrativnega aparata, izjemnih cest, močne vojske in blišču arhitekturnih čudes, temveč tudi v stvarih, ki so na prvi pogled skrite, a za nemoteno in udobno življenje v mestu neobhodne ter nujne. Rimska civilizacija je pljusknila tudi na naše ozemlje, kjer nas še danes navdušujejo njeni arheološki ostanki. Prav razkritje emonskega podzemlja nam je pokazalo, da je antično mesto dobilo sistem kanalizacije že sredi 1. stoletja pod cesarjem Klavdijem. Odtočni kanali Emone so potekali pod vsakim od sedmih dekumanov (cesta vzhod-zahod), iztekali pa so se v Ljubljano. Ena od kloak, preko katere so se zlivali telesni izločki in deževnica v Ljubljano, je še danes vidna na Vegovi ulici. Emona je imela tudi zgledno urejen in nemoten dostop do pitne vode, ki ga je zagotavljalo kar 46 vodnjakov znotraj obzidja ter trije vodovodni sistemi iz bližnjih gričev Šišenskega hriba in Golovca, posamezne hiše pa so bile opremljene celo s

podzemnimi svinčenimi vodovodnimi cevmi.

Srednjeveške razmere še v 19. stoletju

Srednjeveška Ljubljana, ki je nastajala od 10. stoletja na okljuku Ljubljanice in grajskega griča, še zdaleč ni imela tako urejene kanalizacije in vodovoda kot njena antična predhodnica na levem bregu, je pa v določeni meri izkoriščala njeno infrastrukturo. Meščani niso imeli težav z vodo, saj so za to skrbeli številni vodnjaki z vodnimi izviri grajskega griča in potočki bližnjih gričev. Največji problem Ljubljane, pa tudi večine evropskih mest vse do 19. stoletja, je bila neurejena kanalizacija, z njo pa so bili povezani umazanija, smrad in številni izbruhi bolezni (kolera, davica, škrlatinka, griža, tifus, trahom in črne kože). To je ugotavljal tudi ljubljanski mestni zdravnik dr. Fran Viljem Lipič v knjigi Bolezni Ljubljančanov iz leta 1834. V njej opisuje, da so bila hišna stranišča, ki so se nezavarovano nahajala na dvoriščih in na koncu odprtega preddverja, polna podgan. Nekatere hiše so imele odprte

dr. David Petelin

greznice, kamor so padali človeški iztrebki, druge pa so imele stranišča izpeljana skozi prosto viseče lesene cevi v cestni kanal, ki se je iztekal v Ljubljano. Poleg tega so belo Ljubljano dolga stoletja krasile komunske uličice, ki so bile v bistvu smrdljivi, umazani, ozki in nepokriti odprti jarki med zidovoma sosednjih hiš, kamor so odvajala tudi številna stranišča. Fekalije iz greznice so občasno praznili kmetje iz bližnje okolice, največ iz Vodmata in Most, ki so jih odvažali v lesenih in odprtih sodčkih. Svojevrsten problem so bila prav tako odprta gnojišča, obvezen dodatek dvorišč v ljubljanskih predmestjih. Tako je gnoj in gnojnice ob dežju raznašalo po ulicah. Ponekod na podeželju niso poznali niti najpreprostejših stranišč.

Higienik Ivan Hribar

Onesnažena podtalna voda, izbruhi črevesnih bolezni zaradi virusnih epidemij in evropski trendi higienizacije so prisilili mestno oblast v reševanje vprašanja kanalizacije in sodobnega vodovoda. Skromne poskuse zasledimo že v prvi polovici 19. stoletja, ko so položili kanale z ravnim dnom in polmetrskim prerezom, resno pa so k temu pristopali šele po letu 1882, ko so v nedrje današnje Resljeve ceste vstavili okrogle betonske kanale. Kljub temu se higienske in

“ Emona je imela kar 46 vodnjakov znotraj obzidja.

posledično zdravstvene razmere do devetdesetih let 19. stoletja niso kaj dosti razlikovale od srednjeveških. 17. maja 1890 je 606 ljubljanskih hiš s svečano otvoritvijo dobilo pitno vodo iz mestnega vodovoda (črpališče Kleče), s čimer si je takratni mestni svetnik in kasnejši župan Ivan Hribar prislužil častno meščanstvo. A kanalizacijsko infrastrukturo z modernim pnevmatičnim izpraznjevanjem greznic je mesto dobilo šele tri leta po velikonočnem potresu leta 1898, ki je pretresel tudi megleno ljubljansko mentaliteto. Sanitarne novotarije so omogočile gradnjo danes samoumevnih kopalnic in angleških stranišč z vodnim izplakovanjem, ki pa so našla svoje mesto le v stanovanjih premožnejših slovenskih

in nemških meščanov. Kljub liberalni, dobrohotni in razsvetljeni mestni oblasti se je modernizacija počasi širila celo v mestnem centru, da o primestju sploh ne govorimo. Ljubljano so še dolgo v popotresni dobi krasila stranišča z odprtim padcem, greznice s plitvim dnom ali primitivna lesena stranišča na dvoriščih, ki so bila še posebno v poletnih mesecih vir pritožb, za mestno oblast, ki je tudi proračunsko pospeševala higiensko politiko, pa je pomenilo idealen nadzor in izrekanje denarne ali zaporne kazni kršiteljem. Tudi novi stavbni red je določal, da morajo biti nova stranišča svetla, zračna, široka najmanj 90 cm in dolga 120 cm, sorazmerna s številom stanovalcev ter primerno oddaljena od shramb.

Širitev skrivne mestne mreže

Splošni načrt kanalizacije (inž. Vladimir Hrasky) je zajemal gradnjo omrežja v ožjem in širšem mestnem območju, obsegal pa je tudi ureditev stranišč na izplakovanje, praznjenje greznic s črpalkami, odvoz gnoja z vozovi in ukinitvev komunskih uličic. Cilji mestne uprave so predvidevali stek odpadnih voda in fekalij v zbirne kanale na obeh straneh Ljubljanice in združitev teh zunaj mesta. Zaradi neuresničitve tega projekta so se zbiralni kanali iztekali naravnost v Ljubljano, Gradaščico in Gruberjev prekop, ne da bi se fekalne in odpadne vode prej očistile v čistilnih napravah. Šele ob koncu prve svetovne vojne leta 1913 je bil izdelan smotrnejši načrt, ki je zajemal mesto južno od glavnega kolodvora. Ljubljana je v naslednjih desetletjih dobila tudi nekaj javnih stranišč (na pokopališču pri sv. Krištofu, pred cerkvijo sv. Petra, na Pogačarjevem trgu, pri mestni klavnici, pri Šentjakobskem mostu, v Trnovskem pristanu, Zmajskem mostu, pod Tromostovjem) in kopališč (Tivoli, na Žalah, pod kavarno Evropa, na Miklošičevi cesti, pri Slonu, na Njogoševi in Kolodvorski ulici), ki jih je skozi desetletja obnavljala in razširjala. Mestna prisega, ki jo je občinski svet ustanovil med prvo svetovno vojno, je še v dvajsetih letih praznila greznice ter s primitivnimi cisternami na vprego odvažala fekalije kar na njive v bližini mesta. Do konca druge svetovne vojne sta imeli kanalizacijsko in vodovodno omrežje 103.705 metrov oziroma 185.488 metrov zgrajene infrastrukture, leta 1945 pa je bilo načrpano 8.061.000 m³ pitne vode.

Socialistična modernizacija

Po osvoboditvi je Mestni ljudski odbor načrtoval rekonstrukcijo celotnega mestnega vodovoda, povečal je rezervoar na 5.300 m³, leta 1947 pa začel razširitvena dela in izgradnjo novih vodnjakov v vodarni v Klečah. Po podatkih iz popisa

Foto: neznan, hrani: MNZS

Gradnja kanalizacije v Rožni dolini v Ljubljani. Pogled z vrha. Na hrbtni strani fotografije piše: »Veliki napori in trpljenje delavcev pri kopanju kanala v Rožni dolini. Kanal je 2.80 m globok in je skoro ena četrta vedno pod vodo, katera z vseh koticov izvira. Črpalka komaj zmaguje. Delavstvo v rovu je pri kopanju boso. Kanal gradi trvdka ing. Dukič. Ta del je pod vodstvom delovodje g. Dobravec Jožefa.« Obdobje med obema vojnama.

leta 1949 je imelo vodovodno instalacijo 68 % hiš in 55,4 % stanovanj, kanalizacijo 71,8 % hiš in 57,3 % stanovanj, s kopalnico pa je bilo opremljenih le 23 % stanovanj (leta 1973 32,5 %). S komunalno opremo so bile najbolj opremljene stavbe v središču mesta, na vaškem obrobju pa dosti slabše. V obdobju socialistične Ljubljane so s prostovoljnim delom leta 1950 zgradili veliki severni zbiralnik za kanalizacijo mestnih predelov Šiške, Bežigrada in dela Most, leta 1955 pa tudi za Šentvid in okolico. Sredi petdesetih let je bila zgrajena tudi čistilna naprava na Savi, ki je bila prva te vrste v Jugoslaviji, zgrajena pa je bila tudi vodarna v Šentvidu. V prvem povojnem desetletju je bilo zgrajenih 25,2 km kanalizacijskih kanalov, vendar je bilo še vedno na širšem ljubljanskem ozemlju približno 6.500 greznic in le 25 % priključenih hiš na mestno kanalizacijo. Še leta 1966 jih od vseh stanovanj v jugoslovanskih

mestih in mestnih naselij kar 60 % ni imelo kopalnic, 55 % pa jih je bilo brez vodovoda in kanalizacije. Leta 1952 so se pričela dela za črpanje talne vode v Hrastju, od koder naj bi oskrbovali vzhodni del mesta, v začetku osemdesetih je na južnem obrobju pričela delovati vodarna Brest na Iškem vršaju, leta 1982 pa je bila na levem bregu Save zgrajena še peta vodarna – Jarški prod.

Ljubljana se danes rada pohvali, da je ena redkih evropskih prestolnic, kjer iz pipe priteče naravna pitna voda, ki ni tehnološko obdelana, za kar zgledno skrbi njeno podjetje Vodovod-Kanalizacija (VO-KA). Danes podzemno vodo iz Ljubljanskega polja črpajo iz 43 aktivnih vodnjakov moderne potopne črpalke, sodoben vodovoden sistem v dolžini 950 km oskrbuje skoraj 300.000 prebivalcev. Za nemoteno kanalizacijsko omrežje pa skrbi Centralna čistilna naprava Ljubljana z zbiranjem in odvajanjem odpadne vode.

Zimska služba

Vstanejo sredi noči, da do jutra očistijo poti

Vita Kontić, foto: Miha Fras

Fantje tudi ročno kidajo sneg.

Zima – za mnoge idilična kulisa romantične pravljice, za otroke prizorišče zimskega veselja in domovanje snežakov ..., za delavce zimske službe pa zima pomeni predvsem obilo naporenega dela tudi ob »nečloveških« urah. Si predstavljate, da morate sredi noči vstati, se obleči v polno zimsko opremo in oditi na minus v snežnem metežu ter s polno paro začeti odrivati ali nakladati sneg? Medtem ko večina še sanja pod toplo odejo, sodelavci KPL, d. o. o., ki kot koncesionar poleg vzdrževanja cest izvaja tudi zimsko službo v Mestni občini Ljubljana, vstanejo sredi noči, da do jutra očistijo številne poti.

»Ne glede na čas ali razmere – na teren smo šli že opolnoči ali ob dveh zjutraj, na praznik ali nedeljo, ob nizkih temperaturah, vetru ali snežnih zametih – delo moramo opraviti. Sneži, mokro je in mrzlo, ni prijetno, ampak se zavedamo, da je zimska služba nepogrešljiva, zato se trudimo, da jo opravimo čim bolj učinkovito,« je opisal Husein Šarić, delovodja pri družbi KPL, d. o. o., za katero dela že 37 let. Zimska služba, ki je na preži med 15. novembrom in 15. marcem, obsega sklop dejavnosti in opravil, potrebnih za omogočanje prevoznosti cest in varnega prometa v zimskih razmerah. Koncesionar

ima 24-urno dežurno službo v stalni pripravljenosti, ki neprekinjeno spremlja stanje in razmere na voziščih. Njena naloga je, da v primeru poledice ali pričetka sneženja v najkrajšem možnem času aktivira dežurne posipalce za preprečevanje poledice.

Sneg jih ne preseneti

Včasih se v javnosti pojavijo fotografije zasneženih cest s hudomušnimi pripisi »zimsko službo je sneg spet presenetil«, toda Huso – tako Šarića prijateljsko kličejo sodelavci – je to zavrnil: »Kje pa! Redno spremljamo vremenske napovedi, delavcem vnaprej pošljemo obvestilo, naj

bodo pripravljeni, ko je čas za akcijo, pa se vsi zberemo na enem mestu in nato gremo vsak v svojo smer po vnaprej razdeljenih zadolžitvah.« Ko je akcija zimske službe, so na terenu vse enote, z vso opremo. Čeprav so imeli v zimski sezoni 2017/18 vedno pripravljeno zajetno strojno mehanizacijo, je treba delo opraviti tudi ročno: »To ni samo pluzenje s stroji, kot si nekateri predstavljajo. Fantje tudi ročno posipajo s soljo in kidajo sneg, predvsem po stopnicah, okoli ulične in prometne opreme, na ožjih predelih in podobno, kar ni enostavno. Teh površin je ogromno in gre počasneje kot s strojem,

je precej naporno, predvsem v težjih vremenskih razmerah.»

Toda kakorkoli se že trudijo čim hitreje zagotoviti dostopnost tudi v snegu, se bo vedno našel kdo, ki bo nezadovoljen v vsakem primeru. »Nekateri so kritični, se pritožujejo in so tudi nesramni, so pa tudi taki, ki nas pohvalijo, ker so z našim delom zadovoljni. Vedno jim poskušamo ustreči. Če je treba prestaviti kup snega, to naredimo, če le lahko. Treba pa je razumeti, da so razmere neugodne in da je potreben čas, da očistimo vse površine. Trudimo se, ampak ne gre vse naenkrat in takoj,« je poudaril Šarić. V akciji zimske službe se hkrati pluži in posipa vse ceste, ne glede na prioritete. Sicer pa velja, da opravljanje tega dela poteka po določenem vrstnem redu: najprej se očistijo ceste in postajališča za javni prevoz, nato pločniki, potem kolesarske steze in parkirna mesta. Skladno z izvedbenim načrtom zimske službe se prednostno uredi dostop do šol, vrtcev, zdravstvenih ustanov in podobno, medtem ko nekategorizirane površine, funkcionalne površine okoli blokov in pripadajoča parkirišča niso predmet zimske službe. V tem primeru občina in KPL, d. o. o., nista pravi naslov za pritožbe, temveč upravitelji ali lastniki posameznih površin.

Lahko pomagate

Namignil je, da so včasih meščani sami čistili pred svojimi vhodi, zdaj pa se velikokrat pritožijo, da jim plug nasuje snežno bankino pred vrata. Seveda delavci tega ne naredijo namenoma, temveč je taka narava dela s plugom, ki odriva sneg po cesti v eni potezi, po liniji, neprekinjeno. Žal se posameznim prečnim dvoriščnim uvozom plug ne more izogniti oziroma drugače preprečiti nastanek tovrstnih nasipov, zato pa se lahko ekipa v drugem krogu čiščenja vrne na lokacijo in naredi »popravke« z manjšimi, bolj okretnimi stroji, je pojasnil Šarić. »Včasih naletimo na ozek pločnik, snega nimamo kam odložiti in nekje na najprimernejšem mestu naredimo kup ter ga kasneje, ko se situacija nekoliko umiri, odpeljemo. Tako storimo predvsem v križiščih in v okolici šol, bolnišnic, kjer je potrebno zagotoviti še boljšo preglednost,« je dodal.

Občani lahko tudi sami pomagajo izvajalcem zimske službe, in sicer tako, da ustvarijo razmere, v katerih bodo delavci sneg lažje očistili. Če na primer vozila, zabojniki za odpadke, razni predmeti ali druga oprema ovirajo pot plugom, se jim zaradi izogibanja morebitnim poškodbam ne bodo približali in površina ne bo splužena. KPL zato poziva občane, naj z javnih površin, ki mejijo na njihovo zemljišče, umaknejo vse, kar bi lahko onemogočalo čiščenje. Koristno bi bilo tudi, da očistijo sneg ob in na zabojnkih

za odpadke ter Snagi omogočijo dostop do zabojnikov. Meščani lahko prispevajo še s posipanjem soli okoli svojih domov, ki jo lahko na sedežu KPL, d. o. o., z osebno izkaznico in ustrezno posodo prevzamejo brezplačno. Predvsem pa lahko pomagajo z razumevanjem in potrpežljivostjo.

In še nasvet občanom in obiskovalcem Ljubljane: bodite pazljivi na cesti, prilagodite se vremenskim razmeram, a ne pozabite tudi uživati v beli pravljici in zimskih radostih, dokler zima traja. Kajti pomlad trka na vrata ...

Zimska statistika

- *Zimsko vzdrževanje cest zajema **937 kilometrov cest.***
- *Ob celoviti akciji zimske službe je **na terenu aktivnih več kot 560 delavcev.***
- *Mehanizacija za opravljanje zimske službe obsega **62 tovornih vozil, 30 nakladačev – rovokopačev, 81 poltovornih vozil, 131 unimogov, mini nakladačev in traktorjev, 41 avtomatskih posipalcev in 81 čelnih plugov.***
- *V zimski sezoni 2017/18 so občanom **brezplačno izdali 7.145 kilogramov soli**, od tega samo v prvi polovici februarja 3.990 kilogramov. V zimski sezoni 2016/17, ki je bila dokaj mrzla in z malo snega, so občani prevzeli 29.145 kilogramov brezplačne soli.*
- *Februarja 2018 so za posipanje cest in javnih površin **porabili približno 2.400 ton soli in 800 m³ mešanice peska in soli.***
- *Za opravljanje dejavnosti **zimske službe je v okviru koncesije namenjenih 5,4 milijona evrov.***

Pluženje parkirnih mest

Glede na navedbe nekaterih medijev, da za parkiranje na neočiščenih javnih parkirnih mestih parkirnine ni treba plačati, poudarjamo, da to ne drži. Če je s signalizacijo označeno, da je območje plačljivo, je potrebno parkirnino plačati, ne glede na to, ali je parkirno mesto očiščeno snega ali ne. V snežnih razmerah je parkiranje oteženo, a sneženje ne more in ne sme biti opravičilo za vedenje v nasprotju s cestnoprometnimi predpisi, še posebno, če nepravilno parkirana vozila ovirajo ali ogrožajo ostale udeležence v cestnem prometu.

Čiščenje snega se izvaja s plugom in koncesionar svoje delo težko opravi, če so parkirna mesta zaparkirana, ker plug ne more prosto odriniti snega, ne da bi pri tem nastala velika materialna škoda. Zato težko zagotovimo, da bomo lahko očistili parkirišča v celoti, če so na njih vozila. Med pluženjem cest se prednostno v mestnem središču splužijo samo parkirna mesta, ki so vzdolžna z osjo vozišča, vendar pod pogojem, da niso zaparkirana oziroma jih je več zaporednih praznih (najmanj 10 zaporednih nezasedenih parkirnih mest vzdolž ceste). Dejstvo je, da je ta pogoj le redko izpolnjen, zato teh površin ne moremo vedno očistiti hkrati s pluženjem vozišča. Za zagotavljanje najvišje kakovosti opravljenega dela naprošamo voznike, da v času zimske službe odmaknejo svoja vozila in izvajalcu omogočijo čiščenje tudi teh površin.

Družabno kidanje snega v osemdesetih

Tisti, ki ste v osemdesetih živeli v katerem od ljubljanskih blokovskih naselij, se morda spomnite ekipnega medsosedskega povezovanja ob odstranjevanju snega okoli blokov. Stanovalci blokov ob sneženju niso čakali, da jim pot do vrat očisti občina, upravnik ali hišnik, temveč so se odločili kar sami pomagati pri učinkovitejšem omogočanju dostopa do zgradb. Več se jih je ob istem času zbralo pred blokom, vsak s svojim orodjem, in se lotili snega. Može so poprijeli za lopate, mladina je posipavala pesek, sol ali pometala »stoenke« in »jugote«, gospe so prinesle »okrepljen« čaj in pecivo za delavce, najmlajši pa so uprizarjali zimske radosti na kupih snega in postavljali snežake. Vse skupaj je preraslo v nekakšno druženje in povezovanje, ob tem so poskrbeli za lastno telesno dejavnost ter hkrati opravili koristno delo za skupnost. Kaj pa, če bi to dobro prakso ponovno oživili?

Pohvale zimski službi

Ko smo na družbenih omrežjih ob obsežnejšem sneženju objavili kratko poročilo zimske službe, smo prejeli kar nekaj pohval.

Sanela: Ko je snega toliko kot danes, ni možno vsega počistiti in splužiti naenkrat, da si ne bi kdo gležnja zmočil ... saj se vsi trudijo ... ljudje so vstali ob 4.00 in še vedno delajo.

Breda: Ne more biti vse naenkrat spucano ... lahko pa vsak na svoj način pripomore k temu ... ☺

Emina: Vsi lopate v roke pa gas. Vsa čast delavcem KPL!

Lea: Ni kaj reči, trudite se, kar je mogoče, pohvalno!

Biserka: Pohvalno, tako se dela!

Novo življenje skrite lepotic

*Ljubljana ima novo kulturno in umetniško središče:
Ustvarjalni center Švicarija*

Jerneja Batič

Foto: Dunja Wedam

Kje v Tivoliju se skriva ta lepota, ki sliši na ime Švicarija?

Po igrih in zavutih tivolskih stezicah ali po širokem Jakopičevem sprehajališču skozi gozd fotografij pot vodi navzgor, proti Tivolškemu gradu, in še naprej, saj se danes nad njim spet diči gozdna lepota – Švicarija. Na tem mestu, na vzpetini nad dvorcem Tivoli, je ljubljansko Kazinsko društvo za svoje člane že leta 1835 odprlo zabavišče z gostiščem. Med letoma 1852 in 1856 je v dvorcu bival avstrijski maršal Josef Radetzky von Radetz, ki je uredil okolico ter med drugim ob gostišču zgradil hišico v švicarskem slogu, t. i. Schweizerhaus oziroma Švicarijo. V njej delujoče gostišče se je Ljubljančanom in tujim obiskovalcem zelo priljubilo, vendar na začetku 20. stoletja stavba ni več ustrezala sodobnim potrebam gostišča.

Ustrezno delovanje *brumne bratovščine*

Župan Ivan Hribar je zato na pobudo tedanjega najemnika Švicarije, gostilničarja Ivana Kende, mestnemu svetu predlagal gradnjo novega gostišča. Ko so Švicarijo leta 1908 podrli in na njenem mestu zgradili hotel Tivoli po načrtu arhitekta Cirila Metoda Koča, so razna slovenska interesna društva in združenja tu našla prostor za redne sestanke in družabno shajanje. Hotel je kmalu postal zbirališče ljubljanskih meščanov, umetnikov in boemov, ob 1. maju pa tudi delavcev. V tako imenovani kmečki sobi so se srečevali Ivan Cankar, ki je v nekdanjem hotelu Tivoli leta 1909 tudi živel, Vladimir Levstik, Cvetko Golar in drugi.

Matjaž Kmecl je v knjigi Tisoč let slovenske literature zapisal: »Razvil se je celo poseben

slog življenja 'od danes do jutri', bohemstvo, uživaška revščina, nekonformizem, ki se ne ozira na meščanske forme in institute. V Ljubljani se je pred prvo svetovno vojno zaplodilo kar opazno jedro te vrste in Cankar v njem ni igral najobrobnejše vloge; ve se, da so umetniki, polumetniki in njihovi trabanti kot krokarska *brumna bratovščina lavretanskih litanij* ustrezno delovali v hotelu Tivoli in drugod po ljubljanskih kavarnah in gostilnah, da so se zapletali v spore s policijo.«

Shodi in umetnost

V Švicariji so se odvijali tudi shodi različnih društev, delavskih organizacij, političnih strank ter pomembni zgodovinski dogodki. V tridesetih letih 20. stoletja so v sobe nastanili ruske vojne

ubežnike, ki so si v njih uredili skromna stanovanja. Pred drugo svetovno vojno se je v prostorih nekdanjega hotela Tivoli zgodil nov prelomni trenutek. V eni od sob si je svoj atelje uredil kipar Ivan Zajec, avtor Prešernovega spomenika. Po koncu druge svetovne vojne so mu sledili še mnogi vidni slovenski kiparji in Švicarija je postala zibelka slovenskega povojnega kiparstva.

Zaraščena, počasi propadajoča stavba je po sili razmer postala zatočišče za najrazličnejše skupine ljudi, ki so Švicariji vdihnili novo življenje. Kljub številnim oteževalnim okoliščinam in različnosti individualnih usod njenih prebivalcev je specifičnost hotelske stavbe omogočila, da se je iz sosledja nepričakovanih

uporabnikov izoblikovala skupnost. To je stavbo osmišljalo in zagotovilo njen obstoj vse do danes.

Kriterij (ponovnega) rojstva

Mestna občina Ljubljana se je v letu 2008 odločila, da skrito lepoticu sredi gozda obudi, jo ponovno vrne meščankam in meščanom in v njej vzpostavi živahno umetniško in družabno življenje. Začel se je dolgotrajni proces iskanja devetnajstih nadomestnih stanovanj za tamkajšnje prebivalce in osem ateljejev za umetnike, ki so tam ustvarjali. Vzporedno je potekala priprava dokumentacije, ki je morala slediti tako novi programski usmeritvi Švicarije, s prostori za javne programe in umetniške ateljeje, kot tudi kvalitetni obnovi kulturnega spomenika.

Obnova stavbe je potekala do maja 2017, ko so bila zaključena gradbeno-obrtniška dela, temu pa je sledilo še naročilo dobave in montaže opreme. Od junija do novembra 2017 je v stavbi potekal 32. grafični bienale: *Kriterij rojstva*, v decembru pa so ateljeje zasedli umetniki. Stavba je bila predana v upravljanje Mednarodnemu grafičnemu likovnemu centru, ki s svojo vizijo želi v novopridobljenem centru stkati novo ljubljansko kulturno, izobraževalno in družabno središče. Z odprtjem 8. februarja pod njegovo taktirko poteka celoletni

projekt Švicarija: skupnost, umetnost in narava, ki skozi prizmo zgodovine, arhitekture in umetnosti prepleta preteklost in prihodnost Ustvarjalnega centra Švicarija.

Umetnost, raziskave in razmislek

S projektom *Švicarija: skupnost, umetnost in narava* se Ustvarjalni center Švicarija odločno vpisuje v kulturno življenje prestolnice. Večplastno razstavo tvorijo štirje sklopi: Zgodovina, Spominski atelje Stojana Batiča, Arhitektura in Umetnost. Popeljejo nas skozi zgodovino in družabno življenje v stavbi, nam predstavijo delovanje umetnikov v njej in osvetlijo nedavno prenovu. Te sklope povezujejo umetniška dela, razporejena po skupnih prostorih nekdanjega hotela. Umetniška dela kristalizirajo problematiko odnosa umetnosti in narave v različno zastavljena vprašanja, ki jih motivirajo spreminjajoče se okoliščine našega bivanja in delovanja. Na razstavi so predstavljena dela umetnikov, ki so v Švicariji ustvarjali pred njeno prenovu, pa tudi dela umetnikov mlajše generacije.

Vodilo *skupnost, umetnost in narava* opredeljuje tudi raznolik pedagoški program za otroke, mlade, odrasle in družine, ki ga zaznamuje inkluziven, inovativen in angažiran pristop do obiskovalcev. V spremljevalnem programu

se lahko poglobljate v dediščino Švicarije, jo s predavanji, vodstvom, pogovori in drugimi dogodki aktualizirate in tako postanete del njenega novega življenja.

Utrip v spominskem ateljeju

Med intenzivno obnovo Švicarije je septembra 2015 umrl Stojan Batič. Celoten inventar, ki ga je imel v svojem ateljeju na Svetčevi 1, je tako ostal brez svojega kreatorja. Ponudila se je enkratna priložnost, da tak ambient ohranimo zanamcem. Nova, prenesena postavitve zajema umetnikove osebne predmete in posebno opremo, ki jo je uporabljal pri delu, njegova umetniška dela ter dela, ki si jih je izmenjal s prijatelji – umetniki Stanetom Kregarjem, Janezom Bernikom, Vladimirjem Lakovičem, Božidarjem Jakcem in številnimi drugimi. Tako kot celotno pritličje Švicarije, ki je namenjeno javnim programom, je tudi oživitve Batičevega ateljeja s predstavitvami, pogovori in predavanji o umetnosti, kiparskimi delavnicami ali zgolj s spoznavanjem bogate umetnostne dediščine preteklega stoletja izjemno doživetje. Batičev atelje ni muzej, temveč prostor, ki spodbuja ustvarjalnost in razmislek o lepoti. Kiparja Stojana Batiča s Švicarijo namreč ne povezuje le obdobje, ko je v njej ustvarjal, temveč tudi javna plastika iz njegovih parkovnih in ambientalnih postavitev. Skulptura baletnega para z

A TELJEJI SO INTIMNI PROSTORI VSAKEGA UMETNIKA, A OBISKOVALCI STE DOBRODOŠLI!

Besedilo in foto: Staša Cafuta Trček

Zora Stepančič, mag. umetnosti

Ljubljana je v zelo kratkem času obnovila dve čudoviti zgradbi, ki sta namenjeni likovni ustvarjalnosti. Ljudje v Mestni občini Ljubljana imajo velik posluš za umetnike. Vesela sem, da sem dobila prostor, v katerem bom sedaj ustvarjala. Zdi se mi, da je to nagrada za vse moje minulo delo. Do Švicarije pridem vsakič peš, in pot do sem je posebna, saj iz mestnega vrveža človek stopi v objem narave. To je čas, ko razmišljam o delu in načrtih v ateljeju. Veseli me tudi, da nas je vseh trinajst umetnikov starostno zelo različnih, kar daje centru še večjo vrednost.

Bilal Yilmaz, vizualni umetnik, Carigrad, Turčija

Sem prvi rezidenčni umetnik v Švicariji in sem kar ponosen na to. Povabljen sem bil na skupinsko razstavo z naslovom *Skupnost, umetnost in narava*, ki bo na ogled eno leto. Moje delo, svetlobna inštalacija, je v prvem nadstropju. Vabim vas, da si jo ogledate in skupaj z drugimi deli spoznate to zanimivo stavbo, ki leži rahlo dvignjena nad mestom. Je sramežljivo odmaknjena in če pokukate skozi katero izmed oken oziroma z balkona proti mestu, ga vidite v zelo nenavadni, drugačni perspektivi.

Neža Knez, mag. kiparstva

»The best« mi je, da sem za dve leti dobila atelje z bivalnim prostorom. Prejšnja leta sem ustvarjala na akademiji, in ker nisem imela svojega prostora, sem se morala kar naprej prilagajati. Tukaj imam stanovanje in ločen delovni prostor. Zelo sem hvaležna. Čez dve leti imam v načrtu doktorski študij v Rotterdamu ali v Bruslju. Menim, da si vsak mlad umetnik zasluži takšne prostore in pogoje za ustvarjanje.

naslovom *Balet* iz leta 1957, ki stoji v mestnem parku pred Gradom Tivoli, kaže na kiparjevo željo, da bi v vsakdanjost vnašal lepoto in radost.

Prostor za ustvarjanje

Tudi rezidenčni program Ustvarjalnega centra Švicarija je tesno povezan z lokacijo in zgodovino stavbe, ki je v minulih desetletjih že opravljala funkcijo produkcijskega prostora. Danes ponovno omogoča začasen prostor za ustvarjanje domačim umetnikom (Anja Jerčič Jakob, Neža Knez, Damijan Kracina, Silvan Omerzu, Tanja Pak, Silvester Plotajs Sicoe, Marija Mojca Pungerčar, Ana Sluga, Zora Stančič, Martina Fukuhara Štirn, Miha Štrukelj, Veljko Zejak) ter vpeljuje mednarodni rezidenčni program, čemur so namenjeni trije bivalni ateljeji, ki bodo vsako leto gostili več tujih ustvarjalcev. Čeprav so mednarodne rezidence primarno namenjene vizualnim ustvarjalcem, bodo k ustvarjanju v Švicarijo povabljeni tudi drugi strokovnjaki, kot so pisci, raziskovalci, teoretiki. Program ni usmerjen zgolj v produkcijo in prikaz materialnih rezultatov bivanja, ampak v kroženje znanja in aktivno vključevanje rezidentov v življenje ustvarjalnega centra in lokalne skupnosti. Uporabniki ateljejev Ustvarjalnega centra Švicarija bodo letos sodelovali v sklopu posameznih predstavitev pod skupnim naslovom *Iz ateljejev Švicarije*, pri izvedbi različnih delavnic in znova odprli vrata svojih ateljejev 15. septembra 2018.

Foto: Dunja Wedam

Švicarija je nov dom domačih in tujih umetnikov.

Miha Colner, kustos

Želimo si, da bi se med Mednarodnim grafičnim likovnim centrom in Ustvarjalnim centrom Švicarija stkalo novo ljubljansko kulturno, izobraževalno in družabno središče. Hiša stoji med parkom Tivoli in gozdom Rožnik. Narava in umetnost sta v sožitju, zato vidimo prihodnost Švicarije v ekologiji in umetnosti. Spodnji del stavbe je namenjen širši javnosti. V prihajajočih mesecih bomo izvajali tudi različne pogovorne cikle in nekonvencionalne koncerte. Lepo vabljeni!

Saša Nabergoj, obiskovalka

Navdušena sem. Stavba je čudovito obnovljena. Preplet dediščine in uporabni dodatki za sodobne potrebe umetnikov. Menim, da je kulturna politika Mestne občine Ljubljana daleč najboljša, sploh na področju umetniških rezidenc.

Program v Švicariji:

MAREC

● **Sobota, 10. 3.** 10.00—14.00 *Bela krizantema ali umetnik v gibanju, začetek spomladanskega dela delavnice za otroke, vodi Barbara Bulatovič*

● **16.30** *Odkrivanje osebnega spomina na Švicarijo, tematsko vodstvo, vodi Aleksander Bassin*

● **Torek, 13. 3.** 18.00 *O fantaziji in fantastičnem, uvodno predavanje kiparskega tečaja Damijana Kracine, predava Jakob J. Kenda*

● **Ponedeljek, 19. 3.** 17.00—20.00 *Miti in fantastika ujeti v kip, začetek kiparskega tečaja, vodi Damijan Kracina*

● **Sobota, 24. 3.**
● **10.00—14.00** *Hotel Tivoli med spomini in sanjami, uvodna senzorialna delavnica, vodi Barbara Pia Jenič*
● **15.00—19.00**

● **Nedelja, 25. 3.**
● **10.00—14.00** *Hotel Tivoli med spomini in sanjami, uvodna senzorialna delavnica, vodi Barbara Pia Jenič*
● **15.00—19.00**

● **15.00** *Nedeljsko vodstvo po razstavi Švicarija: skupnost, umetnost in narava v angleškem in slovenskem jeziku, vodi Matic Ferlan*

APRIL

● **Torek, 3. 4.** 18.00—19.30 *Zgodovina in mit v kiparskem opusu Stojana Batiča, cikel predavanj o Stojanu Batiču, predava Miklavž Komelj*

● **Sobota, 14. 4.** 16.30 *Prepletanje besede in podobe v Švicariji, tematsko vodstvo, vodi Jaka Železnikar*

● **Nedelja, 29. 4.** 15.00 *Nedeljsko vodstvo po razstavi Švicarija: skupnost, umetnost in narava v angleškem in slovenskem jeziku, vodi Matic Ferlan*

V Ljubljani je starost lahko lepa

Staramo se. Nič zato, veliko novega je še pred nami!

Jelka Šutej Adamič, foto: Miha Fras

V dnevnem centru Vič odmevajo plesni koraki.

Prebivalstvo se stara, ljudje živimo vse dalj, nataliteta je vse manjša, in če se omejimo na Evropo, se vsaj glede na statistične kazalce staranje v prihodnosti ne bo ustavilo, temveč samo še okrepilo. Znak za alarm? Ne, le premišljeno se je treba spopasti z novimi dejstvi.

Evropske prestolnice premorejo vrsto novih programov za starajočo se populacijo, v koraku z njimi pa je tudi Ljubljana. Ne samo zveze upokojencev, tudi vrsta drugih javnih in zasebnih organizacij ter društev išče načine in možnosti bolj ali manj aktivnega vključevanja starejših pri preživljanju prostega časa.

Stopnja avtonomije

Dolgoletni predsednik Mestne zveze upokojencev Ljubljana Marijan Sedmak ponosno zagotavlja, da je Ljubljana glede oskrbe starejših eno najnaprednejših mest, njihovo dejavnost izdatno podpira občina. Stari pristop je temeljil na ponudbi postelje v domu za starejše (ali hiralnici, kot so starejši dom pogosto imenovali), danes pa je drugače. V Ljubljani je devet domov za starejše in so praviloma dobro vodeni, zagotavlja Sedmak. Bistveno skrb namenjajo preventivi, torej skrbi posameznikov, da naredijo vse za zdravo staranje. Skušajo zviševati mejo

starosti, ki je danes okoli 62 let. Drugi steber njihovega delovanja pa je širitev polja posameznikove avtonomije, torej pravice človeka, da odloča o svojem življenju. »Skušamo uveljaviti zagotavljanje maksimalne stopnje avtonomije pri odločanju o tem, kako bodo živeli. Že v institucionalnem varstvu je avtonomija manjša.«

V Ljubljani so tako dosegli pokrivanje vseh stopenj oskrbe starejših, od svetovalnic do informativnih točk. Včasih pridejo v svetovalnico ljudje z hudimi težavami, spet drugič samo zato, da razvedrijo svoje misli in v svetovalnicah klepetajo več ur. Zelo dobro obiskani so njihovi Dnevni centri aktivnosti, med najbolj dejavnimi je zagotovo prostor na Viču. V viški center smo prišli na zaključek predstave Branimirja Nušića *Oblast*. Vsaj sedemdeset obiskovalcev je navdušeno ploskalo, po dogodku pa nam je Ika Pečan povedala, da v dramski skupini sodeluje že dve leti in da je navdušena, saj se enkrat tedensko dobivajo na vajah za uprizoritve, ob tem

pa veliko časa namenijo tudi pogovorom o življenju in delu posameznih dramatikov. Sodeluje tudi v telovadnih skupinah, izdelovala je mandale in se učila drugih ročnih spretnosti, ki jih organizirajo v viškem centru. Vsi igralci imajo 70 let in več, vodi pa jih prostovoljec Rudi Volk.

Tečaji in družabništvo

Karmen Štefančič, vodja viškega centra, je povedala, da je njihov center odprt od sedmih zjutraj do sedmih zvečer, dopoldne začnejo z vadbenimi tečaji, sledijo gibalne aktivnosti, v popoldanskem času pa imajo njihovi člani še možnost, da se udeležijo jezikovnih tečajev in ostalih pogovornih delavnic, ki jih je dovolj, da lahko vsakdo najde kaj zase. Pomemben del je tudi družabništvo, branje dnevnega časopisa v manjši sobi ali zgolj klepet ob čaju. Prihajajo člani, stari od 50 do 90 let, od katerih jih je večina še samostojnih.

V nekaterih domovih za starejše Mestna zveza upokojencev organizira dnevno varstvo, ki se je dobro prijelo. Varstvo zahteva že bolj kvalificirano osebje, predvsem za nudenje zdravstvene nege. »Ljubljana ima verigo pomoči izpeljano na najbolj moderen način,« zagotavlja Sedmak. Dnevni centri se opirajo na participatorno vlogo, kar pomeni, da udeleženci programov sami povejo, kaj bi radi delali, sami odločajo o tem, kdo bo moderator, usmerjevalec dela skupine. Delo opravljajo prostovoljci, lani je bilo kar 270 aktivnih posameznikov, kar pomeni, da so nekateri prihajali tudi večkrat na teden.

“ Nikoli ne rečemo, da so skupine polne.

Družabni tudi na spletu

Internetne strani različnih zvez upokojencev so uporabnikom privlačne, čeprav nehote pomisliš, ali jih uporablja dovoljšen del starejših. Ali po njih brskajo predvsem njihovi otroci v skrbi zanje? »Računalniška pismenost je z leti vse višja, imamo več kot tisoč naročnikov, ki naša elektronska sporočila, informacije dejansko gledajo in spremljajo. Starejši so z računalniki vse bolj spretni,« pove Sedmak. Prihajajo namreč generacije, ki so se morale sprijazniti z digitalizacijo

Dnevni center Povšetova neguje vse vrste ustvarjalnosti.

že v svoji službi in so si z informatiko že bolj domače. Hitro osvajajo nova socialna omrežja, programe za prenašanje slik, oblikovanje, posredovanje strani ...

Pod okriljem Mestne zveze upokojencev Ljubljana trenutno deluje sedem dnevnih centrov za starejše. Program sofinancirata občina in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Program zelo uspešno deluje že dvajset let, število članov pa vsako leto narašča. »Zabeležili smo približno 1200 aktivnih članov na mesec, kar pomeni, da k aktivnemu staranju in vseživljenjskemu učenju spodbujamo precejšnje število starejših občanov MOL,« pove Katja Krivec, vodja programa Dnevnih centrov aktivnosti.

V številkah

Posamezen dnevni center v povprečju obišče od 50 do 120 ljudi na dan; večina prihaja v center najmanj dvakrat tedensko, v centru pa povprečno preživi dve do štiri ure. Število članov po centrih je precej različno, kar je predvsem posledica njihove lokacije oziroma dostopnosti. V letu 2017 se je v program vključilo približno 1900 različnih članov, 85,5 % članov je ženskega spola, povprečen obisk v centrih je 75 članov na dan, povprečna starost pa 69 let.

V letu 2017 so se člani lahko vključili v več kot 85 različnih aktivnosti, ki jih delijo v šest različnih sklopov: gibalne aktivnosti, sprostitvene delavnice, delavnice vseživljenjskega učenja, delavnice s področja kulture in umetnosti, priložnostne aktivnosti in aktivnosti v naravi. Tudi v letu 2017 so na željo članov uvedli še nekatere nove aktivnosti: naravne metode samopomoči, krojenje in šivanje, zgodovino glasbe, šolo ustvarjalnega reševanja konfliktov, korejščino, filozofijo za življenje, uporabo pametnih telefonov in tabličnih računalnikov ter biovrt.

Vse aktivnosti v dnevnih centrih vodijo prostovoljci; v letu 2017 jih je sodelovalo 266 (od tega 215 žensk) in njihovo število se še povečuje. Kar 47 % vseh prostovoljcev je upokojencev. »Obenem pa je zelo pomembno,« opozori Katja Krivec, »da v naših svetovalnicah pomagajo tudi zaposleni ljudje, saj pridejo ljudje z resnimi zdravstvenimi, socialnimi, stanovanjskimi in drugimi težavami, zato jih je treba pravilno usmeriti. Vse se dogovorimo,« še zagotovi, »nikoli ne rečemo, da so skupine polne ali vrnite se prihodnje leto.«

Ampak, kako ...?

In kako se starejši odločijo za prvi korak? Mestna zveza upokojencev se redno udeležuje vseh ljubljanskih dogodkov, festivalov, sejmov, kjer se predstavljajo ustanove s programi za starejše, ki jih ti obiskujejo. Nekaj posamezniki izvejo tudi iz medijev, z interneta, še vedno pa je najboljša reklama ustno sporočilo. Prijatelj, sosed ...

PARTICIPATORNA METODA V DNEVNIH CENTRIH

Ključ do uspeha programa dnevnih centrov aktivnosti je zagotovo participatorna metoda, ki članom omogoča soustvarjanje programa, vzbuja občutek pripadnosti ter izkorišča njihove potenciale. S širjenjem socialne mreže, družabništvom, nizkim pragom dostopnosti ter omogočanjem vključevanja vsakemu posamezniku pa se ustvarja edinstven značaj programa, ki vse bolj postaja nepogrešljiv na področju socialnovarstvenih programov za starejše.

DNEVNI CENTRI AKTIVNOSTI ZA STAREJŠE V LJUBLJANI

Darija Božnik, Oddelek za zdravje in socialno varstvo, Mestna občina Ljubljana

S podaljševanjem življenjske dobe postajajo vse bolj pomembni različni ukrepi za podaljševanje samostojnega življenja. Še pred nedavnim je bilo institucionalno varstvo edina možnost, ki so jo lahko izbrali starejši, ko so potrebovali določeno skrb ali pomoč. Zaznavali smo vse več izraženih želja po vzpostavitvi nekakšnih središč za druženje, ki bi omogočala medsebojno povezovanje. Zato se je Mestna občina Ljubljana pričela posvetovati z različnimi društvi upokojencev in se odločila podpreti idejo o dnevnih centrih aktivnosti za starejše. Kot odziv na novonastale potrebe starejših v mestnem okolju je pod okriljem Mestne zveze upokojencev tako zaživel prvi program dnevnega centra, aktivnosti za starejše. Kasneje se mu jih je pridružilo še šest centrov in Center aktivnosti Fužine (CAF), ki ga vodi Dom starejših občanov Fužine, ter dnevni center, namenjen starejšim gluhih, naglušnim in gluhoslepim Društva gluhih in naglušnih Ljubljana.

V vsakem od njih se tedensko odvija množica aktivnosti, ki se prilagajajo glede na želje in zaznane potrebe. Voditelji posameznih aktivnosti v programu so večinoma prostovoljci iz vrst starejših, ki s tem ostalim posredujejo pridobljeno znanje in bogate izkušnje. Večina centrov je odprta od zgodnjega dopoldneva do poznih popoldanskih ur. Njihovi programi so zelo pestri, poleg vsakodnevnega družabništva in medgeneracijskega povezovanja je v vsakem izmed njih na voljo mnogo raznovrstnih aktivnosti za vzdrževanje psihofizične kondicije in aktivnega preživljanja prostega časa (družabne igre, umetniško ustvarjanje, kuhanje, ročna dela in spretnosti, pevski zbori, različne oblike vodenih telesnih vadb, učenje tujih jezikov, računalništva, fotografske delavnice ipd.).

Med ljubeznijo in prezirom

Skrb za starega, pomoči potrebnega človeka, ni vedno samo to, kar je videti na prvi pogled

Tomaž Gerdina, foto: Miha Fras

Pride trenutek, ko otroci postanejo skrbniki ostarelih staršev ali ko eden od partnerjev brez pomoči drugega ne zmore več skozi običajen dan. In se pojavijo stavki, kot denimo, da je treba popapcati juhico, drugače ne bo televizije, ali da je treba na obisk, ker posedanje ni zdravo. Vdaš se, nejevoljen in osramočen se ukloniš, da ne bi izgubil še tisto malo naklonjenosti in drobnih privilegijev.

V Dnevnom centru Rudnik imamo radi šport.

Rezultat želje nuditi starejšemu tisto, kar se nam zdi, da mu koristi, je pogosto to, da z njim ravnamo kot z otrokom. Toda tisto, kar se nam zdi zanj koristno, starejšemu morda pomeni vse kaj drugega. Ko smo se pred časom na okrogli mizi zavoda OPRO pogovarjali o takšnem pokroviteljskem ravnanju, je ljubljanska psihiatrinja Breda Sobočan navedla izkušnjo pacientke, ki je skrbela za dementnega moža. Pravila je, da bi mu najraje zavila vrat, ko mu je morala že stotič odgovarjati na isto vprašanje, a se je zavedla, kako zelo je imela in ima tega moškega rada, ter mu je odgovorila še stoprvič. Zbrala je dovolj moči, marsikdo v podobnih okoliščinah tega ne zmore vedno.

Pokroviteljstvo

Pokroviteljstvo se pogosto bohota tudi v ustanovah, ki skrbijo za stare, pri zdravniku, v trgovini ali v katerikoli komunikaciji s starim. Tudi marsikateri dom za stare je v nekaterih pogledih bliže osnovnošolskim konceptom, kjer je vse vnaprej strogo in hierarhično določeno, od urnika do dejavnosti.

V krogu družine se nekateri stari enostavno ne znajo postaviti zase, pravzaprav se niti ne morejo niti nočejo. Zakaj ne? »Zato, da bi nas kdaj obiskali, nam telefonirali. Da

ne bi izpadli kot stare tečke, ki se jim je treba izogibati.« slišimo odgovor starejših. Ob takih družinskih zgodbah se pod površino nakazujejo vzroki, da tisti, ki so se vselej zanašali na pomoč staršev, nenadoma ugotovijo, da so zdaj starši tisti, ki potrebujejo pomoč, in preden to sprejmejo, so pogosto nanje jezni, v ne tako redkih primerih pa jim postanejo odveč, breme. Če denar ni prehuda ovira, kmalu sledi prijava v dom za stare, v nasprotnem primeru se za starega človeka prične obdobje preizkušenj.

Ubogi stari?

Ljubljana ima zgledno organizirano pomoč družinam na domu, patronažno službo, info točko 65+, devet dnevnih centrov aktivnosti za starejše, organizirano dnevno varstvo, devet domov za starejše, več kot osemdeset oskrbovanih stanovanj. Pa vendar se v večini primerov zgodi, da star človek odživi svoje življenje doma, med svojimi. In ker živimo v času, ko štejejo predvsem delo, učinkovitost in samostojnost, se ob pogledu na starega najprej pojavi misel o ubogem, potem nekoristnem in na koncu motečem. Začnejo se nam smiliti ali pa jih začnemo celo prezirati, kar se lahko razvije celo tako daleč, da prezir začutimo tudi do sebe, ko se postaramo.

Pri skrbi za stare se tako pogosto pojavijo pokroviteljski govor, uporaba otroškega besedišča, pomanjševalnice, pretirana intonacija in zvišan ton glasu. Doma in zunaj doma pa še preveč domače naslavljanje, javno razkrivanje osebnih zdravstvenih informacij, siljenje v neustrezne prostočasne dejavnosti. Vse to je lahko za stare utesnjujoče, nasilno in poniževalno. Znanstveniki celo ugotavljajo, da je tovrstno poniževanje pogosto vzrok za nekatere kognitivne motnje, vsekakor pa gre za oblike (ne)namerne verbalne zlorabe starih.

Nič posebnega

Po drugi strani poznamo primer, ko so postali za novo negovalko v domu za stare oskrbovanci bistveno bolj živahni in manj zmedeni. Kaj se je zgodilo? Nič posebnega, nova negovalka se z njimi ni pogovarjala počasi in izumetničeno, kot so bili vajeni doslej, temveč je z njimi govorila tako, kot bi s komerkoli drugim. V tem je ena od preprostih skrivnosti sožitja s starejšimi. Star človek je res lahko šibek in marsičesa ne zmore, njegovi koraki so morda res lahko negotovi, ima pa za sabo izkustvo, spoznanja, želje in hrepenenja kot vsak drug. In tega ni mogoče enačiti s prvimi otroškimi koraki.

*Prek temnih globin
do zahrbtnih plitvin,
po mogočnih rekah
skozi globoke soteske,
povsod si nas varno nosila.*

Zdaj si lahko odpočiješ.

Zdaj bomo mi nesli tebe.

Tuji kulturni centri v Ljubljani

1. del

Veronika Sorokin

Ljubljančani smo lahko upravičeno ponosni na veliko število tujih kulturnih centrov v našem mestu, ki s svojimi programi dopolnjujejo vsestransko vlogo tako prestolnice kot države. Gre za pomembna središča, po zaslugi katerih se vzpostavlja bilateralno sodelovanje Slovenije z drugimi državami na različnih ravneh. Predstavljajo osnovno celico, kjer je poskrbljeno za potrebe izobraževanja, kulturnega življenja in medsebojnega druženja.

Francoski inštitut

Francoski inštitut je uradno odprl svoja vrata leta 1967 kot »Francoski kulturni center Charles Nodier«, vendar je francoska kultura prisotna na slovenskih tleh že veliko dlje. Prvi francoski kulturni center so namreč v Ljubljani ustanovili že leta 1921.

Danes velja za enega najbolj priljubljenih in obiskanih tujih kulturnih ustanov v Sloveniji, ki poleg bogatega kulturnega programa in dinamičnega bilateralnega sodelovanja na jezikovnem, univerzitetnem in znanstvenem področju ljubiteljem Francije in francoske kulture ponuja obilo priložnosti za spoznavanje dežele, jezika in narodnih posebnosti. V svojih prostorih v središču Ljubljane na Bregu 12 ima bogato knjižnico in mediateko, ponuja kakovostne tečaje francoščine, različne delavnice in aktivnosti.

Lani so na Francoskem inštitutu obeležili zavidljivo 50. obletnico delovanja, v okviru katere so na svečanem dogodku spregovorile številne osebnosti iz sveta slovenske politike, znanosti, kulture in umetnosti. V sodelovanju z lokalnimi institucijami in v okviru številnih projektov inštitut že vrsto let zagotavlja seznanjanje javnosti s francosko književnostjo, slikarstvom, francosko kinematografijo, filozofijo in znanostjo. Po besedah zunanjega ministra Karla Erjavca »inštitut gradi prijateljske in

Foto: Sébastien Blond

Francoski inštitut na Bregu 12

Foto: Matej Družnik

Direktor Francoskega inštituta Jean-Luc Goester

zgodovinske odnose in prinaša znanje ter vedenje mlajšim generacijam». Direktor Instituta Jožef Stefan Jadran Lenarčič je ponosno zatrdil, da Slovenija s Francijo trenutno izvaja kar 162 projektov na področju znanosti, Blaž Peršin, direktor Muzeja in galerij mesta Ljubljane, pa je o lanskem ciklusu predavanj poudaril, da »inštitut z nami razglablja o vprašanih sedanega razumevanja sveta«.

Direktor Francoskega inštituta **Jean-Luc Goester** je o viziji inštituta in načrtih za leto 2018 povedal: »V letu 2018 bi izpostavil že druge Nodierove dneve – veliko literarno praznovanje, poimenovano po pisatelju Charlesu Nodieru. Vabljeni bodo številni francoski pisatelji, ponudili pa bomo zanimiv program, sestavljen iz srečanj, diskusij in branj. Slovenski študentje bodo izbrali svojega nagrajenca projekta »Goncourtove seznam/Slovenski izbor«, ki poteka v sodelovanju z Univerzo v Ljubljani in založbo Mladinska knjiga ob podpori našega sponzorja Revoza. V Ljubljani se bo takrat mudila tudi pisateljica Catherine Cusset, nagrajenka slovenskega izbora 2016, ki bo prevzela nagrado. Ob tem bo izšel tudi slovenski prevod njenega romana.«

Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji

V isti stavbi na Bregu 12 ima svoje prostore tudi Italijanski inštitut za kulturo, ki je v Ljubljani že od leta 1999. Pri organizaciji koncertov, razstav, konferenc, filmskih večerov in pomembnejših dogodkov za promocijo Italije sodeluje z uglednimi slovenskimi institucijami in skrbi za krepitev kulturnih odnosov med obema državama.

Kot mi je v pogovoru povedal kulturni ataše **Stefano Cerrato**, si prizadevajo vsak mesec iz Italije povabiti različne goste s področij umetnosti, literature, humanistike itd. »V letu 2017 smo aktivno sodelovali z Narodno galerijo ob pripravi razstave uglednega poznobaročnega slikarja Giambattista Tiepola, gostili smo znanega italijanskega novinarja za področje Bližnjega vzhoda Domenica Quirica, obiskal nas je tudi avtor zgodovinskih romanov Roberto Bui alias Wu Ming I, stripar ter pevec Davide Toffolo itn.«

Italijanski inštitut

S svojo knjižnico, bogato z leposlovjem in deli s področij humanistike in umetnosti, omogoča bralcem neposreden stik z italijansko kulturo. Inštitut opozarja nase zlasti s prvovrstnimi tečaji italijanskega jezika za vse starostne skupine, na katerih poučujejo kvalificirani rojeni govorniki. Kot je še povedal moj sogovornik, je vse več zanimanja za učenje italijanščine prav med najmlajšimi, predšolskimi otroki.

O delovanju inštituta si lahko več preberete na spletni strani:

📍 www.iiclubiana.esteri.it/iic_lubiana/sligli_eventi/

Balassijev inštitut

Madžarsko kulturno predstavništvo je v Ljubljani najmlajše, svoja vrata v vili Urbana na Barvarski stezi je odprlo leta 2016. Izvajajo nadvse dinamičen program vsestranskih dejavnosti, kar poudarja svežino in zagon njihovega osnovnega poslanstva. V prvi vrsti je to ohranjanje kulturne, izobraževalne in znanstvene diplomacije, širša predstavitev narodne in kulturne dediščine, širitev prepoznavnosti in znanja madžarskega jezika ter seznanjanje javnosti z raznolikostmi madžarske kulture in družbe. Poleg rednih literarnih in filmskih večerov ter otroškega programa so obiskovalcem na voljo tudi razstave, koncerti, znanstveni simpoziji, srečajo se lahko z okusi madžarske kuhinje, ob madžarskem dnevu znanosti novembra 2017 pa so se lahko celo pomerili v hitrostnem reševanju rubikove kocke.

O tem, kako lahko v Sloveniji odstiramo tančico naše vzhodne sosede, ki jo premalo poznamo zlasti zaradi oddaljenih ugrofinskih korenin madžarščine, sem se pogovarjala z direktorico inštituta

Bíborko Molnár-Gábor:

»Kljub temu da smo sosedje, se ne poznamo dovolj, in to si želimo na našem inštitutu spremeniti. Želimo si, da bi se slovenska javnost celovito seznanila z madžarsko kulturo. Ker smo od tujih kulturnih centrov v Ljubljani najmlajši, je za nas ključno, da od obiskovalcev dobimo povratne informacije in poiščemo stične točke. Trenutno so v okviru našega programa najbolj obiskane otroške delavnice ob sobotah in različne glasbene prireditve. Organiziramo zelo uspešen tečaj madžarščine z lektorico Evi Schwetter, za katerega se tečajniki vseh starosti odločajo iz zelo različnih vzgibov. Nekateri se jezika učijo, da bi znanje osvežili, drugi se ga učijo bodisi zaradi družinskih korenin, poslovnih razlogov, tudi ljubezni.«

TV voditeljica in urednica Miša Molk je o inštitutu povedala: »Balassijev inštitut je izjemno dejaven. Odlične prireditve so tam. Navdušil me je recimo pogovor z madžarskim esejistom, filologom Lászlóm

Zlati makron: 15.–31. 3.

V okviru akcije Goût de France/ Good France bo Francoski inštitut v slovenskih šolah organiziral tekmovanje v pripravi francoskih slaščic.

Festival frankofonskega filma:

20.–27. 3., Kinodvor in Slovenska kinoteka

Na ogled bo 9 odličnih celovečernih filmov v francoskem jeziku, ki jih bo predstavilo 11 držav.

3 minute za 1 pesem:

21. 3. ob 19.15 na Francoskem inštitutu, Breg 12

Poseben večer, posvečen poeziji, bo pospremila glasba. Prebrali ali odrecitali boste lahko svojo najljubšo pesem v francoščini po svojem izboru.

Nodierovi dnevi v Ljubljani: 17.–20. 4.

Večer s francosko pisateljico Catherine Cusset:

19. 4., Klub Cankarjevega doma

Več o programu in delovanju na

📍 <http://www.institutfrance.si>

Foto: Balassijev inštitut

Direktorica Balassijevega inštituta Báborka Molnár-Gábor

Földényijem o melanholiji. Pogovor, ki bi lahko trajal in trajal.

O madžarskem jeziku, ki ob vseh stičnih točkah z Madžarsko še vedno ostaja najtrši oreh, je spregovorila Nina Drev, študentka Naravoslovnotehniške fakultete: *»Fant je iz Budimpešte, madžarščine se učim drugo leto in moje znanje na sporazumevalni ravni je vse boljše.«*

Goethejev inštitut

Goethejev inštitut je v Ljubljani od leta 2004 in lani je dobil nove prostore na Mirju 12. Njegovo žarišče delovanja je zelo široko, usmerjeno v mednarodno kulturno sodelovanje in širjenje znanja nemškega jezika na vseh stopnjah. Med glavne dejavnosti sodi izvajanje tečajev nemščine in izpitov za pridobitev mednarodno priznanih Goethe-Zertifikatov.

Natančneje je o delovanju Goethejevega inštituta spregovorila **Jelena Tomažin**, strokovna sodelavka za kulturne programe:

»Inštitut sodeluje s številnimi šolami po vsej Sloveniji, kar slovenskim učencem in dijakom omogoča udeleževanje različnih mednarodnih projektov, tudi odmevnega debatnega tekmovanja Jugend debattiert international. Ponuja tudi številna izobraževanja in seminarje za učitelje nemščine ter jim omogoča vpogled v najnovejše smernice pedagoškega dela.

Inštitut se redno vključuje v različne mednarodne projekte, trenutno aktivno sodeluje pri projektu Freiräume (Prostori svobode), ki skuša določiti področja, na katerih je svoboda ljudi omejena. Nadalje je v sodelovanju z raziskovalcem in umetnikom Kimom Albrechtom razvil zgovorno spletno stran <http://interflow.kimalbrecht.com/>, ki prikazuje migracije in oblikovanje državnih mej v prerezu zgodovine. V okviru 500. obletnice reformacije je Goethejev inštitut pred kratkim vzpostavil mobilno in spletno aplikacijo Luther – Trubar, ki na igriv način predstavlja življenje obeh mislecev. Dosegljiva je v trgovini Apple Store, Trgovini Play in na spletni strani www.goethe.de/luthertrubar.

www.goethe.de/luthertrubar

Iz izjave pisatelja, scenarista in režiserja Mihe Mazzinija o Goethejevem inštitutu:

»Goethejev inštitut je zaupanja vredna institucija in promotor pomembnih vrednot. Sodeloval sem pri nekaterih dogodkih, ki so bili vsi po vrsti izjemno dobro pripravljeni in so si prislužili velik odmev v javnosti. Vsekakor pa ne smem pozabiti tečaja nemščine, ki je bil vrhunski.«

Serija filmskih večerov »Goethe kino«:

v prostorih Goethejevega inštituta si lahko enkrat mesečno ogledate najnovejše filme iz Nemčije.

14. 3. ob 19.00 – *Grüße aus Fukushima* (režija: Doris Dörrie, Nemčija, čb, 104 min, 2015/16)

18. 4. ob 19.00 – *Beuys* (režija: Andres Veiel, barvni, čb, 107 min, 2015–2017)

16. 5. ob 19.00 – *Titos Brille* (režija: Regina Schilling, barvni, 90 min, 2014)

13. 6. ob 19.00 – *B-Movie* (režija: Jörg A. Hoppe, Heiko Lange, Klaus Maeck, Miriam Dehne, barvni, čb, 92 min, 2014/15)

Vse filmske projekcije so brezplačne in opremljene z angleškimi podnapisi.

Več o delovanju Goethejevega inštituta na spletni strani:

www.goethe.de/ljubljana

Allegro – glasbena delavnica

za otroke: 17. 3. od 10.00 – 13.00, Balassijev inštitut

Moje 20. stoletje, filmski večer z Matevžem Jermanom ob izbranem madžarskem filmu: 19. 3. ob 19.00, Balassijev inštitut

Mednarodni glasbeni simpozij

v Balassijevem inštitutu: 21.–23. 3. od 10.00 do 12.00

Prekmurje se predstavi: 24. 3. od 08.00 do 17.00, Pogačarjev trg. Že petič zapored se bodo v srcu Ljubljane predstavili prekmurški kmetovalci in rokodelci.

Zugloski filharmoniki iz Budimpešte, Festival Svirel: 8. 4., Hotel Union

Professional workshop En-Knap Group: 11. 4., Balassijev inštitut

O vseh dogodkih in prireditvah si lahko preberete tudi na spletni strani

www.ljubljana.balassiintezet.hu in na Facebook strani:

www.facebook.com/balassiintezetljubljana

Foto: Miran Juršič

Predstava – informans Aktuator: Schwitters v režiji Dragana Živadinova ob otvoritvi Goethejevega inštituta na novi lokaciji aprila 2017

Prismojena blues odisejada

Desetletno glasbeno popotovanje Prismojenih profesorjev bluesa

Nina Julija Nabergoj, foto: Marko Alpner

Ljubljanska glasbena zasedba Prismojeni profesorji bluesa, skozi svojo zgodovino znana tudi pod imeni Social Cookie, ĐEZ in The Gypies, je s svojim glasbenim udejstvovanjem pustila močan pečat v slovenski glasbeni krajini.

Leta 2008 so se štirje nič kaj prismojeni fantje Julijan Erič (vokal in kitara), Miha Erič (ustna harmonika, vokal in lap steel kitara), Zlatko Đogić (bobni in vokal) in Miha Ribarič (bas kitara) odločili formirati glasbeno skupino, ki danes sliši na relativno prismojeno ime. Svoj podpis, predvsem pa vtis so pustili na najrazličnejših koncertnih prizoriščih pa tudi na prizoriščih, na katerih si marsikateri glasbenik ne bi mogel predstavljati svojega glasbenega nastopa. Fantje, željni širjenja svoje glasbene izpovedi, so svojo dušo pustili na »odrih« vseh (ne)možnih klubov, barov, vogalov

Leta 2016 so odigrali kar 167 koncertov.

“ Prismojeni profesorji bluesa ne ubirajo bližnjic.

in ne nazadnje tudi ulic, ki jih ima Ljubljana moč ponuditi. Iz Ljubljane je bratovščina prismojeno dobrega bluesa kaj kmalu potovala tako rekoč v vsako slovensko mesto in ga hitro okužila s svojo prepoznavno, edinstveno energijo in virtuosnim muziciranjem.

Njihova neumorna želja po nastopih v kombinaciji z neobremenjenostjo prostora igranja jih je pravzaprav pripeljala do tega, da so postali ena najaktivnejših glasbenih skupin v Sloveniji, ki je samo v letu 2016 odigrala kar 167 koncertov.

Znova in znova so torej dokazovali in dokazujejo, da več kot odlično poznajo sestavine recepta tako dobre glasbe kot

sami koncertov ter da znajo ustvariti prave pravcate glasbene poslastice in mojstrovine.

To je kmalu prepoznala tudi tujina, natančneje evropska mesta, kjer so »prismojeni profesorji« gostovali in svojemu občinstvu ponudili lekcijo vijuganja skozi razne glasbenožanrske tokove, po katerih plujejo – od bluesovskega hrepenenja, funkovske ležernosti, rockovsko-psihelečnih not in countryjevske melodike do čutnosti soula. Svoj »PPB were here« so leta 2016 pustili tudi na uspešnem tromesečnem gostovanju v ZDA, kjer so izkusili pristno bluzovsko življenje.

Mogoče se na tej točki sprašujete, kaj je torej sploh prismojenega v povezavi z njimi. Pravzaprav je poleg njihovega imena prismojeno zgolj to, da vam jih do sedaj še ni uspelo spoznati – če ste seveda med takimi. Torej, Prismojeni profesorji bluesa ne ubirajo bližnjic. Hodijo le na smučišča, kjer se na vrh hriba ne da priti z zajlo. Prav zato so šele skoraj po desetletju igranja sklenili, da je čas za prvo zgoščenko. To je tista reč, ki je tako arhaična, kot je arhaično njeno ime: naslovili so jo Family. Najboljši način, kako izkazati zahvalo tistim, ki so jih podpirali že od prvega dne.

»Prismojencem« je po izdaji debitantskega albuma *Family* 16. marca 2016 uspelo tudi do zadnjega kotička napolniti Kino Šiška v Ljubljani, pol leta pozneje, 16. septembra, pa muhastemu vremenu navkljub skupaj s preštevilnimi oboževalci dodobra obarvati Križanke z bluesovskim kopnenjem in melosom. Na tem koncertnem prizorišču so skupaj z RTV posneli tudi dvojno ploščo *Prismojeni profesorji bluesa – Križanke Live*. Skratka, štirje jezdec glasbene apokalipse so skozi svojo desetletno glasbeno popotovanje premagovali razne bogove glasbenega Olimpa, z nekaterimi pa celo sodelovali; bili boj z marsikaterimi pošastmi glasbenega posla; prelisčili marketinške kiklope; inspiracije črpali pri nimfah, ki so jim prekrižale pot; predvsem pa svojo glasbeno pripoved zajeli v svojevrstno epsko razsežnost.

Družina »prismojencev« pa tudi letos ne počiva, temveč se pripravlja na **24. marec 2018**, ko bodo skupaj s pomladjo ponovno poživili in prebudili (glasbenega) duha in svoje jubilejno, desetletno glasbeno popotovanje okronali s koncertom v enem ljubljanskih hramov kulture, Gallusovi dvorani Cankarjevega doma.

Od Kresije do Rotovža

Razstavnimi prostori Mestne občine Ljubljana

Tamara Vodopivec

Foto: Nada Žgank

Obiskovalce galerije Kresija je navdušil animirani junak Koyaa.

V Ljubljani je mnogo galerij in muzejev, a v samem strogem centru mesta se nahajajo zelo posebni razstavnimi prostori: Mestna občina Ljubljana ima svoja izložbena okna v Mestni hiši in Galeriji Kresija na Stritarjevi ulici. Po zaslugi aktualnih, raznolikih ter atraktivnih razstav pritegneta veliko število domačih in tujih obiskovalcev.

Galerija Kresija je najbolj reprezentativno razstavišče Mestne občine Ljubljana. Njena notranjost skozi velika okna komunicira z ulico. Galerija predstavlja predvsem kakovostne monografske razstave slovenskih avtorjev. Razstavnimi prostori v Mestni hiši, ki obsegajo Zgodovinski, Desni, Stekljeni in Osrednji atrij, pa so namenjeni predvsem predstavitev projektov javnih zavodov, kulturnih društev, nevladnih organizacij, fakultet in akademij ter razstav v okviru mednarodnega in medmestnega sodelovanja, razgrnitvam javnih natečajev MOL pa tudi proslavljanju obletnic in

jubilejev, ki so del identitete Ljubljane, skratka, vsebinam, ki odražajo bogato raznolikost bivanja v prestolnici. Program oblikujemo prek vsakoletnega javnega razpisa, ki tako omogoča ljubljanskim in v Ljubljani delujočim ustvarjalcem, da predstavijo svoje delo.

Letno približno šestdeset razstav spremlja tudi bogat program: delavnice, vodstva, predavanja in okrogle mize. Vstop je prost, pa tudi udeležba na vseh spremljevalnih dogodkih je brezplačna. Mimogrede, razstavišči sta odprti vse dni v tednu, z izjemo državnih praznikov v Galeriji Kresija.

Med najodmevnejšimi razstavami v minulemu letu so bile presunljive *Migracije* v Boliviji živeče slovenske slikarke Eji Štih in kinetične video instalacije *Zdaj pa nekaj povsem drugačnega* 7 umetniškega tandema Nike Oblak in Primoža Novaka. Slednja razstava je zabeležila tudi največjo obiskanost v letu 2017, saj si jo je ogledalo 3.336 ljubiteljev umetnosti ali povprečno 278 na dan. V okviru 23. mednarodnega festivala Mesto žensk je v Galeriji Kresija gostovala razstava španske umetnice Laie Abril O *splavu*, ki je vzbudila mnogo razprav.

V letu 2018 pripravljamo široko paleto raznovrstnih razstav, v kateri bo zagotovo vsakdo našel tudi kaj zase: od gledaliških mask in lutk vsestranske Alenke Vogelnik, izvornih objektov-asmblajev Staneta Jagodiča, pregledne oblikovalske razstave Ljubice Sune Čehovin in nagajive konceptualne razstave mlade Tine Kolenik, do najnovejših steklenih objektov Tanje Pak, kiparskih stvaritev Dragice Čadež Lapajne in umetniških tekstilnih struktur Tanje Devetak. Gostili bomo tudi razstavo 100 slovanskih romanov Mednarodne ustanove Forum slovanskih kultur in prvo predstavitev originalnih ilustracij Damijana Stepančiča iz knjige Hlapec Jernej in njegova pravica.

Leto bomo zaključili z razstavo, ki nastaja na pobudo in pod okriljem Društva SOS telefon, ob podpori Oddelka za kulturo in Oddelka za zdravje in socialno varstvo MOL ter Zavoda CNVOS, v sodelovanju s povabljenimi umetniki. Materialni predmeti, ki so tragično zaznamovali življenjske usode posameznic, se bodo v dialogu med umetniki in žrtvami nasilja prelevili v nove predmete estetske vrednosti v najrazličnejših oblikah. Projekt je široko zastavljen in bo s spremljajočimi aktivnostmi vzpodbujal razmislek in razpravo o pomembnem družbenem problemu, morda pa bo za koga predstavljal tudi tisto malo dodatne spodbude za nov začetek.

MI VSI SMO JERNEJ, ilustracije Damijana Stepančiča iz knjige Hlapec Jernej in njegova pravica

Galerija Kresija: 20. 3.–15. 4.

Ilustracije Damijana Stepančiča iz knjige Hlapec Jernej in njegova pravica so likovni del knjižnega projekta, ob letošnji obeležitvi Cankarjevega leta pa bodo originalne ilustracije tudi prvič razstavljene.

POTOVANJE, likovna razstava Društva ASPI v počastitev Svetovnega dneva zavedanja o avtizmu

Stekleni atrij Mestne hiše: 30. 3.–8. 4.

Ob svetovnem dnevu zavedanja o avtizmu (2. april) so ustvarjalni člani društva ASPI pripravili razstavo likovnih del, s katerimi predstavljajo svoj pogled na okolje in družbo.

Milenijsko popotovanje civilizacij Anatolije Zgodovinski atrij Mestne hiše: 27. 3.–12. 4.

»Mozaično slikarstvo« iz Turčije je razstava turških umetnikov Sedef Yavuzalp in Önderja Aydina.

Spremljajte nas na: [facebook.com/galerija.kresija](https://www.facebook.com/galerija.kresija), ljubljana.si in visitljubljana.com.

BOSANSKI STEČAK

za Cirila in Jašo Zlobca

Nada Breznik

Foto: Blaž Uršič

Amir Talić in Ciril Zlobec

Ciril Zlobec, akademik, pesnik, prevajalec, častni meščan Ljubljane, čigar zadnja pesniška zbirka *Ljubezen* je bila prodana v več kot deset tisoč izvodih, je s prisotnostjo počastil prireditev, ki so jo v njegovo čast organizirali v Društvu slovenskih pisateljev.

Spregovorili so o nagradi *Bosanski stečak*, ki sta jo za svojo poezijo prejela oče Ciril in sin Jaša Zlobec, posthumno. V Sarajevu je v prevodu izšel izbor njenih pesmi pod naslovom *Ljubav dvojedina*. Pesmi za zbirko je izbral in uredil akademik dr. Tonko Maroevič, pesnik, esejist in prevajalec iz Zagreba. Predstavitev je vodil predsednik Društva slovenskih pisateljev Ivo Svetina, dvorana na Tomšičevi ulici pa je bila premajhna za vse, ki so želeli počastiti avtorja. Predstavitev s pesniškimi branji je potekala v toplem in prijateljskem vzdušju. Začela se je tako, da je Amir Talić, urednik zbirke pesmi Zlobcev, vstal in se napotil k Cirilu Zlobcu rekoč: »Moram ovo učiniti tom velikom čovjeku,« in ga poljubil na lice. Ciril Zlobec je kot vedno očaral z nespornim govorniškim

darom, začinenim z blagim humorjem, le besede so zvenele nekoliko tišje.

Nagrado Bosanski stečak podeljujejo od leta 1999 na Sarajevskih dnevih poezije. Leta 2000 jo je prejel tudi letošnji Prešernov nagrajenec, pesnik Boris A. Novak. Med drugimi so to nagrado prejeli še pesniki in pisatelj: Tadeusz Różewicz iz Poljske, bosanski pesnik Abdulah Sidran, Mahmud Darviš iz Palestine in Američan Charles Simic. Nagrado podeljujejo po literarno-estetskih in humanitarno-etičnih kriterijih. Ob tem se je bosanski pesnik Amir Talić ponovno in nadse srčno zahvalil za pomoč in podporo slovenskih pisateljev bosanskim kolegom med obleganjem Sarajeva, še posebej pobudniku, pesniku Borisu A. Novaku.

Nikar ne zamudi!

Marec / april

Avtor na obisku: Karl Lubomirski

Pon / 19. 3. / 17.30

Trubarjeva hiša literature

Pogovor z avstrijskim pisateljem
vodi dr. Johann Georg Lughofer

Pesniški festival ob svetovnem dnevu poezije

Sre / 21. 3. / 10.00–2.00

Pritličje

16 ur poezije v živo

Kratkoslovnica in Slovnica na kvadrat

Čet / 22. 3. / 18.00

Knjižnica Otona Župančiča

Predavanje dr. Kozme Ahačiča

Ana Karenina po romanu

L. N. Tolstoja

Sob / 24. 3. / 19.30

SNG Drama

Predstava v režiji Dušana Jovanovića

21. pripovedovalski festival

16.–24. 3.

Cankarjev dom in druga
prizorišča

dr. Manca Košir, jubilantka

Tor / 27. 3. / 18.00

Knjižnica Otona Župančiča

Pogovor z avtorico vodi dr. Ignacija J.
Fridl

Itn., Mladinski festival angažiranega pisanja

Čet–ned / 12.–15. 4.

Vodnikova domačija Šiška in
Kino Šiška

Pogovori, delavnice, razstava, koncert

Živel strip! Živela animacija!

Pet / 13. 4. / 17.00

Trubarjeva hiša literature

Odprtje razstave stripov in program
animiranih filmov Animateke

Knjižnice se ukvarjamo predvsem

Teja Zorko, direktorica Mestne knjižnice Ljubljana

dr. Uroš Grilc, foto: Miha Fras

Teja Zorko pravi, da se še vedno z užitkom uči skrivnosti poklica knjižničarke. Njena poklicna pot je povezana s knjižnico, nato s knjižnico in spet s knjižnico. Še pred diplomom se je zaposlila v Knjižnici Prežihovega Voranca na Viču in v enoti na Igu skrbela za izposajo knjig.

O svojem zagnanem vstopu v svet širjenja bralne kulture nas nasmeji s tole prigodo: »Najprej mi je bilo nepojmljivo, da me gospe tako množično povprašujejo po nečem »luštnem za prebrat«, saj sem sama kot bralka funkcionirala popolnoma drugače. Zato je prišlo do nekaj komičnih situacij, ko sem poparčkala nekaj povsem neujemajočih se knjig in bralcev. Zame so bili branja vredni tisti avtorji, s katerimi sem se srečevala na fakulteti, in drugih nisem niti kaj prida poznala. Naivno sem jim naložila Süskinda, Fowlesa, Calvina in Joycea ter si ob naslednjem obisku teh bralk prislužila odkrito grajo, da tako slabih knjig še niso (ne)brale in da tista ta mlada resnično še nima nobenega pojma o svojem poklicu. Kar je bilo, resnici na ljubo, precej pravilno.« Njena poklicna pot je šla z roba Ljubljanskega barja nato vsakokrat bolj v središče in navzgor. Vodila je nekaj enot knjižnic, bila nato pomočnica direktorice viške knjižnice. Sledilo je osemletno vodenje Slovanske knjižnice. Od junija 2017 vodi največjo splošno knjižnico v državi.

Vodenje Mestne knjižnice Ljubljana ste prevzeli iz rok dolgoletne direktorice Jelke Gazvoda v dobrem stanju: v letu 2016 je število izposoj prvič preseгло številko 5 milijonov, povprečno je vsak prebivalec Ljubljane v letu 2016 knjižnico obiskal sedemkrat, za 16 % se je povečala izposoja e-gradiva, povečalo se je število članov knjižnice na nekaj več kot 84.500, kar je 5 % več kot leto poprej. Kako je knjižnica te trende uresničevala v letu 2017?

Drži. Kljub temu so se v letu 2017 številke pri izposoji gradiva znižale za 5 %, nekoliko se je znižalo tudi število izobraževanj in prireditvev, se je pa povečalo število udeležencev na prireditvah. Tudi število aktivnih članov se je nekoliko zvišalo, sicer pa je očitno okrog 84.000 aktivnih članov naša magična številka; prav tako število vseh obiskov, ki jih je na letni ravni precej več, kot če bi nas obiskal vsak posamezni prebivalec Slovenije. Veseli smo za 3,87 odstotka

Teja Zorko, direktorica Mestne knjižnice Ljubljana

povečan prirast gradiva, vsako leto pa se povečuje virtualni obisk knjižnice (4,36 %).

Na območju, ki ga pokriva knjižnica, je delež v knjižnico včlanjenih prebivalcev 24,6 %, kar je višje od slovenskega povprečja, ki je novembra 2017 znašalo 23,5 %. Kateri od teh kazalcev vam predstavlja največji izziv v naslednjem obdobju?

Stabilen delež včlanjenega prebivalstva in povečan obisk kažeta, da zagotavljamo storitve, ki so relevantne za vse prebivalce Ljubljane in okolice. Izziv pa nam predstavlja upad na novo vpisanih članov, vendar je to trend, ki ga je gotovo treba pripisati tudi demografskim razmeram in dejstvu, da smo kot knjižnica verjetno že počasi dosegli zgornjo mejo včlanjenih prebivalcev iz Ljubljane in okolice.

Pa vendar so knjižnice med vsemi kulturnimi ustanovami obiskovalcem najbližje in tudi najbolj privlačne. Kako obiskovalci dojemajo vlogo knjižnic?

Uporabniki nas v precejšnji meri zaznavajo kot blažilce socialnih razlik in kot zaupanja

vreden in varen javni prostor. Sicer pa so sodobni uporabniki knjižnic vedno bolj samostojni pri iskanju informacij, njihovo iskalno okolje je svetovni splet in glavno orodje Google. Raziskave kažejo, da 80 % ljudi informacije poišče na spletu, le 11 % jih najprej pomisli na knjižnice. Uporaba knjižnic se torej spreminja, pri tem pa je pomembno dejstvo, da smo zaupanja vredne ustanove z dolgo tradicijo in da nas ljudje podpirajo, prav tako kakor knjižnice podpirajo njih.

Mestna knjižnica Ljubljana je v zadnjem desetletju dokončala formalno, vsebinsko in organizacijsko transformacijo v enotno in eno knjižnico. Rezultati so odlični, je pa to tudi eden redkih primerov dejanske modernizacije javnega sektorja v naši državi. Vi ste ga spremljali od znotraj. Kako bi ga ocenili?

Z združitvijo je Ljubljana dobila veliko splošno knjižnico, največjo v Sloveniji, in pod vodstvom prve direktorice Jelke Gazvoda je naša ustanova orala ledino pri marsikaterem strokovnem vprašanju na nacionalni ravni. V veliki

z ljudmi

in dobro organizirani knjižnici smo oblikovali službe in dejavnosti, kjer se lahko izkažemo z obsežnim strokovnim znanjem, inovativnostjo in ustvarjalnostjo. Številne nove dejavnosti in projekti so gotovo tudi rezultat stalnega izobraževanja, pretoka informacij, spodbujanja sodelavcev k sodelovanju v številnih strokovnih delovnih skupinah izven same ustanove ter obiskovanja strokovnih srečanj tudi v tujini. Prejšnje vodstvo je tudi s tovrstnim posluhom izgradilo visoko stopnjo strokovne kompetentnosti kolektiva, za kar si bomo še naprej prizadevali.

Ena izmed najbolj zahtevnih skrbi direktorice največje slovenske splošne knjižnice je najbrž ohranjanje mreže. 20 knjižnic na območju Mestne občine Ljubljana, 13 krajevnih v sedmih okoliških občinah in 46 postajališč bibliobusa je res obsežna knjižnična mreža. Kakšni so vaši investicijski načrti?

V letu 2019 bomo, s plodnim sodelovanjem Javnega stanovanjskega sklada Ljubljana, vzpostavili novo Knjižnico Polje v

prostorih stanovanjsko-poslovnega kompleksa Polje IV, ki se sedaj že gradi, tako da že iščemo arhitekta, ki bo oblikoval knjižnični prostor. Prav tako se bomo intenzivno pripravljali na selitev Knjižnice Grba v veliko večje prostore v novi stanovanjski soseski Novo Brdo II.

Potujoča knjižnica je prav tako dragocen element v naši ponudbi, specifičen in verjetno v najtesnejšem stiku z uporabniki. Naš bibliobus je že dopolnil deseto leto in počasi začinjamo postopke za pridobitev novega, kar je seveda precejšnja investicija.

Kje so ta hip potrebe uporabnikov knjižnic najbolj okrnjene?

Splošna knjižnica s tolikšno uporabo, kot je naša, mora nujno slediti tehničnim posodobitvam. Zato bomo v letu 2018 pospešeno opremljali knjižnične prostore z ustrezno tehnično opremo in predvsem s knjigomati, tako da bi čim več knjižnic v naši mreži lahko začelo delovati s sistemom radiofrekvenčne identifikacije. Tako bomo pohitrili proces izposoje in vračanja gradiva, uporabnikom omogočili samostojno uporabo knjižnice, knjižničarje pa bomo razbremenili manipulativnega vidika dela v knjižnici, kar jim bo omogočilo ustvarjalnejše delo z gradivom in uporabniki.

Knjižnica že dolgo ni več samo čitalniški prostor, ampak pomembno središče znanj in prostor socializacije. Kako različne ciljne skupine obiskovalcev uspete nagovoriti s temi programi?

Osnovna naloga splošne knjižnice je, da zagotavlja storitve za vse ciljne skupine prebivalcev lokalne skupnosti. V strateškem obdobju 2017–2021 sta naši prioritetni skupini mladi in starejši. Starejši 65+ predstavljajo okrog 12 % vseh članov MKL, njihovo število se vsako leto povečuje. Sledimo Smernicam za pripravo storitev za starejše in v letu 2018 izvajamo dva zanimiva projekta. Prvi je Knjiga na dom, dostavo gradiva na dom za tiste, ki ne morejo priti v knjižnico. Drugi je povezan z zdravstvenimi informacijami in zdravstvenim opismenjenjem. V zdravstvenem kotičku v Knjižnici Otona Župančiča vas pričakuje paleta dejavnosti, povezanih z zdravjem za vse in vsakogar. Sicer pa nagovarjamo vse starostne ciljne skupine, obenem pa seveda trud in pozornost namenjamo tudi ranljivim skupinam ter otrokom in predvsem mladostnikom, ki jih najteže privabimo v knjižnico.

Slednji so brez dvoma trd oreh. V svojih strateških aktih ste večkrat povedali, da je nagovarjanje mladih obiskovalcev, tj. obiskovalcev, starih do 25 let, izredno zahtevno in da podatki kažejo na upadanje te skupine obiskovalcev. Je knjižnica danes lahko dovolj inovativna in dovolj blizu mladim, da jih nagovori, ali ste nad »mladimi odraslimi« kratko malo obupali?

Seveda ne. Knjižnica je že leta 2010 postavila prve smernice za delo z mladimi, ki jih je nadgradila 2016. Ustvarjamo nove programe za spodbujanje ustvarjalnosti mladih (med 15 in 25 let) prek treh natečajev: metaFORA za kratko zgodbo (v sodelovanju s Knjižnicami grada Zagreba), poHAIKUj z nami za poezijo in preDRAMi se za dramo.

“Uporabniki zaznavajo knjižnice kot blažilce socialnih razlik.

Natečaji se počasi zaključujejo, razglasitev nagrajenih del in javno branje pa bosta aprila na prireditvi Noč knjige. Pri delu z mladimi odraslimi ugotavljamo, da jim najbolj ustreza oblika dela, v katero so sami aktivno vključeni, da jim torej v knjižnici omogočamo prostor in dejavnosti, v katerih delajo mladi za mlade. Zato vabimo mlade, da se nam pridružijo.

Kako vidite Mestno knjižnico Ljubljana čez pet let? Kaj se bo spremenilo, kaj bo drugače, kaj boljše za nas uporabnike?

Sama vidim našo knjižnico predvsem kot ustanovo, ki bo še bolj tesno vpeta v tkivo mesta, predvsem preko številnih sodelovanj in povezav z drugimi javnimi zavodi in organizacijami, vladnimi in nevladnimi – kar nekaj navezav že sedaj uspešno udejanjamo. Še naprej bomo intenzivno delali na tehnološki opremljenosti knjižnične mreže. In seveda, sanjamo o bolj prepoznavni in markantni knjižnični stavbi v središču mesta, ki bi postala prepoznavna točka mesta in identitetna točka meščanov še bolj, kakor je sedaj. Knjižnice se namreč res ukvarjamo s knjigami, vendar pa se preko njih ukvarjamo predvsem z ljudmi.

ZMAJEV KARNEVAL

Etnografski in karnevalski prikaz mask

Staša Cafuta Trček

Zmajev karneval v Ljubljani je letos na pustno soboto potekal že sedmič. Tema povorke so bile maske iz lutkovnih ter dramskih predstav Lutkovnega gledališča Ljubljana, ki letos praznuje osemdeseto obletnico. V sprevedu je nastopilo tisoč tristo mask. Po podatkih Turizma Ljubljana si ga je ogledalo približno pet tisoč obiskovalcev.

Na karnevalu je nastopilo **štiristo etnografskih** mask, med najbolj prepoznavnimi so bili orači, rusa ter kurenti. Slednji so bili pred kratkim vpisani v prestižni Unescov seznam nesnovne in kulturne dediščine. V goste so prišli tudi zvončari s Hrvaške. Za karnevalski del povorke so poskrbele otroške skupine osnovnih šol in vrtecev ter pravljčni junaki iz Kraljestva domišljije Lutkovnega gledališča Ljubljana. *»Z izvedbo karnevala smo zelo zadovoljni, še posebej zaradi rekordne udeležbe otroških skupin. Letos je bilo v sprevedu kar 900 otrok,«* je ob koncu dogodka povedal Uroš Korenčan, direktor omenjenega gledališča, ter dodal, da že vrsto let nekaj mesecev pred karnevalom za pedagoške delavce organizirajo delavnice v izdelovanju pustnih mask, ki se jih udeležuje vse več vzgojiteljev in učiteljev, kar se na koncu pozna tudi na udeležbi otroških skupin iz ljubljanskih vrtecev in šol.

Povorka je krenila z Brega, preko Šušarskega mostu, do Mestnega trga, čez Stritarjevo ulico, Prešernov trg ter po Wolfovi ulici na Kongresni trg, kjer se je odvijalo osrednje pustno rajanje. Žirija je izbrala in nagradila štiri otroške skupine: Ples marionet iz OŠ Maksa Pečarja, Sovice Oke iz Vrtca Miškoljin, Za devetimi vrati iz OŠ Jožeta Moškriča in Sovice Oke iz OŠ Šmartno pod Šmarno goro.

Med počitnicami, ko smo bili šolarji doma, da bi se od trdega šolskega dela vsaj malo odpočili, je vrtec Hansa Christiana Andersena organiziral dan, ki smo ga otroci vzgojiteljev in vzgojiteljic ter drugih zaposlenih preživeli v vrtcu, da bi si ogledali delo svojih staršev.

Pred enim letom, 6. marca 2017, je vrtec H. C. Andersena prejel polni certifikat Družini prijazno podjetje, česar so se zaposleni zelo razveselili. »Ponosni smo, da smo prvi vrtec v Sloveniji s polnim certifikatom. Potrjuje namreč, da v našem vrtcu visoko spoštujemo zaposlene in cenimo pozitivne odnose,« mi je povedala ravnateljica Tina Merčnik.

V vrtcu na različne načine že štiri leta, od decembra 2013, vlagajo v zaposlene, saj so prepričani, da je to posredno tudi vložek v otroke. »Zaposleni so bolj zadovoljni, hkrati pa bistveno lažje usklajujejo službeno in družinsko življenje.«

In kaj pomeni, da je vrtec prijazen družinam? Med sestanki, na primer, omogočajo varstvo za otroke, pripravijo počitniško varstvo otrok zaposlenih, organizirajo dan za otroke na delovnem mestu s starši in omogočijo, da lahko starši dopust prilagodijo svojim potrebam.

Ta dan je bil res zelo zanimiv, saj sem se veliko igrala (z otroki, seveda) in kaj naučila. Ampak ugotovila sem, da sama ne bi postala vzgojiteljica, saj me to delo ne veseli preveč, čeprav vidim, da je zelo zabavno.

Petra S.: »Z dnevom odprtih vrat sem zelo zadovoljna. Letos je prišel k meni v skupino Žiga, ki se je odlično znašel z zelo majhnimi otroki. Pomagal jih je hraniti, se z njimi igral in jih tudi pocrkjal, če je kateri od njih to želel. Žiga je tako spoznal moj poklic in videl, da je moje delo zelo naporno, a hkrati zelo zabavno. Po dnevu, ki ga je preživel z menoj v vrtcu, se tudi spogleduje z idejo, da bi poklic vzgojitelja lahko morda postal tudi njegov poklic.«

Sabina K.: »Všeč mi je bilo, da lahko otrokoma približam svoj delovni dan. Bilo jima je prijetno in obenem čudno, ko sta bila del skupine. Šlo jima je na smeh, ko so otroci prihajali v vrtec in me v pozdrav objeli. Mogoče sta se počutila malo nelagodno, ker sem bila kar naenkrat v njihovih očeh mama tolikim otrokom. A pravila so bila enaka za vse. Takšen dan je res lepa gesta za nas zaposlene. Da nam veliko pozitivne energije za nadaljnje delo.«

Sin Jaša: »Všeč mi je bilo zato, ker smo šli v ZOO in da sem otrokom v vrtcu dal bonbone.«

Foto: Nik Rovan

Sovice Oke iz OŠ Šmartno pod Šmarno goro

Patricija O.: »Mislim, da je super, da lahko moj otrok občuti utrip mojega delovnega mesta, hkrati pa se vsaj delno seznanj s poklicem vzgojitelja. Opazovala sem ga, kako se znajde v družbi predšolskih otrok, s kom zlahka vzpostavi stik in s kom ima težave ter koliko je empatičen. V določenih trenutkih je reagiral presenetljivo dobro, tako da sem se tudi jaz lahko kaj naučila od njega.«

Sin Klemen: »Za obisk mamine službe sem se odločil zato, ker nisem želel biti doma. Vedel sem, da mi v vrtcu ne bo dolgčas. Res mi ni bilo. To je čisto nekaj drugega kot šola, lahko sem se ves čas igral.«

Špela R.: »Meni je bil ta dan všeč, ker sta bila lahko brez strahu v skupini prisotna moja otroka, lahko sta pomagala in se družila z otroki, ki jih imata zelo rada, oni pa nji. Ko so počivali, sta mi pomagala pospravljati in urejati didaktični kotichek. Predvsem pa sta lahko videla, kako naporno, odgovorno in lepo je naše delo, da to ni samo igranje. Hvala za ta dan.«

Sin Max: »Všeč mi je, da sem lahko bil cel dan v vrtcu, da sem se igral, hecal in otroke učil kakšne stvari. Držal sem jih za roke. Pa tudi jedel sem z njimi pri mizi, pa pomagal sem jim na kahlico. Ni mi bilo všeč, da je bilo hitro konec in sem moral domov.«

Hči Ula: »Všeč mi je bilo, da smo dobili to možnost. Rada imam otroke in mi je bilo super, da sem lahko pri vseh dejavnostih sodelovala. Z Maxom sva zaigrala igrico O debeli buči, igrala sem se z njimi, pomagala sem jim. Super mi je bilo. Pa videla sem, koliko je res dela v vrtcu in kako naporno je skrbeti za toliko otrok. Škoda, da je to samo en dan.«

KAJ DELA MOJA MAMI?

Vrtec Andersen je družinam prijazen vrtec

Taja Zidanšek, 6. b, OŠ Hinka Smrekarja, Ljubljana

V marcu praznujemo dan žena in materinski dan. Torej je zdaj ravno pravi trenutek za vprašanje: »Kaj dela moja mami? In kako ji uspeva biti dobra mami in dobra vzgojiteljica?« Še dobro, da sem lahko to sama raziskala ...

KO MLADI PRIREJAJO ZA MLADE: OD FILMSKEGA FESTIVALA DO UMETNIŠKEGA IZRAŽANJA

Patricija Fašalek

Ljubljanski dijaki s svojo voljo, samoiniciativo in željo po večji angažiranosti bistveno prispevajo h kulturnemu dogajanju mesta. S prirejanjem kulturnih dogodkov, namenjenim sovrstnikom, ustvarjajo festivale, filmske in bralne klube, nudijo platforme za pisanje in spodbujajo kritičen pogled na svet preko umetnosti, v pomoč pa jim je ljubljanska infrastruktura, kjer dobijo podlago, prostore in možnost za ustvarjanje.

Nekaj tovrstnih mladih skupin, ki prirejajo kulturne dogodke ali odpirajo prostor za ustvarjanje, je odgovorilo na vprašanje, zakaj radi sodelujejo pri projektih in se s tem trudijo za vzdrževanje kulturnega prostora za mlade.

Kinotrip – filmski program, ki ga pripravljajo mladi za mlade

Pod okriljem ljubljanskega mestnega kina Kinodvor bo med 28. in 31. marcem potekal že 3. mednarodni filmski festival Kinotrip. Tudi letos so filmski program skrbno izbrali mladi filmski ljubitelji,

člani Kinotripovega filmskega kluba. Njihova članica, Ajda Rudolf, nam je zaupala: »Mladim prinašamo pester nabor filmov ter približevanje in spoznavanje vseh filmskih vsebin.«

Skupina šestnajstih mladih se že od novembra redno druži na tedenskih srečanjih, na katerih pripravljajo program, izmenjujejo mnenja o filmih, podajajo komentarje in stališča ter se ob tem tudi zabavajo. »Ker nas je kar veliko, so mnenja velikokrat zelo različna, vsak ima drugačen pogled na določene dele filma, kar se mi zdi zelo zanimivo, saj na tak način najlažje ugotovim, kako filmi vplivajo na človekovo razmišljanje. Zelo se zabavamo, ljudje na Kinotripu so super!« je razložil Graal Lucignano, član kluba Kinotrip.

Itn. – Mladinski festival angažiranega pisanja, ki izhaja iz prepričanja, da je za spremembe v svetu potrebna angažiranost

Od 12. do 15. aprila bo v Vodnikovi domačiji potekal Mladinski festival angažiranega pisanja, ki ga organizirajo mladi z namenom odpiranja prostora za razprave, izražanja mnenj in druženja ob literaturi.

»Ko nas je Vodnikova domačija povabila k sodelovanju pri ustvarjanju festivala Itn., smo bili vsi res veseli, saj to za nas predstavlja res dobro priložnost. Ne samo, da se preko sodelovanja z njimi naučimo ogromno o organiziranju festivalov, dogodkov in promociji, ampak prispevamo tudi svoje znanje iz perspektive dijakov, saj je navsezadnje to festival za mlade,« je pojasnila Ema

Paš, članica skupine Itn. Letošnji festival bo ponudil predavanja, pogovore z avtorji, debatne dogodke, pesniško branje, večer z avtoricami kratkih zgodb, razstavo stripov, dijaško literarno-plesno predstavo, koncert in še mnogo več. »Poleg tega, da se iz te izkušnje vsi skupaj učimo, je seveda to stvar, ki jo počnemo z veseljem, zato nam ne predstavlja nikakršne ovire, temveč samo zelo zabaven izziv in preizkušnjo,« je še dodala.

Zakaj bi po mnenju Eme Paš mladi morali ustvarjati:

»Mislim, da je to, da mladi ustvarjajo, ena najpomembnejših stvari ne samo na področju literature in kulture, ampak tudi na vseh ostalih področjih, ki jih zanimajo. Naj je to pisanje, aktivizem ali pa nekaj popolnoma drugačnega, nujno je, da se ljudje izražamo. Mi smo tisti, ki bomo čez nekaj let krojili usodo sveta, zato je pomembno, da se vsak dan izobražujemo, nadgrajujemo svoje znanje ter se naučimo samostojnosti. To je edini način razširjanja lastnih horizontov, ki pa z aktivnim udeleževanjem v kulturnem prostoru samo rastejo iz dneva v dan.«

Fejstbuckerji – bralni klub za mlade, ki ga pripravljajo in vodijo bralci sami

Skupino sestavljajo srednješolci Dora Adamič, Gašper, Brina Vuković, Živa Jamnik, študentka Zala Zgaga in osnovnošolka Maša Zorc. Vsak zadnji ponedeljek v mesecu pod okriljem založbe Mladinska knjiga pripravijo debatni dogodek v Trubarjevi hiši literature, na katerem izmenjujejo svoja mnenja o izbranih knjigah, v pogovor pa vključijo tudi občinstvo.

»Pri skupini mi je všeč delo, ki ga opravljamo, ter dejstvo, da se dobro razumemo. Zdi se mi, da mi sodelovanje razširi način razmišljanja in mi omogoči, da lahko različne teme pogledam iz več različnih zornih kotov, predvsem pa daje meni in drugim prostor, kjer se lahko o knjigah pogovarjamo in delimo svoja mnenja. Da se mi, ker me branje veseli!« je svoje veselje do sodelovanja v skupini objasnila Živa Jamnik.

Društvo Novi dijak – skupina gimnazijcev, ki povezuje dijake različnih slovenskih gimnazij v družbenokritičnosti in kreativnosti

Pišejo o stvareh, o katerih menijo, da se premalo piše, kritično razmišljajo ter brez zadržkov spregovorijo o vsem, kar se jih dotika in kar jih moti, prirejajo pa tudi kulturne dogodke.

»Novi dijak sestoji iz dijaškega kolektiva, ki šteje približno 30 članov,« sta nam pojasnili urednici Novega dijaka, Tina Tomšič in Kristina Krajnc. »Ravno

Foto: Domen Pal

Mladi sami ustvarjajo filmski festival za mlade - Kinotrip.

zato je delovanje znotraj društva tako prijetno, saj razvijamo lastne ideje skupaj z vrstniki pod lastnimi pogoji. Participacija združuje zabavo in dragocene delovne izkušnje, saj je učinkovita komunikacija potrebna tako znotraj društva kot tudi z javnimi ustanovami in različnimi strokovnjaki oz. kulturniki, kadar gre za dogovarjanje o skupnih projektih.«

Dogodki, ki bi se jih morali po mnenju urednic udeležiti vsi mladi:

»Mladi bi se morali udeleževati dogodkov, ki bogatijo njihovo znanje izven meja šolskega kurikuluma. S prisotnostjo na različnih družbeno usmerjenih predavanjih, projekcijah nekomercialnih filmov, ki so širši publiki nevidni, okroglih mizah, ki sprožijo notranji razmislek o vrednotah naše družbe, lahko spoznaš svet okoli sebe in lažje ugotoviš, kam sodiš sam. Dogodki za mlade bi morali nuditi širši pogled na svet in obenem ne podcenjevati njihovega mnenja ter želje po širšem znanju. Izrazit program za mladino imajo Kinodvor, festival Liffe, Kino Šiška, festival Itn., časopis Dnevnik s projektom Obrazi prihodnosti in še mnogi drugi.«

Živa Jamnik iz bralnega kluba Fejstbukerji priporoča: 5 knjig, ki bi jih morali prebrati vsi mladi

1. Walter Moers: Mesto sanjajočih knjig (2010)
2. R. J. Palacio: Čudo (2015)
3. Alexie Sherman: Absolutno resnični dnevnik Indijanca s polovičnim delovnim časom (2017)
4. Els Berten: Vsi si želimo nebes (2016)
5. Boris A. Novak: Komadi (2004)

Graal Lucignano iz Kinotripa priporoča: 5 filmov, ki bi jih morali pogledati vsi mladi

1. Ameriška zgodovina X (American History X, 1998): Ker se mi zdi, da zelo dobro pokaže, katere lastnosti je bolje ceniti pri ljudeh.
2. Charlie Chaplin – kateri koli film: Ker je neverjetno, kako zelo veliko lahko pokažemo brez besed, njegov film Veliki diktator (1940) pa ima po mojem mnenju res lepo sporočilo.
3. Pokliči me po svojem imenu (Call me by your name, 2017): Ker se mi zdi, da res na lep in preprost način pokaže, kako sprejeti bolečino in jo preboleti, ne glede na to, kakšna je.
4. Življenje je lepo (La vita è bella, 1997): Ker pokaže, kako sprejeti vse situacije v življenju in jih polepšati.
5. Bil je nekoč v Ameriki (Once upon a time in America, 1984): Ker mislim, da je ogled obvezen za vse, ki so malo bolj filmoljubi.

MESEČNI NAPOVEDNIK *mladi na sceni*

Dogodki v Mladinski postaji Moste

(1. nadstropje Tržnice Moste)

20. 3. ob 18.00, Potopisno predavanje o Japonski

3. 4. ob 18.00, Družabne igre z Igrologi #15

5. 4. ob 18.00, Jacijada in tarok

📍 www.facebook.com/MladinskaPostajaMoste

Dogodki v Kreatoriju DIC

(Poljanska cesta 26)

15. 3. ob 20.00, Predavanje o kletvicah »Kletvice naše vsakdanje!«

22. 3. ob 20.00, Avtorski projekt Pisatelj – tujec vsem in sebi, Teater Pozitiv, skupina Ivan Cankar

📍 www.dic.si

Dogodki Zavoda Ypsilon

(ABC Hub, BTC City Ljubljana)

20. 3. ob 18.00, Delavnica »Prišel, prisluhnil, prodal« – kako do uspešne priprave na sestanek

10. 4. ob 18.00, Delavnica »ABC poslovne komunikacije«

📍 <http://ypsilon.si>

Globalno prostovoljstvo: altruizem ali

volunturizem?!

27. 3. ob 18.00 (Hostel Tresor)

Na dogodku vam bodo predstavili nekatere programe globalnega prostovoljstva skozi osebne izkušnje. Na koncu boste v debati spregovorili tudi o konceptih trajnosti, reprodukciji stereotipov in kritični refleksiji v okviru opravljanja globalnega prostovoljstva. Dogodek organizira Zveza ŠKIS v sodelovanju z Zavodom Voluntariat.

📍 www.skis-zveza.si

Cikel »Feminizem danes«

27. 3. ob 20.30 (Trubarjeva hiša literature)

Drugo predavanje v okviru cikla o feminizmu danes, ki ga organizira KUD Anarhiv v sodelovanju s Trubarjevo hišo literature. Predavanje vodi Jasmina Šepetavc.

📍 <http://kudanarhiv.org/>

3. mednarodni filmski festival Kinotrip – mladi za mlade

28.–31. 3. (Kinodvor)

Festival Kinotrip v mesto pripelje filme za mlade! Igrani, dokumentarni, animirani filmi, srhljivke, znanstvena fantastika, drame ... najdeš jih na letošnjem programu festivala. Obeta pa se tudi bogat spremljevalni program.

📍 www.kinodvor.org/kinotrip

Študentska krvodajalska akcija, Častim 1/2 litra

10. in 11. 4. med 7.00

in 14.00 (Center za transfuzijsko medicino Ljubljana)

Mladinski festival angažiranega pisanja Itn.

12.–15. 4. (Vodnikova domačija Šiška in Kino Šiška)

📍 www.facebook.com/intakonaprej

Društvo IMPRO

Vseslovensko tekmovanje v kratkih improviziranih prizorih.

21. 3. (CSK France Prešeren)

ob 19.00 Impro pokal – Bidet vs Kalamari

ob 20.00 Impro liga – SNiG vs Lastniki humorja

8. 4. (CSK France Prešeren)

ob 19.00 Impro pokal – Cepetaučki vs Samozavest in nadvlada

ob 20.00 Impro liga – Improholics vs Banda Ferdamana

📍 www.impro-liga.si

Ljubljana je svetlo mesto

Staša Cafuta Trček

Arthur Wong, študent filozofije in ekonomije, Hongkong

S skupino kolegov študentov smo prišli za nekaj dni v Ljubljano. Slišali smo, da je lepo mesto in da je vreme bolj prijazno kot v Londonu, kjer vsi študiramo. In res, v Londonu je vse sivo, Ljubljana pa je sončno, svetlo mesto, kjer je vidljivost tako dobra, da se z gradu vidijo celo zasnežene Alpe.

Andrea Wong, študentka financ, Hongkong

Arthur je naredil plan, kaj vse si bomo ogledali v Ljubljani. Skupina dvajsetih se mu je prepustila: sledimo mu in uživamo. Včeraj zvečer smo se zabavali v lokalih ob Ljubljani. Fino se nam zdi, da je na tem mestu zgoščenih več manjših lokalov, tako smo se lahko premikali in spoznavali vzdušje. Poleg tega, da je vaše mesto zelo urejeno in čisto, so mi všeč tla – granitne kocke v starem delu mesta in nekakšni tlakovci, ki dajejo mestu še bolj celostno zaokroženo podobo.

Şadi Gödek, Izmir, Turčija

S prijatelji, ki smo študirali skupaj, se sem in tja dobimo in se za podaljšan vikend nekam odpravimo, kjer se družimo in uživamo. Tokrat smo si izbrali državo in mesto, kjer še nobeden ni bil. Ker vsi radi potujemo, je bilo kar težko najti državo v Evropi, ki je ni še nobeden obiskal. Ugotovili smo, da je to Slovenija in da obstaja zelo dobra povezava med Istanbulom in Ljubljano.

Kerem, Istanbul, Turčija

Super se imamo. Tukaj smo že drugi dan. Danes smo najeli kolesa, tako da spoznavamo vaše mesto v vlogi kolesarja. Ujeli ste nas na Ljubljanskem gradu. Malo smo se uštel, mislili smo, da bo pot navzgor lažja (smeh). Kot vidite, smo se kar namučili ob potiskanju dokaj težkega kolesa v hrib. Včeraj smo obiskali Metelkovo in jedli v gostilni Sokol. Mesto je zelo dobro organizirano. Zagotovo se bom še vrnil s punco, predlagal ji bom, da najameva avtodom in raziskujeva Slovenijo čisto od blizu.

Sasha Flamboyant, Hongkong

Slovenija je toplejša različica Švedske. Morda je na trenutke nekoliko dolgočasna, ampak to mi je všeč. V Hongkongu ni nikoli miru, vedno je nek hrup. No, tega v Ljubljani ni, in doživljam jo kot zelo prijazno. Govorim rusko, zato mi je slovenščina kar nekako blizu. Sem tudi vegetarijanec in pohvalil bi vegi ponudbo. Pa da ne boste mislili, da sem čisto preveč mirne narave, vam povem, da vsak večer zavijem v lokale ob Ljubljani in si privoščim malo večernega življenja ob pivu ali vinu.

Dražan Lapić, Trpanj, Hrvaška

Ljubljana je najplemenitejše mesto od vseh mest v bivši Jugoslaviji. Razmišljam, da bi se preselil sem. Lepa je, mirna, ni nasičena s prometom. Všeč mi je tudi, da se trudite vključevati v ponudbo gostiln jedi, ki so značilne za to okolje in Slovenijo nasploh. Kot primer? Poleg piva sem dobil pražena bučna semena, kje drugje vedno ponujajo arašide, ki v Evropi sploh ne rastejo. Ponudba kranjske klobase se mi tudi zdi prava uspešnica.

Lee, študentka, Seul, Južna Koreja

S prijateljico sva se odločili obiskati Budimpešto, Dubrovnik in Ljubljano. Dva dneva bova tukaj. Za nas Azijce, ki smo navajeni na prenaseljena mesta, je obiskati države, kot je Slovenija, pravi privilegij. Vi imate čist zrak, vidite zvezde, celo vodo iz pipe lahko pijete. Stvari, ki so mogoče vam samoumevne, so za nas prava redkost. Zaradi vseh teh naravnih dobrin postajate zelo popularni pri nas.

Kim, študentka, Seul, Južna Koreja

Strinjam se z vsem, kar je povedala Lee. Dodala bi še, da ste domačini zelo prijazni in všeč nama je, ko naju ogovarjate in pozdravljate ter zelo dobro govorite angleško. Danes je nedelja in povedali so nama, da je boljšak, zato ste naju tudi prestregli tukaj. Skoraj vsi predmeti, ki jih vidiva, so za naju nekaj novega, še ne videnega, kaj šele, ko jih opazujeva takole od blizu.

S polnimi pljuči v pomlad

Žiga Černe, Športna zveza Ljubljane, foto: Boštjan Pungrčar

ZAČENJA SE ŠPORTNA POMLAD

Katarina Šinkovec,

Zveza športnih društev Krim

V naši zeleni prestolnici ne manjka dostopnih površin v naravi, ki jih lahko izkoristimo tudi za pridobivanje ali izboljšanje kondicije, zdravja in počutja. Mednje sodijo številni parki, gozdne poti, tudi Pot ob žici, ki je naša največja telovadnica. Ob tem je po mestu razpršena še vrsta zunanjih naprav za fitness, trim otokov in trim stez, ki tudi kar kličejo k uporabi.

Program Športne pomladi se bo začel 21. marca in bo trajal najmanj do 15. maja, ko se bomo že spogledovali s Športnim poletjem. V tem času bodo Ljubljančanom brezplačno na voljo športni in zdravstveni strokovnjaki iz ljubljanskih društev, klubov, zavodov in fakultet, ki vam bodo pomagali z nasveti, kje, kdaj in kako vaditi.

Na testiranjih boste lahko preverili svojo kondicijo, gibalno dejavne bomo spodbudili k udeležbi na tekaških, kolesarskih, kegljaških vadbah, pripravili tečaje nordijske hoje, športnega plezanja in varne hoje po hribih in vas nenazadnje povabili v šolo turnega kolesarjenja. V prvi polovici pomladi bo v Ljubljani tudi precej rekreativnih dogodkov, začele so se kolesarske in pohodniške akcije zbiranja žigov, poteka pa tudi že svetovanje na otokih športa in na napravah za ulično vadbo.

Zavzemamo se za čist šport, zato bo za športnike in rekreativce na voljo še seminar o nevarnostih dopinga in prehranskih dopolnil.

Spored Športne pomladi spremljajte na spletnih straneh

📍 www.razgibajmoljubljano.si,
www.szlj.si in www.rekreacija.si,

zloženko s programom pa poiščite v ljubljanskih športnih dvoranah, v Hiši športa, na obeh turističnih centrih in v četrtnih skupnostih.

GIBALNE SVETOVALNICE NA OTOKIH ŠPORTA

Tomaž Žugel, Zveza športnih društev Slovan

V del spomladanskega (in kasneje jesenskega) spodbujanja Ljubljančanov k rednim gibalnim, rekreativnim ali športnim dejavnostim sodi tudi brezplačno svetovanje športnih in zdravstvenih strokovnjakov na mestnih lesenih konstrukcijah na trim stezah ter fitness in trim napravah. Te so lahko odličen pripomoček za popestritev vsakdanje vadbe, izgubo odvečne maščobe, pridobivanje kondicije ter učvrstitev telesa. Razen pri vadbi na trim stezah ne gre za vodeno skupinsko vadbo, pač pa za samostojen in celo individualen pristop do vsakega posameznika. Na lokacijah bodo prisotni strokovnjaki, ki vam bodo svetovali o uporabi naprav in načrtovanju vadbe. Urnik in druge podrobnosti o brezplačnih svetovalnicah najdete na spletni strani 📍 www.razgibajmoljubljano.si.

S KOLESOM PO LJUBLJANSKI OKOLICI

V drugi polovici marca je dan že nekaj daljši, sončni žarki pa so že občutno močnejši. Ob lepih in suhih dneh se torej že da na kolo, z njim pa v službo ali šolo, na rekreacijo na nova doživetja, pridobivanje kondicije, kurjenje maščob ali krajši družinski izlet. Kar tako ali pa z namenom zbiranja žigov se ponujajo kar štiri ljubljanske akcije: 10 vrhov v okolici Ljubljane, Na kolesu okoli Ljubljane, Barjanski krog in Vzponi na Mali Lipoglav. Sodelovanje je brezplačno in enostavno: v kartonček odtisnete zahtevane žige in ga do 15. oktobra vrnete na določen naslov. Kartonček najdete v enem izmed ljubljanskih turističnih centrov, v Potniških centrih LPP (na Celovški cesti 160 ali Slovenski cesti 56) ali v Športnem centru Triglav (Vodovodna cesta 25). Pa varno in srečno vožnjo!

Zunanje naprave in trim otoki, razpršeni po mestu, kar kličejo

POMLADNA ŠOLA TURNEGA KOLESARJENJA

Turno kolesarstvo je posebna zvrst gorskega kolesarstva, pri kateri je cilj predvsem doživetje v naravi. Za varne in uživaške vožnje pa potrebujemo tudi nekaj znanja o tehniki vožnje, prehrani ter svoji varnosti in varovanju narave. V teoriji in praksi vam bodo svoje znanje in izkušnje v brezplačni šoli predali člani Kluba gorskih kolesarjev Volja in Komisije za turno kolesarstvo pri Planinski zvezi Slovenije. Začeli bodo 8. maja. Podrobnosti sledijo v prihodnji številki, marsikaj aktualnega o turnem kolesarstvu pa lahko preberete na spletiščih 📍 ktk.pzs.si ali 📍 www.kgkvolja.si.

k uporabi.

Z RAJDOM NA KOLO IN DO NOVEGA ZNANJA

Tudi z gorskimi kolesi boste s Kolesarskim društvom Rajd lahko letos opravili precej kilometrov. Glavno vodilo njihovih brezplačnih izletov in delavnic je to, da se imamo fajn, in ne to, kdo bo prvi pribrcal na vrh. Največ programov bo namenjenih gorskim kolesarjem, prav posebni izleti pa se bodo organizirali tudi za kolesarke! Dobili se bodo enkrat na teden, pogosto v Bike parku Ljubljana v Podutiku, kjer je idealen teren za učenje tehnike vožnje, na izlete pa se boste z njimi odpravili po okolici Ljubljane. Začnejo v začetku aprila. Podrobnosti najdete

na www.kd-rajd.si.

TEČAJ KEGLJANJA NA STANIČEVI

Če se na rekreacijo spoznate vsaj malo, veste, da zavezanost zgolj enemu športu prej ali slej pripelje do prenasičenosti, zaradi ponavljajočih se gibov pa lahko vodi celo do poškodb. Zato strokovnjaki priporočajo zmerno ukvarjanje z raznolikimi športi. Morda nekaj novih spodbud ali celo prijateljev najdete tudi na kegljišču. Za brezplačno možnost igranja in učenja ob pomoči strokovnjakov bosta na dveh pomladnih 30-urnih tečajih poskrbela kegljaška kluba Iskra in Gobar. Začnejo z aprilom na kegljišču na Staničevi ulici 41.

REKREATIVNI TURNIR MESTA LJUBLJANA

Še eno kegljanje vam ponujamo. Tokrat namenjeno predvsem že izkušenim rekreativcem, ki se boste od 26. marca do 8. aprila šestkrat merili v disciplini 1 x 120 lučajev mešano. Turnir bo v popoldanskih urah potekal na Staničevi 41. Prijave sprejemajo do 24. marca po telefonu 031 587 755 ali e-pošti alojz.porenta@telemach.net.

BREZPLAČNA TEKAŠKA VADBA

Se pripravljate na Ljubljanski maraton, Tek trojk ali katerega izmed drugih ljubljanskih ali neljubljanskih tekov? Pridružite se vsaj enemu izmed tridesetih brezplačnih tečajev, ki jih s tekaškimi trenerji pripravljajo v trinajstih ljubljanskih društvih. Prva trideseturna vadba se bo začela v začetku aprila. Podrobnosti o urnikih in lokacijah spremljajte na www.szlj.si.

TEČAJI VARNE HOJE

Hribi so še vedno beli in pogled marsikoga premami, da bi se odpravil na turni smuk ali vsaj planinski pohod. A brez ustreznih opreme, dovolj kondicije in znanja turo prestavite raje na prihodnjic. Za začetek pa se v Ljubljani lahko udeležite brezplačnega tečaja varne hoje v zimskih razmerah, ki ga 7. aprila pripravlja Gorska reševalna služba – društvo Ljubljana. Podrobnosti objavljajo na www.grs-ljubljana.si.

TEČAJI NORDIJSKE HOJE

Nordijska hoja je ena najbolj učinkovitih, celovitih in dostopnih telesnih aktivnosti. Največ znanja boste pridobili, če se boste odločili za redno udeležbo na vadbenih urah, ki jih za prebivalce Ljubljane od aprila do novembra pripravlja Športnorekreativno društvo Tacen. Brezplačni trideseturni programi potekajo ob ponedeljkih in sredah popoldne z izhodišči na Urhu, na parkirišču v Mostecu, pred bazenom v Tivoliju in ob parkirišču na Žalah. K sodelovanju pri izvajanju dodatnih tečajev vabijo tudi četrtne skupnosti. Za podrobnosti in prijavo pokličite 041 447 446.

KAJ POČETI NA ZAČETKU POMLADI?

V naslednjih tridesetih dneh boste v Ljubljani ter njeni bližnji ali bolj oddaljeni okolici imeli na voljo več kot šestdeset športnih dogodkov. Izvedlo jih bo petnajst društev, zajemajo pa deset športnih panog. Izpostavljamo samo nekatere in vas vabimo, da si ostale ogledate na portalu www.rekreacija.si.

Začenjamo v hribih, kamor se boste s planinci ljubljanske Matice lahko odpravili kar na šest turnih smuk, med drugim na Vogel, pod Kriško steno in na pobočja Stola. Gorniki boste mesto izkoristili kot izhodišče na precej visokogorskih izletov, manj izkušeni pa boste ostali v Ljubljani na tečajih: 24. marca se boste učili osnov plezanja, varovanja in spuščanja po vrvi, 9. aprila pa bo potekal planinski tečaj za zahtevne kopne ture (vse več na www.pd-ljmatca.si). Na svetovni dan zdravja, to je 7. aprila, ste vabljeni na dan varnejšega gibanja v gorah v zimskih razmerah, ki ga pripravlja Gorska reševalna služba – društvo Ljubljana (www.grs-ljubljana.si).

Zdravje oziroma stanje lastne telesne pripravljenosti boste 12. aprila lahko preverili na lahkem in enostavnem preizkusu hoje na dva kilometra, ki bo popoldne potekal na pešpoti pri Fužinskem gradu (www.zd-lj.si). Tisti z več kondicije se boste 14. aprila morda odpravili na tradicionalni pohod iz Borovnice do Štampetovega mostu (www.pdzeleznicar.si).

Če vam je ljubša ali enostavnejša hoja po smučarsko, se odločite za udeležbo na osnovnem tečaju nordijske hoje, ki bo že 17. marca potekal v Tivoliju (www.gibit.si).

Rekreativni plavalci bodo že marca, v tivolskem bazenu, imeli na voljo kar dva dogodka: 17. marca Cooperjev preizkus in veteransko prvenstvo (www.riba-drustvo.si).

Na ceste se bo kmalu vrnila tudi večina bolj zmrznjenih rekreativnih kolesarjev, ki jih 8. aprila čaka že prvi letošnji maraton. Pedala bodo vrteli na osemnajstem Velo maratonu, ki se bo začel in končal v Črnučah (www.velo.si).

Seveda nismo pozabili na tekaške dogodke. Vadbena sezona se bo na prostem začela v začetku aprila, že 24. marca pa bo prvo letošnje tekaško delavnico v Ljubljani pripravil Urban Praprotnik (naslednja bo 6. aprila, www.tekaskitrener.si). Zadnjega dne v marcu se lahko udeležite petega letošnjega skupinskega teka kot pripravo na Volkswagen Ljubljanski maraton (www.ljmaratonpriprave.si), v petek, 6. aprila, se odpravite na vedno zanimiv spomladanski tekaški tabor (www.tek.si), 11. aprila pa bo pri Koseškem bajerju potekal tečaj tehnike teka (www.gibit.si).

Organizatorji prireditve pozor! Če želite objaviti dogodek, to lahko brezplačno storite preko spletnega mesta www.rekreacija.si.

Spodbuda: Spremenite življenje

Čeprav je po nekaterih anketah pri nas skoraj tričetrto prebivalstva športno premalo ali celo neaktivnega, je šport že marsikomu spremenil življenje. Lahko ga tudi vam. Vsakemu seveda na lasten način, saj smo si različni – po sposobnostih, motivaciji in še čem. Tisti, ki se še niste, se lotite športa previdno, a odločno, že prepričani pa vztrajajte še naprej.

Namig: Stopite v naravo

Sonce ima zdaj že precejšnjo moč in za kakšno dolgotrajno snežno odejo po dolinah skoraj ni več možnosti. To pomeni, da imate skoraj neomejen vstop v našo največjo telovadnico – naravo. V njenem zelenem delu je obilo priložnosti za pohodne izlete, tek, kmalu pa boste iz kleti ali garaže lahko prinesli tudi svoje kolo in ga usposobili za varno vožnjo.

Nasvet strokovnjakinje

dr. Nina Makuc, Slovenska antidoping organizacija

Športniki in rekreativci pogosto uporabljajo prehranska dopolnila tako v trenažnem kot tudi tekmovalnem procesu. Osnovni namen prehranskih dopolnil je dopolnjevati običajno prehrano (kadar je to potrebno), a se dopolnila največkrat uporabljajo kot nadomestek prehrani. Raziskave kažejo, da je uravnotežena in raznolika prehrana zadosten vir vseh hranilnih snovi, ki jih organizem potrebuje, tudi če so te potrebe povišane zaradi povečane telesne aktivnosti. Izjema so le posamezniki, ki iz kakršnegakoli razloga z običajno prehrano ne zadostijo potrebam organizma (vegetarijanci, vegani ipd.). Problematika prehranskih dopolnil je obsežna in vsak uporabnik bi se moral pred uporabo kateregakoli dopolnila najprej vprašati, ali je dopolnilo dejansko učinkovito; če je učinkovito, ali je dovoljeno in ali je varno za uporabo. Prehranska dopolnila namreč lahko vsebujejo snovi, ki niso testirane za varnost in učinkovitost, lahko vsebujejo snovi, ki niso navedene na deklaraciji, oziroma sploh ne vsebujejo snovi, ki so navedene, in kar je najbolj zaskrbljujoče, lahko vsebujejo snovi, ki so v športu prepovedane in zdravju škodljive.

ZNANI LJUBLJANČANI O GIBANJU

mag. Janez Sodržnik, predsednik Športne zveze Ljubljane

Rekreativni šport je danes globalen pojav, prisoten v različnih dimenzijah življenja posameznikov. Najpogosteje pa cenimo njegov pozitiven učinek na zdravje in to, da nam omogoča umik pred stresnim vsakdanjikom. Dejstvo je, da sodobni slog življenja vpliva na psihofizične sposobnosti posameznika. Medtem ko je bilo včasih delo, kjer je bilo možno sedeti, redkost, je danes skoraj vsako delo v sedečem ali pretežno sedečem položaju. Skupen seštevek časa dnevnega sedenja, pa ne samo na delovnem mestu, temveč tudi doma, ko jemo, gledamo televizijo, beremo ali rešujemo križanke, je izjemno velik. Obenem se sedenju ali bolj rečeno negibanju sploh ne moremo in se niti v prihodnje ne bomo mogli izogniti.

Zato moramo kot protiutež v vsakdanji urnik obvezno in načrtno vključevati športno rekreacijo.

Športna rekreacija ima še posebej zaradi svoje dostopnosti vsem (starim, mladim, fizično bolj ali manj sposobnim) pomembno socialno in psihološko funkcijo ter predstavlja učinkovito sredstvo za ohranjanje zdravja in ravnovesja sodobnega človeka. Zajema različne vsebine, ki se neposredno vežejo na zdrav način življenja, prosti čas in zabavo.

Vsega tega se zelo dobro zavedamo tudi v Športni zvezi Ljubljane, kjer skupaj s partnerji izvajamo projekt Razgibajmo Ljubljano. Vsako leto si prizadevamo izvesti programe z raznovrstno in kakovostno gibalno-športno ponudbo v različnih športih na različnih športnih objektih. Predvsem pa v naravi, ki je trajna dobrina in dostopna vsem. Želimo ponujati dobre projekte, saj bomo tako bližje uresničitvi cilja, da povečamo delež športno aktivnih Ljubljančank in Ljubljančanov. Verjamem, da lahko vsakdo najde zase zanimiv program za telesno vadbo, to pa bo tudi za nas ustrezna nagrada in motivacija za naprej. Uspešno športanje vam želim!

Partnerji programa Razgibajmo Ljubljano so Športna zveza Ljubljane, Zveza športnih društev Krim, Zveza športnih društev Slovan, Športna zveza Univerze v Ljubljani, Mestna občina Ljubljana, Fundacija za šport

Za objavo v glasilu Ljubljana ali v elektronskem tedniku Športni utrinki nam lahko novice pošljete na info@szlj.si. Za informacije lahko tudi pokličete na 01 434 72 91.

Ljubljana je vzljubila futsal

Miha Štamcar, foto: NZS

Konec januarja in v začetku februarja je dogajanje v najlepšem mestu zaznamovalo evropsko prvenstvo v futsalu. Ko je leta 2014 Slovenija vložila kandidaturo za organizacijo tega prvenstva, se je oglasilo veliko skeptikov, toda po koncu prvenstva je popolnoma jasno, da je bil to zadetek v polno. Naslov evropskega prvaka so prvič osvojili Portugalci, z uvrstitvijo v četrtfinale se je izkazala tudi slovenska izbrana vrsta, dvajset tekem pa si je ogledalo več kot sto tisoč gledalcev.

Ljubljana se je še enkrat izkazala z odlično organizacijo velikega športnega dogodka, ki je presejal vsa pričakovanja. »Poudariti moram, da je bilo sodelovanje z Mestno občino Ljubljana, predvsem z Zavodom za šport, izjemno, vrhunsko in profesionalno in samo tako smo lahko izpeljali takšen projekt. Sodelavci Zavoda za šport so bili izjemno predani,« je bil po koncu evropskega prvenstva zadovoljen Aleks Štolfa, direktor turnirja, ki je tudi pojasnil, kako je potekala sama organizacija evropskega prvenstva.

“ Niti v sanjah si nismo predstavljali, da bo toliko gledalcev.

»Celoten projekt je vodila Evropska nogometna zveza (Uefa), Nogometna zveza Slovenije pa je bila skupaj z ljubljanskim Zavodom za šport njen partner. Okvirje tekmovanja in dogajanja je postavila Uefa, pa tudi po finančni plati Nogometna zveza Slovenije skupaj s svojimi partnerji ni imela bistvene vloge. Stroške prvenstva je namreč prevzela Uefa in si hkrati lastila tudi vse komercialne prihodke in prihodke iz medijskih pravic. Uefina politika je, da

Reprezentanta Kristjan Čujec in Dejan Bizjak se veselita ob zmagi nad italijansko reprezentanco.

prvenstva, razen lige prvakov, evropske lige in evropskega prvenstva v velikem nogometu, niso dobičkonosno naravnana.« Vstopnice za vse tekme slovenske reprezentance v dvorani v Stožicah so bile razprodane, tako kot finalni obračun med Portugalsko in Španijo. V podaljškju so slavili Portugalci, ki so z zvezdnikom Ricardinhom osvojili naklonjenost slovenskega občinstva; po uradnih podatkih je bilo skupaj kar 101.934 gledalcev.

»Ko smo leta 2014 vložili kandidaturo, si nismo niti v sanjah predstavljali, da si bo prvenstvo ogledalo tako veliko gledalcev. Večina je razmišljala o tem, kaj narediti, da bo kdo sploh prišel, saj je bil futsal v Sloveniji pred evropskim prvenstvom dokaj neprepoznaven. Zavedali smo se, da so športni rezultati tisti, ki vlečejo gledalce, toda tudi po izpadu slovenske reprezentance v četrtfinalu proti Rusiji so gledalci še naprej prihajali v dvorano.«

K večji prepoznavnosti futsala v Sloveniji so v marsičem pripomogli prav slovenski nogometaši, ki večinoma niso poklicni igralci futsala. Po nesrečnem remiju s Srbijo v prvi tekmi prvenstva (2 : 2) so v odločilni tekmi za napredovanje v četrtfinale premagali Italijo (2 : 1), njihova pot pa se je končala s tekmo proti Rusiji (0 : 2). Izbranci selektorja Andreja Dobovičnika so navdušili z igro in odnosom do slovenskega dresa. Ali bo Nogometna zveza Slovenije izkoristila

to promocijo, predvsem pa, ali bodo slovenski gospodarstveniki začeli kaj več vlagati v ta šport, bo pokazala šele prihodnost.

»Vsi t. i. obrobni športi imajo v Sloveniji eno skupno lastnost, da so vezani na ozek krog ljudi in se jih obravnava kot nekakšno družinsko zabavo. Nogometna zveza Slovenije ima zdaj veliko možnost, da futsal oblikuje po enakem vzorcu kot veliki nogomet, se pravi, da bi se ukvarjala le z razvojem futsala, tekmovalni, sodniški in disciplinski del pa bi prepustila ustreznim organom. Zdaj ni tako, zato nekateri menijo, da je futsal neenakovreden del NZS. Za začetek bi bilo dovolj že to, da bi komisijo za mali nogomet preimenovali v komisijo za futsal. Je pa res, da za razvoj športa potrebujemo tudi zainteresirano gospodarstvo,« je opozoril Štolfa.

Evropsko prvenstvo v Ljubljani je bilo zadnje, na katerem je bilo 12 reprezentanc. Na prihodnjem, ki bo šele čez štiri leta, jih bo 16.

Športni turisti trošijo več

V času evropskega prvenstva v futsalu, od 29. januarja do 11. februarja, je bilo po podatkih javnega zavoda Turizem Ljubljana 50 odstotkov več nočitev kot v enakem obdobju lani.

Belo razkošje v mestu

Živa Čebulj,
foto: Dunja Wedam,
Miha Fras

Nagajivo mlado drevo mi je streslo sneg za vrat. Z mimoidočo neznanko sva se spogledali in preden sem se utegnila ujeziti, se je najin nasmeh razcvetel v smeh. Odšli sva vsaka po svoje, na mesto pa je spet legla bela tišina. Tako kot večkrat v tej zimi je sneg spet ugušil mestni vrvež. Pa ne za dolgo, kmalu je spet privabil vrišč in zadihanost ob zimskih radostih in športih, ki jih ponuja zima v mestu.

Pisani dežniki so se ob zbiranju na Prešernovem trgu spreminjali v vse bolj bele snežnike.

Sneg je v Tivoli prinesel sankaske radosti,

Kongresni trg je sprejel navdušene drsalce,

na Novem trgu pa so se najmlajši smučarji spuščali po prvi smučini.

Belo mesto z belimi strehami ...

Snežinke so ščipale

... in Grajski grič v snežni soboljevini.

Kaj pa je sneg za ljubljanske kolesarje?

Tekače je poleg sonca grela tudi urejena tekaška proga v Kosezah.

jabolka v lička, branjevke in kupce pa je mraz grizel v prste.

Delo Mestnega sveta

Poročilo o 31. seji Mestnega sveta MOL

Veronika Sorokin

Sprejeti dokumenti na 31. seji (29. 1. 2018)

Svetnice in svetniki so v Svet javnega zavoda Zdravstveni dom Ljubljana imenovali Stanko Ferenčak Marin, Mira Gorenška, Omarja Hanuna, Marijo Dunjo Piškur Kosmač in Matjaža Špata, v Svet Srednje zdravstvene šole Ljubljana Petra Požuna, v Svet Srednje trgovske šole Ljubljana Jasno Dolinar, v Svet Dijaškega doma Bežigrad so imenovali Draga Sopčiča, v Svet javnega zavoda Krajinski park Ljubljansko barje Natašo Jazbinšek Sršen, Matjažu Jerucu pa so potrdili kandidaturu za ravnatelja Organizacijske enote Osnovna šola in vrtec Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana. ● Svetnice in svetniki so sprejeli Dopolnjeni osnutek Odloka o občinskem lokacijskem načrtu za območja urejanja C0 2/43 Drama, C0 2/44 Mali nebotičnik in del območja urejanja CT 29 Križišče. ● Sprejeli so

predloga poslovnega načrta družbe Žale in javnega podjetja Ljubljanska parkirišča in tržnice za leto 2018 in predlog Odloka o sprejemu otrok v vrtec, kakor tudi predlog o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi Javnega zavoda Ljubljanski grad. ● Prav tako so sprejeli predlog Odloka o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode in predlog Odloka o posebni rabi javnih površin. ● Sprejeli so še predloge Odredb o določitvi javnih parkirnih površin, kjer se plačuje parkirnina, o določitvi območja za pešce in o določitvi javnih parkirnih površin, namenjenih parkiranju vozil stanovalcev s stalnim ali začasnim prebivališčem na območju za pešce.

Glavni poudarki razprave

Mestne svetnice in svetniki so se v uvodnem delu razprave posvetili spremembam in dopolnitvam

Občinskega lokacijskega načrta za območje Drame v Ljubljani, načrtu, ki je v veljavi od leta 2007. Bili so soglasni, da je treba vse sile usmeriti v prizadevanja za obnovo tega pomembnega kulturnega središča. Izpostavili so prenovo historičnega dela objekta, porušitev prizidka in gradnjo novega, novo povezavo med objektom Drame in Nemško hišo ter proučili tudi zemljišča, ki jih zamejujejo Slovenska cesta ter Gregorčičeva, Igriška in Erjavčeva ulica.

Pri obravnavi poslovnega načrta družbe Žale so poudarili, da je prednostnega pomena še naprej zanesljivo in kakovostno izvajanje javne službe, ohranjanje obsega tržne dejavnosti, poslovanje v skladu z mednarodnimi standardi, zagotavljanje enakega standarda na vseh pokopališčih, ne glede na velikost, oddaljenost ali lastništvo posameznega pokopališča. Pri tej točki

NAPOVEDNIK DOGODKOV V ČS MAREC-APRIL 2018

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	ČETRTHA SKUPNOST	TERMIN	LOKACIJA
BOG MASAKRA* , komična drama, režija Boris Kobal	Šentjakobsko gledališče predstavlja komično dramo z naslovom Bog masakra. Predstava nam razgrne, kam nas lahko odpelje nasilje. Predstavljajte si, da ste starši najstnika, ki je med pretepom s palico zbil sošolcu dva zoba in mu trajno poškodoval zobni živec. Zdaj si pa ravno tako predstavljajte, da ste starši najstnika, ki mu je sošolec med pretepom s palico zbil dva zoba in mu trajno poškodoval zobni živec. Kaj boste naredili? Vstopnina*	ČS POLJE	Četrtek, 29. 3., ob 19.00	Center Zalog, Zaloška 267, I. nadstropje, dvorana za prireditve
12 JEZNIH MOŽ , drama, režija Ira Ratej	Šentjakobsko gledališče predstavlja dramo z naslovom 12 jeznih mož. Predstava za ljubitelje dobrega teksta: na hladen dan nekje v Ameriki porota dvanajstih naključno izbranih mož odloča o smrtni kazni mladega fanta, obtoženega očetomora. Se bodo porotniki ne glede na lastne predsodke dokopali do resnice? Vstop je prost!	ČS ČRNUČE	Petek, 30. 3., ob 19.30	Sedež ČS Črnuče (KD Črnuče), Dunajska cesta 367, dvorana
DELAVNICA O TEMELJNIH POSTOPKIH OŽIVLJANJA IN PRIKAZ UPORABE DEFIBRILATORJA	Z defibrilatorjem lahko rešimo življenje nekemu s srčnim zastojem. Naučimo vas pravilne uporabe defibrilatorja. Brezplačne meritve krvnega sladkorja, tlaka in holesterola. Delavnica je namenjena vsem generacijam.	ČS ŠIŠKA ČSTRNOVO	Četrtek, 22. 3., ob 18.00 Četrtek, 5. 4., ob 18.00	Trg komandanta Staneta 8, klet, sejna soba Sedež ČS Trnovo, Devinska 1b, II. nadstropje, dvorana
DEMENCA – PREPOZNAVANJE IN PRVI ZNAKI DEMENCE	Namen strokovnih predavanj je omogočiti osebam prepoznavanje prvih znakov demence (izvedba: strokovni sodelavci Združenja za pomoč pri demenci Spominčica). Strokovno predavanje je namenjeno svojcem in drugim, ki skrbijo za osebe z demenco v domačem okolju.	ČS SOSTRO ČS ČRNUČE	Četrtek, 12. 4., ob 18.00 Torek, 17. 4., ob 17.00	PGD Lipoglav, Mali Lipoglav 3a, Sedež ČS Črnuče, Dunajska cesta 367, I. nadstropje, sejna soba
DEMENCA – PREPOZNAVANJE IN PRVI ZNAKI DEMENCE	Namen strokovnih predavanj je omogočiti osebam prepoznavanje prvih znakov demence (izvedba: strokovni sodelavci Združenja za pomoč pri demenci Spominčica). Strokovno predavanje je namenjeno svojcem in drugim, ki skrbijo za osebe z demenco v domačem okolju.	ČS JARŠE	Torek, 20. 3., ob 17.00	Sedež ČS Jarše, Kvedrova 32, I. nadstropje, sejna soba
ZA VEČJO VARNOST V CESTNEM PROMETU – SOŽITJE	Na brezplačno predavanje vabimo vse starejše voznike in voznice, ki bi radi ostali čim dlje mobilni in varni na cestah. Predstavljena bodo pravila cestnega prometa, praktične izkušnje policije, temeljni postopki oživljanja ter varna vožnja po avtocesti in hitri cesti. Po dogovoru boste imeli tudi možnost svetovalne vožnje z ocenjevalci na voziškem izpitu.	ČS SOSTRO	Sreda, 21. 3., od 9.30 do 13.00	PGD Lipoglav, Mali Lipoglav 3a, 1293 Šmarje - Sap
FOTO TEČAJ – MESTNA ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE	Izvedba foto tečajev za osnovnošolce. Več informacij: Tanja Povšič: 01/434 03 24.	ČS BEŽIGRAD	Sreda, 14. 3., od 13.30 do 15.00	Sedež ČS Bežigrad, Vojkova 1, mala sejna soba
ČAJ OB PETIH	Tedenska druženja, družabne igre, kreativne delavnice	ČS POSAVJE	Vsak četrtek od 16.00 do 19.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
RISARSKO IZRAŽANJE	Ljubiteljsko izražanje z različnimi tehnikami risanja. Toplo vabljeni, če želite postati umetnik risarskega izražanja. Namenjeno vsem starostnim skupinam.	ČS POSAVJE	Vsak četrtek od 17.00 do 19.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
RISANJE ZDRAVILNIH MANDAL Z NAMENOM MEDITIRANJA IN POVEZOVANJA	Udeleženci delavnice intuitivno narišejo svojo zdravilno mandalo za določen namen z uporabo določenega simbola in ustreznih barv. Meditacija na narisano mandalo. Namenjeno polnoletnim.	ČS POSAVJE	Četrtek, 22. 3., od 17.30 do 19.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
PLES Z VRTNICO	Vadba osnovnih korakov standardnih, latinskoameriških in skupinskih plesov.	ČS POSAVJE	Vsako sredo od 20.15 do 22.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
DRUŽENJE OB PLESU 50+	Plešemo standardne in latinskoameriške plesove z Društvom Vrtnica.	ČS POSAVJE	Vsak petek od 20.00 do 22.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
PILATES	Pilates s športnim društvom Ježca – poudarek na dihanju pri vsaki izvedbi vadbe, ki krepi mišice in ozažeča vadečega glede celotnega telesa. Namenjeno vsem starostnim skupinam.	ČS POSAVJE	Vsak torek od 20.00 do 21.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana

so izpostavili tudi vprašanja o predvideni širitvi krajevnega pokopališča Šentvid, ki po investicijskem načrtu še ni stekla, in o uporabi fitofarmaceutskih sredstev pri odstranjevanju plevela na Žalah. Med drugim so nekateri razpravljavci pohvalili temeljito pripravljen poslovni načrt družbe Žale.

V sklopu poslovnega načrta javnega podjetja Ljubljanska parkirišča in tržnice za leto 2018 so potrdili, da si bodo še naprej prizadevali kakovostno izvajati zaupane javne službe, pri čemer jim bo cilj zadovoljstvo uporabnikov tržnic in javnih parkirnih površin.

Svetnice in svetniki so v razpravi izpostavili tudi spremembe, ki se nanašajo na sprejem otrok v vrtec: s predlaganim aktom se bo nekoliko spremenil postopek oddaje vloge za vpis v vrtec. Po novem bo namreč pred izbiro kamorkoli kot dodatna možnost izbire poleg izbire 2. ponujena še izbira 3. vrtca.

V nadaljevanju se je razvila nekoliko daljša debata glede predloga o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi Javnega zavoda Ljubljanski grad, in sicer da omenjeni postane upravljavec mladinskega hotela na Metelkovi ulici. Večina prisotnih se

je oglasila, da je treba o hostlu Celica govoriti celovito, saj ima dolgoleten in prepoznaven program. Pozdravili so rešitev, da bo javni zavod v prihodnje nadaljeval poslovni model bivše Celice kot kulturne in turistične znamenitosti Ljubljane, ki bo tako ostala v občinski lasti. Obenem so poudarili, da je pri vodenju hostla potrebno zagotoviti primeren dialog in tvorno sodelovanje med Javnim zavodom Ljubljanski grad, Avtonomno cono Metelkova in Kulturnim umetniškim društvom Sestava.

Nato so se mestne svetnice in svetniki dotaknili Odloka o pokopališkem redu, v okviru katerega je od leta 2016 področje pogrebne in pokopališke dejavnosti na novo urejeno. Pogrebna dejavnost se po novem zakonu deli na 2 dela: na pogrebno dejavnost, ki je obvezna gospodarska javna služba in zagotavlja 24-urno dežurno službo, ter pogrebno dejavnost, ki se izvaja na trgu. Veliko manj sklepčni so bili pri obravnavi predloga Odloka o posebni rabi javnih površin, ki bi se namenjala tudi za potrebe športne in turistične infrastrukture. Nekateri so pripomnili, da je opredelitev samega pojma športna in turistična infrastruktura nejasna, in posredovali pomisleke stanovalcev o

širjenju hrupa, ki bi ga tovrstna raba javnih površin povzročila.

V delu razprave o odredbah glede določitve javnih parkirnih površin, kjer se plačuje parkirnina, so bili podani predlogi o novih možnostih, ki bi uporabnikom nekoliko olajšale parkiranje, npr. uvedba najmanjšega plačila pol ure ali pa brezplačnih prvih 15 minut v 2. in 3. coni.

Preostali dokumenti so bili razen nekaj manjših pripomb ocenjeni kot dobro pripravljeni in sprejeti z večino glasov svetnic in svetnikov.

Svetniška vprašanja in pobude z odgovori mestne uprave

Več mestnih svetnic in svetnikov je zanimalo vprašanje o **hostlu Celica**. Simoni Pirnat Skeledžija in dr. Draganu Maticu (SMC) so z Oddelka za kulturo pojasnili, da se je občina po neuspeli prodaji objekta odločila, da Hostel Celica ostane v javni lasti, občina pa ga bo kot odgovorna lastnica temeljito prenovila, pri tem pa spoštovala njegov zgodovinski in umetniški status, saj je to identiteta tega objekta. Dodajajo, da ga po prenovi predajajo v upravljanje mestnemu javnemu zavodu Ljubljanski

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	ČETRTNA SKUPNOST	TERMIN	LOKACIJA
MIGAJMO ZA ZDRAVJE	Vadba je namenjena vsem generacijam.	ČS POSAVJE	Vsak ponedeljek ob 19.00 in ob 20.00 Vsako sredo ob 18.00 in ob 19.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
UPORABA IN DELO Z NIHALOM	Spoznava in predstavitvena delavnica. Na delavnici bo predstavljen praktičen prikaz dela in uporabe nihala za osebne namene s ciljem izboljšanja zdravja, iskanje predmetov ipd. Namenjeno polnoletnim osebam.	ČS POSAVJE	Četrtek, 15. 3., od 17.30 do 19.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
AKTIVIRANJE ČAKER	Energijske delavnice za boljše počutje in zdravje. ● Pomen sistema čaker in posamezne čakre. ● Najpogostejše zdravstvene težave in boleznini ter vzroki, vezani na določeno čakro. ● Vaje za aktiviranje čaker. Namenjeno polnoletnim osebam.	ČS POSAVJE	Četrtek, 29. 3. in 12. 4., od 17.30 do 19.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
DELAVNICA ZA URJENJE SPOMINA	Vaje za krepitev, urjenje in ohranjanje spomina, pozornosti in socialne inteligence. Namenjeno starejšim.	ČS POSAVJE	Četrtek, 5. 4., od 17.30 do 18.30	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletni prostori
PRIREDITEV OB DNEVU ŽENA IN MATERINSKEM DNEVU	Društvo upokojencev Podutik in četrtna skupnost Dravljice vabita na prireditev ob dnevu žena in materinskem dnevu.	ČS DRAVLJE	Petek, 16. 3., ob 17.00	Podutiška 130, Župnija Podutik, dvorana
PILATES	Pilates je celostna telesna vadba. Trening vključuje vaje za moč, raztezanje in dihanje. Več informacij: ŠD Dravljice, sport.dravljice@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČS DRAVLJE	Vsak ponedeljek od 20.00 do 21.00 Vsak torek in četrtek od 19.30 do 20.30	Sedež ČS Dravljice, Draveljska 44, velika dvorana
AEROBIKA	Odlična skupinska vadba za krepitev celotnega telesa in pridobivanje telesne vzdržljivosti. Za odrasle in mladino.	ČS DRAVLJE	Vsako sredo od 20.00 do 21.00	Sedež ČS Dravljice, Draveljska 44, velika dvorana
Vadba ABEO	Vadba je namenjena rekreativcem, ki želijo ohranjati in razvijati pomembne gibalne in funkcionalne sposobnosti, mišično zmogljivost, gibljivost, koordinacijo, ravnotežje ter aerobno vzdržljivost. Vadba temelji na premagovanju lastne telesne teže ter s pomočjo rekvizitov. Več informacij: ŠD Dravljice, sport.dravljice@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČS DRAVLJE	Vsak ponedeljek in sredo od 19.00 do 20.00	Sedež ČS Dravljice, Draveljska 44, velika dvorana
TEK Z NASMEHOM	Več informacij: ŠD Dravljice, sport.dravljice@gmail.com. Za odrasle in mladino. Zbor je pred sedežem ČS Dravljice.	ČS DRAVLJE	Vsak ponedeljek, torek in sredo od 17.00 do 18.00	Sedež ČS Dravljice, Draveljska 44
BADMINTON	Več informacij: ŠD Dravljice, sport.dravljice@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČS DRAVLJE	Vsak ponedeljek in sredo od 17.30 do 19.00	Sedež ČS Dravljice, Draveljska 44, velika dvorana
NAMIZNI TENIS (aktivni)	Več informacij: ŠD Dravljice, sport.dravljice@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČS DRAVLJE	Vsak torek in četrtek od 20.00 do 22.00	Sedež ČS Dravljice, Draveljska 44, mala dvorana
NAMIZNI TENIS (super aktivni seniorji)	Več informacij: ŠD Dravljice, sport.dravljice@gmail.com. Za seniorje.	ČS DRAVLJE	Vsak ponedeljek od 19.00 do 21.00 Vsak torek od 11.00 do 13.00 Vsako sredo od 18.00 do 19.45 Vsak četrtek od 10.00 do 12.00	Sedež ČS Dravljice, Draveljska 44, mala dvorana
TAIJI QUAN	Taiji quan je učinkovita kitajska veščina za krepitev in varovanje zdravja. Temelji na znanosti o negovanju življenjske moči, življenjske energije, ki kroži v človeškem telesu, na teoriji ravnovesja jin-jang in učinkovitih samoobrambnih tehnikah. Več informacij: ŠD Dravljice, sport.dravljice@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČS DRAVLJE	Vsak ponedeljek od 10.00 do 11.30 Vsak četrtek od 17.00 do 18.30	Sedež ČS Dravljice, Draveljska 44, ob ponedeljkih mala, ob četrčkih velika dvorana

grad. Samostojnemu svetniku Denisu Strikoviču so na pobudo, da bi hostel **v upravljanje prevzel javni zavod Mladi zmaji**, z istega oddelka odgovorili, da je zavod sicer vključen v pripravo programa v obliki dela z mladimi v Celici, turistična oziroma hotelirska dejavnost pa je nedvomno bližja Javnemu zavodu Ljubljanski grad.

Svetnici Mojci Škrinjar (SDS) so z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet odgovorili na pobudo glede **ureditve Aljaževe ulice v enosmerno cesto** iz smeri Goriške proti Drenikovi ulici zavoljo pretočnosti prometa. Povedali so, da bi takšna odločitev prizadela širše območje, in pojasnili, da tudi ureditev avtobusnega postajališča ni smiselna, saj je v neposredni bližini že urejeno postajališče, kjer redno vozi avtobusna linija št. 22.

Svetniškemu klubu NSi so se odzvali iz Službe za razvojne projekte in investicije glede vprašanja o **projektu gradnje mrliške vežice in drugih pripadajočih ureditev v Štepanji vasi**. Sporočili so, da občina namerava v letu 2018 izdelati Dokument identifikacije investicijskega projekta, v letu 2019 pripraviti projektno dokumentacijo, v letu 2020 pa realizirati gradnjo. Dodali so, da

poslovilni objekt v Bizoviku trenutno ni v načrtu.

Z Mestnega redarstva so se odzvali na vprašanje mestnega svetnika Mateja Javornika (SMC), ki je opozoril na **neupravičenost parkiranja na označenih parkirnih mestih za invalide**. Pojasnili so mu, da so se problematike načrtno lotili s skupno preventivno akcijo in ozaveščanjem voznikov, tudi v okviru projekta »Parkiraj izgovore drugam!« Skrben nadzor na tem področju bo po njihovih besedah ena prioritarnih nalog Mestnega redarstva v letu 2018.

Mestna svetnica Simona Pirnat Skeledžija (SMC) se je pozanimala glede **pilotnega projekta Mladi v Evropi po modelu Islandije**, usmerjenega v pobudo za zmanjševanje škode, ki jo med mladimi sproža prekomerna raba alkohola in različne druge oblike zasvojenosti. Z Oddelka za zdravje in socialno varstvo so ji odgovorili, da občina že vrsto let podpira Mrežo Mlada ulica, ki spodbuja sodelovanje več mladinskih organizacij iz Ljubljane, katerih dejavnost je namenjena dvigu kakovosti praks uličnega dela. Dodajajo, da so podrobno preučili tudi pobudo o priključitvi k projektu Mladi v Evropi, ki vključuje različne preventivne

ukrepe (prepoved prodaje alkohola mlajšim od 20 let, prepoved vstopanja v gostinske lokale mladoletnim brez spremstva itn.).

Mestna svetnica Nataša Sukič (Levica) je postavila več različnih vprašanj. Na Oddelku za kulturo se je pozanimala glede **Kulturno umetniškega društva France Prešeren** (lastništvo, vzdrževanje stavbe, financiranje programa in zmanjšanje javnih stroškov ter vprašanje, ali bo mladinski hotel vključen v spremembo občinskega prostorskega načrta, ki je v pripravi). Prejela je odgovor, da so na javni razgrnitvi dopolnitev in sprememb občinskega prostorskega načrta delno upoštevali prejete pobude s strani društva in sklenili, da se hostel dopusti le kot dopolnitev osnovne namembnosti, medtem ko pobude za zmanjšanje faktorja zelenih površin niso upoštevali. Glede sofinanciranja programa so obrazložili, da v zadnjem obdobju ni bil ocenjen kot uspešen, izvajal se je v znatno manjšem obsegu kot v preteklih letih. Kot so še sporočili, so vse županove predloge glede sanacije stanja, od odpisa dolgov do poravnave, predstavniki KUD-a France Prešeren zavrnil, zato je odgovornost za reševanje stanja

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	ČETRTRNA SKUPNOST	TERMIN	LOKACIJA
QI GONG	Negovanje življenjske energije. Gre za celovit sistem položajev in gibov, dihanja in meditacije za boljše zdravje in osebnostni razvoj. Več informacij: ŠD Dravljje, sport.dravljje@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČS DRAVLJE	Vsako sredo od 10.00 do 11.30 Vsak četrtek od 18.30 do 19.30	Sedež ČS Dravljje, Draveljska 44, ob sredah mala, ob četrtrkih velika dvorana
ŽABA SKAČE	Zabavna vadba za otroke od 4. do 6. leta starosti. Več informacij: ŠD Dravljje, sport.dravljje@gmail.com.	ČS DRAVLJE	Vsako sredo od 16.30 do 17.30	Sedež ČS Dravljje, Draveljska 44, velika dvorana
MERJENJE KRVNEGA PRITISKA IN SLADKORJA	Brezplačno merjenje krvnega tlaka in sladkorja – namenjeno vsem.	ČS DRAVLJE	Torek, 3. 4., od 8.30 do 10.00	Sedež ČS Dravljje, Draveljska 44, I. nadstropje, soba 17
ZAČETNI TEČAJ IZ BIODINAMIKE	Začetni tečaj poteka ob petkih. Organizira Društvo za biodinamično gospodarjenje »Ajda« – Sostro.	ČS SOSTRO	Petek, 16. 3. in 23. 3., od 16.00 do 19.00	Sedež ČS Sostro, Cesta II. grupe odredov 43, sejna soba
KAKO BIODINAMIKA POMAGA OHRANJATI ŽIVČEVJE IN MOZGANE	Predavanje Sanje Dolničar organizira Društvo za biodinamično gospodarjenje »Ajda« – Sostro.	ČS SOSTRO	Sreda, 21. 3., ob 19.00	Sedež ČS Sostro, Cesta II. grupe odredov 43, sejna soba
OBREZOVANJE IN POMLADITEV SADNEGA VRTA	Organizira Sadjarsko-vrtnarsko društvo J. E. Kreka – Sostro v sodelovanju z Zavodom Pelikan – Karitas.	ČS SOSTRO	Ponedeljek, 26. 3., ob 9.00	Sostrska 1, sadni vrt župnije Sostro
LEPA NAŠA LJUDSKA PESEM	10. srečanje ljudskih pevcev slovenskih in manjšinskih pevskih skupin. Vljudno vabljenje vse generacije!	ČS POLJE	Sobota, 17. 3., ob 18.00	Center Zalog, Zaloška 267, dvorana za prireditve
RAZSTAVA AZIJSKIH LUTK	Ob svetovnem dnevu lutk vabimo na razstavo azijskih lutk (Java, Indonezija, Tajska, Kitajska, Indija, Vietnam in Laos). Pripravlja: Kulturno društvo Gledališče.EU	ČS POLJE	Sreda, 21. 3., od 10.00 do 12.00 in od 16.00 do 20.00	Center Zalog, Zaloška 267, sejna soba
NAREDIMO LUTKOVNO PREDSTAVO	Delavnica za pedagoge in vzgojitelje. Udeleženci najprej izberejo tekst, nato pa naredijo lutke in sceno. Seznanijo se z animacijo in pripravijo predstavo, s katero se predstavijo gledalcem v dvorani Centra Zalog. Pripravlja: Kulturno društvo Gledališče.EU	ČS POLJE	Sreda, 21. 3., ob 18.00	Center Zalog, Zaloška 267, dvorana za prireditve
OB LETU OSOREJ*	Nekatere ljubezni se rodijo nepričakovano in trajajo celo življenje. Doris in George se po naključju srečata leta 1951 v majhnem motelu na kalifornijski obali. Oba sta poročena in imata otroke, kljub temu pa med njima zagori strast, ki ju vsako leto ob istem času pripelje na isto mesto.	ČS POLJE	Sobota, 24. 3., ob 19.00	Center Zalog, Zaloška 267, dvorana za prireditve
PROSLAVA OB MATERINSKEM DNEVU	Društvo Rusalka pripravlja kulturno prireditev ob materinskem dnevu (prireditve posvečena materam, ženam, babicam ...). Vljudno vabljeni!	ČS POLJE	Nedelja, 25. 3., ob 18.00	Center Zalog, Zaloška 267, dvorana za prireditve
SREČEVALNICA	Brezplačna srečanja in delavnica ročnih del – pletenje, kvačkanje, klekljanje.	ČS CENTER	Vsak torek ob 16.00	Rozmanova 12, mala sejna soba
ČAJ OB PETIH	Ustvarjalne delavnice, druženje ob čaju, nordijska hoja, sprehodi.	ČS CENTER	Vsak torek ob 15.30	Štefanova 11, sejna soba
USTVARJALNE DELAVNICE	Ustvarjalne delavnice, ročna dela, barvanje mandal in pobarvanj.	ČS CENTER	Vsak torek od 12.00 do 14.00	Zarnikova 3, pisarna društva, soba 5
POSVOJJI PUNČKO IN REŠI OTROKA	Delavnica izdelovanja/šivanja punček iz cunj. Material in navodila dobite na delavnici, punčke so namenjene prodaji. S tem projektom Unicef Slovenija zbira sredstva za cepljenje otrok v državah v razvoju proti šestim nalezljivim otroškim boleznim (ošpice, davica, oslovski kašelj, otroška paraliza, tuberkuloza in tetanus). (Slovenska fundacija za UNICEF)	ČS CENTER	Vsako sredo od 10.00 do 11.00	Štefanova 11, sejna soba
UPORABA IN DELO Z NIHALOM	Spoznavna in predstavitvena delavnica. Na delavnici bo predstavljen praktičen prikaz dela in uporabe nihala za osebne namene izboljšanja zdravja ipd. Izdelava in uporaba rozet za delo z nihalom. Delavnica je namenjena polnoletnim osebam.	ČS CENTER	Sreda, 21. 3., od 17.30 do 19.00	Zarnikova 3, dvorana
AKTIVIRANJE ČAKER	Energijske delavnice za boljše počutje in zdravje. Grelna in čelna čakra. Vpliv na naše počutje in zdravje ter vaje za aktiviranje in vzpostavljanje ravnovesja v čakrah. Delavnica je namenjena polnoletnim osebam.	ČS CENTER	Sreda, 28. 3., od 17.30 do 19.00	Zarnikova 3, dvorana

izključno na strani društva. Na vprašanje o **delovanju Zdravstvenega doma za študente** so ji z Oddelka za zdravje in socialno varstvo sporočili, da bo ZDŠ še naprej deloval na isti lokaciji in v enakem obsegu. Poudarjajo, da je občina v celoti pripravljena prevzeti zdravstveno oskrbo za študente v okviru Zdravstvenega doma Ljubljana. Svetnico je prav tako zanimalo, kaj predpisujejo **podrobni prostorski izvedbeni pogoji glede ZDŠ**, in sicer, ali je dopustna odstranitev stavbe zaradi povezave Rimske ulice z Aškerčevo cesto. Z Oddelka za urejanje prostora odgovarjajo, da je treba po določbah občinskega prostorskega načrta pred pripravo podrobnega načrta izdelati variantne rešitve, kar za omenjeni primer pomeni, da so v območju Zdravstvenega doma za študente dopustne gradnje z namenom širitve univerzitetnega programa. Sklicujoč se na določbe dodajajo, da je dopustna tudi odstranitev obstoječih objektov v zaledju Rimske, Slovenske in Aškerčeve ceste ter da so trenutno v pripravi spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta. Zadnje vprašanje svetnice je bilo povezano s **parkom Zvezda in vprašanjem komercialnega izkoriščanja javnega prostora**. Na Oddelku za urejanje prostora

pojasnjujejo, da je bila ureditev drsališča ena od programskih vsebin, s katero je Odbor za organizacijo decembrskih prireditev želel privabiti čim več ljudi v praznično okrašeno mestno jedro, in da gre za podobno prakso tudi v številnih drugih evropskih mestih. Dodali so, da so Ljubljančani in obiskovalci popestritev na Kongresnem trgu zelo pozitivno sprejeli.

Svetnica Mojca Sojar (Svetniški klub NSi) se je na Oddelku za varstvo okolja natančneje pozanimala glede primerov **vandalizma v javnih sadovnjakih**. Svetnici so pojasnili, da ves čas sodelujejo s policijo, vendar žal storilci še niso bili odkriti, zato apelirajo predvsem na meščanke in meščane, naj budno opazujejo in spremljajo dogajanje na posameznih območjih. Dodajajo, da bodo na lokacijah nasadov poskrbeli tudi za dodatno zaščito z videonadzorom.

Svetnici Simoni Pirnat Skeledžija in svetniku dr. Draganu Matiču (SMC) so z Oddelka za šport posredovali odgovor na pobudo in vprašanje v zvezi z **(ne) dostopnostjo gibalno oviranih oseb do parterja v dvorani Stožice**. Sporočili so jima, da je evakuacijski načrt v dvorani Stožice pripravljen glede na možne dostope oz. vhode v posamezne nivoje dvorane. Kot so pojasnili, sta

parter in zeleni nivo dostopna tudi za gibalno ovirane osebe, pri čemer je dostop vezan na vrst in organizacijo dogodka. Dodajajo, da v primeru prireditev, kot so koncerti, tekme ipd., ni predvidenega večjega števila mest za gibalno ovirane v parterju, VIP ali rdečem nivoju, ker ni načrtovanih evakuacijskih poti. Z istega oddelka so svetniku odgovorili še na vprašanje glede **plezalne stene v novi športni dvorani OŠ Vižmarje – Brod**, in sicer da priložena pobuda za vzpostavitev plezalne stene v omenjenih gabaritih žal ni sprejemljiva, saj bi bilo treba bistveno povečati dvorano. Dodali so, da je za organiziranje programa vadbe športnega plezanja v Ljubljani že nekaj časa na voljo Plezalni center, ki se namerava v prihodnje širiti. Svetnici pa so odgovorili tudi z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet, in sicer glede predloga krajanov četrtno skupnosti Polje za ogled in ugotovitev **možnosti parkiranja stanovalcev v soseski ob Cesti VI v Polju**. Pojasnjujejo, da je zemljišče v lasti občine, po občinskem prostorskem načrtu pa navedene površine, razen cestišča, niso predvidene kot javna prometna površina.

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	ČETRTHA SKUPNOST	TERMIN	LOKACIJA
JOGA ZA STAREJŠE	Redne tedenske vaje joge za spodbujanje in krepitev zdravega načina življenja. (Skupina je polna!)	ČS CENTER	Vsak torek od 9.30 do 11.00	Zarnikova 3, dvorana
TEČAJ IN VADBA TAI CHI IN QUIGONG-DRUŠTVO TOLMUN	Taijiquan (Tai chi, taj čj) je kompleksna oblika Qigonga v gibanju. Je starodavna kitajska borilna veščina, ki se v novejšem času uveljavlja predvsem kot sprostilno meditativna veščina krepitev vitalne življenjske energije in vzdrževanja dolgotrajnosti. Je izjemno učinkovita veščina doseganja notranjega ravnotežja, ki se še posebej obnese v današnjem hitrem tempu kot blagodejna oblika telesno nezahtevne protistresne vadbe. Kontakt: Igor: 041 430 650.	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek od 17.00 do 19.30 Vsak četrtek od 18.00 do 19.30	Belokranjska 6, mala dvorana
MEDGENERACIJSKO DRUŠTVO TROMOSTOVJE – DELAVNICE, PROSTOVOLJSTVO	Smo mlado društvo, ki združuje mlajšo, srednjo in starejšo generacijo skozi program Skupine starih ljudi za samopomoč. Dejavnost društva je dobrodelna oziroma humanitarna. Namenjena je vsem zainteresiranim in pomoči potrebnim posameznikom, ne glede na to, ali so člani društva ali ne. V skupinah se družimo enkrat tedensko po uro in pol. Kontakt: Ana: 040 291 523; Mojca: 031 641 726	ČS BEŽIGRAD	Vsako sredo od 17.00 do 19.00	Sedež ČS Bežigrad, Vojkova 1, sejna soba 1
DAM – DRUŠTVO ZA POMOČ OSEBAM Z DEPRESIJO IN ANKSIOSNIMI MOTNJIAMI – TERAPEVTSKE DELAVNICE, PREDAVANJA	Zavzemamo se za širjenje znanja in informacij s področja anksioznih motenj ter za večjo ozaveščenost javnosti o resnosti in prisotnosti tega problema v družbi. Kontakt: Kristijan: 040 452 196 in Mateja: 040 243 565.	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek od 17.00 do 18.30 Vsak torek od 18.00 do 20.00	Sedež ČS Bežigrad, Vojkova 1, sejna soba 3
USTVARJALNE (PRAKTIČNE) DELAVNICE – ŠOLA ZDRAVJA	Cilj društva Šola zdravja je pripeljati jutranjo telovadbo v vsak kraj, vas in naselje v Sloveniji. Posameznikom želi podati osnovne podatke, kako doseči čim boljše življenje, zato organiziramo različna predavanja in praktične delavnice, ki jih izvajajo različni strokovnjaki.	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek od 9.00 do 11.00	Sedež ČS Bežigrad, Vojkova 1, sejna soba 3
ZAČETNI TEČAJ JOGE	Joga za vse, naučili se boste osnovnih vaj. Kontakt: Simona Čurman: 051 371 182	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek in sredo od 19.00 do 20.00	Knjižnica REČI, Belokranjska 6
RAZVIJANJE ANALOGNIH FOTOGRAFIJ	Spoznali boste postopek, kako ustvariti analogno fotografijo tako v teoriji kot praktično. Kontakt: Jošt Derlink: 040 458 409.	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek od 17.00 do 19.00	Knjižnica REČI, Belokranjska 6
DELAVNICE MAGIC THE GATHERING	Te zanima, kaj je Magic the gathering in kako se igra s temi kartami? V Mladincu jih spoznavamo vsak drugi četrtek. Se vidimo!	ČS BEŽIGRAD	Četrtek, 15. 3. in 29. 3., od 17.00 do 19.00	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
KAJ SE KUHA V MLADINCU?	Iz Mladinca bo ob sredah zadušalo po domači kuhinji! Oprtali si bomo predpasnike, zavihali rokave in se podali kuharskim dogodivščinam naproti.	ČS BEŽIGRAD	Vsako sredo od 15.00 do 17.00	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
14+ JE ZAKON!	Si 14+ in se nimaš kam dat ob petkih zvečer? Priđi pohengat v Mladinca. Spremljajte nas na spletni strani www.mladinzajmi.si in FB: Mladi zmaji Bežigrad Mladinc.	ČS BEŽIGRAD	Vsak petek od 18.00 do 21.00	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
KO SE BABICA NAVELIČA PRIPOVEDOVATI ... ODRASLIM	Na tokratnem pripovedovalskem večeru bo mogoče prisluhniti pripovedovalkam in pripovedovalcem, ki nas bodo s pomočjo zgodb odpeljali na planine. Večer, ki se bo odvil v kotičku Kristine Brenkove (mladinska čitalnica), pripravljamo kot del spremljevalnega programa festivala Pravljice danes.	ČS BEŽIGRAD	Četrtek, 15. 3., ob 18.00	Knjižnica Bežigrad, Einspielerjeva 1, mladinska čitalnica
SREČEVALNICA KORK ZELENA JAMA	Različne delavnice – program je objavljen na http://www.ljubljana.ozrk.si/sl/SRECEVALNICA	ČS JARŠE	Četrtek, 15. 3., od 10.00 do 12.00	Zelena jama, Perčeva 22
IZOBRAŽEVALNA DELAVNICA PAPIRNATEGA CVETJA	Spoznali boste bogato dediščino izdelovanja cvetja na Slovenskem, izvedeli male skrivnosti izdelovanja magičnih pisanih marjetic in spomladanskih zafranov... Vodila jo bosta Mateja Herbst in Simon Drofelnik. Obvezne predhodne prijave.	ČS JARŠE	Sreda, 21. 3., ob 17.00	Knjižnica Jožeta Mazovca, enota Nove Jarše, Clevelandaska 17a
POZDRAV POMLADI ustvarjalna delavnica	Delavnice so namenjene odraslim in otrokom v spremstvu odraslih. Na delavnici bomo izdelali velikonočne izdelke. Material dobite na delavnici, izdelke boste odnesli domov. Delavnica je brezplačna. Obvezne so predhodne prijave do 28. marca 2017, do 12.00, na poliglida.slo@gmail.com ali 01 428 03 45.	ČS RUDNIK	Četrtek, 29. 3., od 18.00 do 20.00	Ižanska c. 303 (stara barjanska šola), I. nadstropje

Ljubljanski vestnik

Dobrodelna pustna košarka

Barbara Novinec, ravnateljica Vrtca Galjevica

Pustna sobota je v okviru Unescovega medgeneracijskega dogodka v Vrtcu Galjevica potekala še posebej »športno & špansko«. Na ta dan so se razvila mnoga prijetna športna doživetja: na ustvarjalnih delavnicah so v vseh hišah vrtca izdelovali navijaške rekvizite, 15 mladih pohodnikov pa se je v okviru programa Mali pohodnik v spremstvu strokovnih delavcev vrtca odpravilo na pohod skozi gozd iz Zadvara do Rudnika. Vsi skupaj so ob 11. uri zbrano navijali v športni dvorani Krim, kjer je potekala dobrodelna košarkarska tekma.

V Vrtcu Galjevica s predanim strokovnim delom in odličnim sodelovanjem s starši ter lokalnim okoljem MOL spodbujamo vrednote medsebojnega sodelovanja in etike. Vsi udeleženci so s prisotnostjo na dogodku ali donacijo omogočili tabor in letovanje za vse otroke vrtca, ki za udeležbo na teh programih potrebujejo finančno pomoč.

Iskreno se zahvaljujemo prav vsem posameznikom, ki na svoj način pomagajo pri uresničevanju projekta. Verjamemo, da bomo s podobnimi projekti in programi lahko pomagali otrokom tudi v bodoče, hkrati pa zagotavljali medsebojno sodelovanje in druženje družin, prijateljev in otrok v varnem okolju.

Svetovni dan lutk v centru Zalog

Jožef Pernarčič

Lutkovno gledališče.EU Ljubljana Zalog bo ob svetovnem dnevu lutk 21. marca pripravilo razstavo azijskih lutk in lutkovno predstavo z udeleženci delavnice.

Na razstavi, ki bo odprta od 10. do 12. ure in od 16. do 20. ure, bodo razstavljene javajke z Jave, senčne lutke iz Indonezije, vodne lutke iz Vietnoma, marionete in senčne lutke iz Tajske, senčne lutke iz Laosa, lutke na palici iz Indije in senčne lutke iz Kitajske. Po razstavi bo strokovno vodenje, ki ga bo vodil lastnik zbirke Jožef Pernarčič. Obiskovalci si bodo lahko ogledali, kako deluje senčno gledališče. Vstopnine ni.

Ob 18. uri si bodo lahko gledalci ogledali predstavo, ki jo bodo pripravili udeleženci lutkovne delavnice za pedagoške in vzgojitelje. Delavnica bo potekala pod mentorstvom Jožefa Pernarčiča, ki se že 40 let ukvarja z izdelavo lutk; je avtor dveh knjig o lutkah in prejemnik številnih priznanj na področju lutkovne dejavnosti.

Četrti festival Hiša strpnosti

dr. Tanja Pihlar

Od 18. do 23. marca bo v Mini teatru na Križevniški ulici potekal že četrti Festival Hiša strpnosti, ki ga organizirata Mini teater in Judovski kulturni center. Festival je postal pomemben kulturni dogodek, ki širi idejo o strpnosti in spoštovanju različnosti ter opozarja

na aktualna družbena vprašanja.

Otvoritev bo v nedeljo, 18. marca, ob 19. uri s premiero sodobne drame *Náš razred* poljskega avtorja Tadeusza Słobodzianeka v režiji Nine Rajić Kranjac.

Na že tradicionalnih izobraževalnih jutrih si bodo lahko učenci, dijaki in študenti ogledali igrane in dokumentarne filme iz Francije, Izraela, Nemčije, Bosne in Slovenije, filmskim projekcijam bodo sledili pogovori s preživelimi v taboriščih in strokovnjaki. Za najmlajše pa bo uprizorjena lutkovna predstava *Vsi tukaj, vsi skupaj*.

Izpostavimo lahko še, da bo v okviru festivala znova odprta velika razstava uličnih plakatov na temo strpnosti, na kateri bo sodelovalo 46 svetovno znanih oblikovalcev – njen avtor in pobudnik je priznani grafični oblikovalec, ilustrator in predavatelj Mirko Ilić.

Festival se bo zaključil 23. marca s filmskim dokumentarcem o Richardu Straussu in Kurtu Weilu ter filmsko klasiko *Opera za tri groše* po predlogi Bertolda Brechta.

Podrobnejši program na <http://www.mini-teater.si>.

Bogat program mednarodnega francoskega vrtca in šole

Helena Dakič Prelc

Mednarodni francoski vrtec in osnovna šola v Ljubljani vabita vse zainteresirane starše in otroke k vpisu za šolsko

leto 2018/2019. Vpis bo možen vse do zapolnitve prostih mest.

Francoska osnovna šola in vrtec v Ljubljani delujeta že dobrih 25 let. Osnova pedagoškemu programu je francoski državni kurikulum, zato je pridobljena izobrazba priznana po celem svetu. Na urniku pa seveda ne manjka tudi slovenski jezik s književnostjo, pri čemer je program popolnoma usklajen s slovenskim kurikulumom in priznan s strani slovenske države.

Otroci za vpis v vrtec ne potrebujejo znanja francoskega jezika, saj se ga bodo naučili povsem naravno z vzgojiteljicami in vzgojitelji, ki so materni govornici francoščine.

Smo majhna, butična šola, z bogatim pedagoškim programom, ki obenem prisluhne in se prilagodi ritmu vsakega otroka, mu pomaga razviti potencialne, graditi na samozavesti, sprejemati različnosti. Otroke vzgajamo v odgovorne mlade ljudi.

Za vse informacije smo dosegljivi po telefonu: 01 429 14 99 ali na elektronskem naslovu: secretariat@efljubljana.com. Priručno vabljeni tudi na naši spletni strani: www.efl.si.

Obraz Ljubljane

Vesna Videnovič

Ljubljana je mesto literature, vina, čebel in psov, toda ponaša se tudi z izjemno arhitekturo, ki jo Vesna Videnovič s svojim fotoaparatom raziskuje iz nenavadnih, nepričakovanih zornih kotov. 20 fotografij ljubljanskih stavb je zbranih v razstavi

Obraz Ljubljane, ki je do konca marca na ogled v pasaži Urbanističnega inštituta Republike Slovenije, aprila pa se seli v Knjižnico Otona Župančiča. Fotografije večinoma prikazujejo samo dele stavb, zato je ogled razstave posebno doživetje, saj se lahko obiskovalec zadrži ob prepoznavanju motivov in se prepusti igrivemu razkrivanju lepote ljubljanske urbane krajine.

Nekaj fotografij lahko najdete tudi na www.wisible.si.

Naj blok v Ljubljani 2017

Nina Šibič

Znani so finalisti akcije Naj blok v Ljubljani 2017, s katero želimo spodbuditi stanovalce večstanovanjskih stavb, da po svojih močeh pripomorejo k temu, da bo njihov blok odraz čistega, urejenega in okolju prijaznega sobivanja. Akcijo, zasnovano na pobudo meščana, smo tokrat organizirali že drugič in vanjo aktivno vključili tudi četrtne skupnosti.

Zmagovalni blok bomo razglasili v drugi polovici marca v okviru akcije Za lepšo Ljubljano. Finaliste, pogoje in kriterije ocenjevanja si lahko ogledate na spletni strani <https://www.ljubljana.si/sl/aktualno/znani-finalisti-za-naj-blok-v-ljubljani-2017/>.

Nov Priročnik za upravljanje stavb kulturne dediščine

Barbara Boh

Februarja je v Mestni hiši v Ljubljani potekal informativni dan

projekta Forget Heritage, kjer so predstavili Priročnik za upravljanje stavb kulturne dediščine, Priročnik o politikah za revitalizacijo opuščenih stavb kulturne dediščine v srednjeevropskih mestih ter Smernice za vključevanje meščanov v valorizacijo stavb kulturne dediščine.

Dokumente je pripravilo deset partnerjev iz sedmih srednjeevropskih držav, pri čemer so bili v pripravo skozi številne raziskave vključeni tudi prebivalci mest, uporabniki in obiskovalci, strokovnjaki in lastniki kulturne dediščine. Model upravljanja, ki ga prinaša priročnik, bodo preizkusili različni pilotni projekti v osmih srednjeevropskih mestih. V Ljubljani je izbrana Vodnikova domačija v Šiški – Hiša branja, pisanja in pripovedovanja, ki že sedaj deluje kot kulturno središče s programi za otroke in odrasle. Junija bo v njej začel delovati Prostor za pisanje s številnimi vsebinami, povezanimi

s pisanjem, prevajanjem, založništvom in sorodnimi vsebinami. S pilotnim projektom želijo ugotoviti, kako vzpostaviti prostor za pisanje, pa tudi, kako v stare stavbe naseliti nove, sodobne vsebine.

V drugem delu dogodka je Jerneja Batič z Oddelka za kulturo MOL predstavila primere dobrih praks pri upravljanju kulturne dediščine, kot so Kinodvor, Arheološki park Emona, Plečnikova hiša in Švicarija. S kakšnimi izzivi se srečujejo upravljavci stavb kulturne dediščine ter kaj loči uspešne primere revitalizacije stavb kulturne dediščine od neuspešnih, pa je povedal Toby Ebbs, samostojni svetovalec za kulturno dediščino iz Velike Britanije.

Dokumenti so dostopni na spletni strani www.ruralur.si/sl/projekti/forget-heritage.

● **Ambulanta s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja:** T: 01/437 20 10 (ambulanta), T: 01/437 91 28 (posvetovalnica); ● **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** T: 116 111; ● **Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana - klic v duševni stiski:** T: 01/520 99 00 (od 19. do 7. ure); ● **Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Ljubljana, humanitarni center:** T: 01/256 26 35, brezplačen T: 080 88 84, materialna oskrba pon. in tor. od 12. do 16. ure, sreda od 10. do 17. ure, sprejem donacij pon. in tor. od 8.00 do 17. ure, sre. od 8. do 18. ure, čet. od 8. do 16. ure, oskrba brezdomcev čet. in pet. od 10. do 12. ure, E: info@rdckrizljubljana.si; ● **Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja, Svetovanje žrtvam nasilja in varne namestitve:** T: 080 11 55 (pon.–pet. od 12. do 22. ure, sob., ned. in prazniki od 18. do 22. ure), F: 01/524 19 93 (namenjen gluhih, žrtvam nasilja); E: društvo-sos@društvo-sos.si, S: www.društvo-sos.si; ● **Svetovalni telefon za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu:** T: 031/722 333 (tor. od 17.00 do 20.00 ure), E: društvo-sos@društvo-sos.si, S: www.društvo-sos.si; ● **Društvo za nenasilno komunikacijo, Svetovanje žrtvam nasilja, varne namestitve in programi za povzročitelje nasilja:** T: 01/ 434 48 22 (pon., tor., čet. od 10. do 15. ure), E: info@društvo-dnk.si, S: www.društvo-dnk.si; ● **Ženska svetovalnica, Krizni center za ženske, žrtve nasilja:** T: 040 260 656 in 031/233 211 (24ur/dan), E: zenska@svetovalnica.org, S: www.društvo-zenska-svetovalnica.si; ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju, Svetovanje žrtvam spolne zlorabe:** T: 080 2880, 01/431 33 41 (pon., tor. in čet. od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure), E: spolna.zloraba@siol.net, S: www.spolna-zloraba.si; ● **Društvo Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi, Svetovanje žrtvam trgovine z ljudmi in varna namestitve:** T: 080 17 22 (pon.–pet. od 9.00 do 13.00 ure), E: info@društvo-kljuc.si, S: www.društvo-kljuc.si; ● **YHD – Društvo za teorijo in kulturo hendikepa; Neodvisno življenje hendikepiranih – osebna asistenca:** T: 01/521 22 77, E: yhd-drustvo@yhd-drustvo.si; ● **Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Ljubljana, Prva socialna pomoč kasneje oslepelim in slabovidnim osebam in njihovim svojcem:** T: 01/252 23 60, E: info@mdsslj.si; ● **Mestno društvo gluhih Ljubljana:** T: 01/430 30 08, E: mdg-ljubljana@guest.arnes.si; ● **ROZA ALARM! Prijava homofobne diskriminacije in nasilja,** S: www.ljudmila.org/lesbo/alarm; ● **CSD Lj. Moste Polje – skupnostni programi za mlade, dnevni centri za otroke in mladostnike s težavami v odraščanju:** Korak: T: 01/ 520 64 40, 040/777 885, Cona Fužine: T: 01/540 08 50, 041/553 569, Cent'r Moste: T: 01/587 34 37, 040/161 010; ● **Svetovalnica Fužine:** T: 01/520 64 42, 040 666 320, S: posvet@posvet.org in info@posvet.org, S: www.posvet.org, pon.–pet. od 12. do 19. ure; ● **Društvo Al-anon za družine, v katerih je problem alkohol:** T: 041/ 590 789, E: alanon@email.si; ● **Anonimni alkoholiki:** T: 01/433 82 25, E: aa.slo@amis.net, S: www.aa-drustvo.si; ● **Združenje DrogArt za zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi nudi individualno, telefonsko ali spletno svetovanje:** T: 01/439 72 70, 041/730 800, E: info@drogart.org; ● **Zavod MISSS – Zavod MISSS – mladinsko informativno središče Slovenije:** T: 01/510 16 70, GSM: 041 367 374, S: www.miss.si; ● **Dnevni center Skupaj v skupnosti,** T: 01/510 16 76, 051 300 380, S: skupajvskupnosti.si, pon do čet., od 11.00 – 17.00 ure; ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD):** T: 01/239 65 02, ● **Zavod Pristan:** T: 01/547 95 79, 031/702 698; ● **Spominčica, Slovensko združenje za pomoč pri demenci:** T: 059 305 555 (pon. do čet. od 12. do 15. ure); ● **Dnevni centri aktivnosti za starejše:** DCA Mestne zveze upokojencev: T: 01/430 51 520, 051 664 801; Center aktivnosti Fužine: T: 01/587 46 00, 051/441 791; Dnevni center Društva gluhih in naglušnih Ljubljana: T: 01/528 44 93; ● **Mediacijski center Ljubljana:** T: 01/306 10 74, E: mediacija@ljubljana.si, S: www.mediacija.si; ● **Mediacijski center ZDL:** T: 01/2007 636, 01/2007 643, E: mediacijski.center@zd-lj.si, S: www.zd-lj.si; ● **Zavetišče za zapuščene živali Ljubljana:** T: 01/256 02 79; pon.–pet. od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sob., ned. in prazniki od 12. do 15. ure; za oddajo najdenih živali (24 ur/dan); ● **Društvo za urejeno življenje - ABSTINENT, Svetovalnica za osebe, ki tvegano in škodljivo pijejo, ter njihove svojce:** T: 064/ 244 496, E: svetovalnica@abstinent.si; ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet MU MOL:** T: 01/306 17 14, zapuščena vozila: T: 01/ 306 16 25; ● **Mestno redarstvo MU MOL:** T: 01/306 16 32; ● **Odsek za pobude meščanov MU MOL:** T: 01/306 12 82; ● **Dežurna številka Inšpektorata MU MOL:** informacije o divjih odlagališčih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: T: 01/306 16 04; ● **Javni holding Ljubljana:** T: 01/474 08 00, pon. od 8. do 13. ure, sre. od 8. do 14. ure in pet. od 8. do 12. ure; ● **JP ENERGETIKA, Center za pomoč uporabnikom:** T: 080 28 82; ● **JP VO-KA, dežurna služba Vodovod:** T: 01/580 81 12, dežurna služba Kanalizacija: T: 01/580 82 12, brezplačen T: 080 86 52; ● **JP SNAGA, Center za podporo in pomoč uporabnikom:** T: 01/477 96 00; ● **JP LPP, Prevoz na klic in informacije za osebe z oviranostmi v mestnem potniškem prometu:** T: 01/582 24 25, 051/ 44 99 92 (24 ur/dan); ● **Društvo delavska svetovalnica; zagovorništvo, varovanje, promocija ter razvoj delavskih, socialnih in statusnih pravic delavcev ter ostalih ranljivih skupin; brezplačna telefonska številka;** 080 14 34; E: info@delavskasvetovalnica.si; ● **Varuh človekovih pravic, informacije in brezplačen T:** 080/15 30; ● **Policija:** T: 113; ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** T: 112.

Območno združenje
Ljubljana

**ODPRTJE DEMENCI
PRIJAZNE TOČKE
v okviru projekta**

»Za demenci prijazno skupnost«

**četrtek, 22. marec 2018,
ob 18. uri**

**RKS OZ Ljubljana v
Humanitarnem centru
na Tržaški 132, Ljubljana
(vhod s Fajfarjeve ulice)**

Točko bosta slavnostno odprli:

ga. Štefanija L. Zlobec,
predsednica Spominčice in

ga. Nevenka Lekše,
predsednica RKS OZ Ljubljana

PROJEKT SOFINANCIRA:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

SOS 059 30 5555
www.spomincica.si
info@spomincica.si

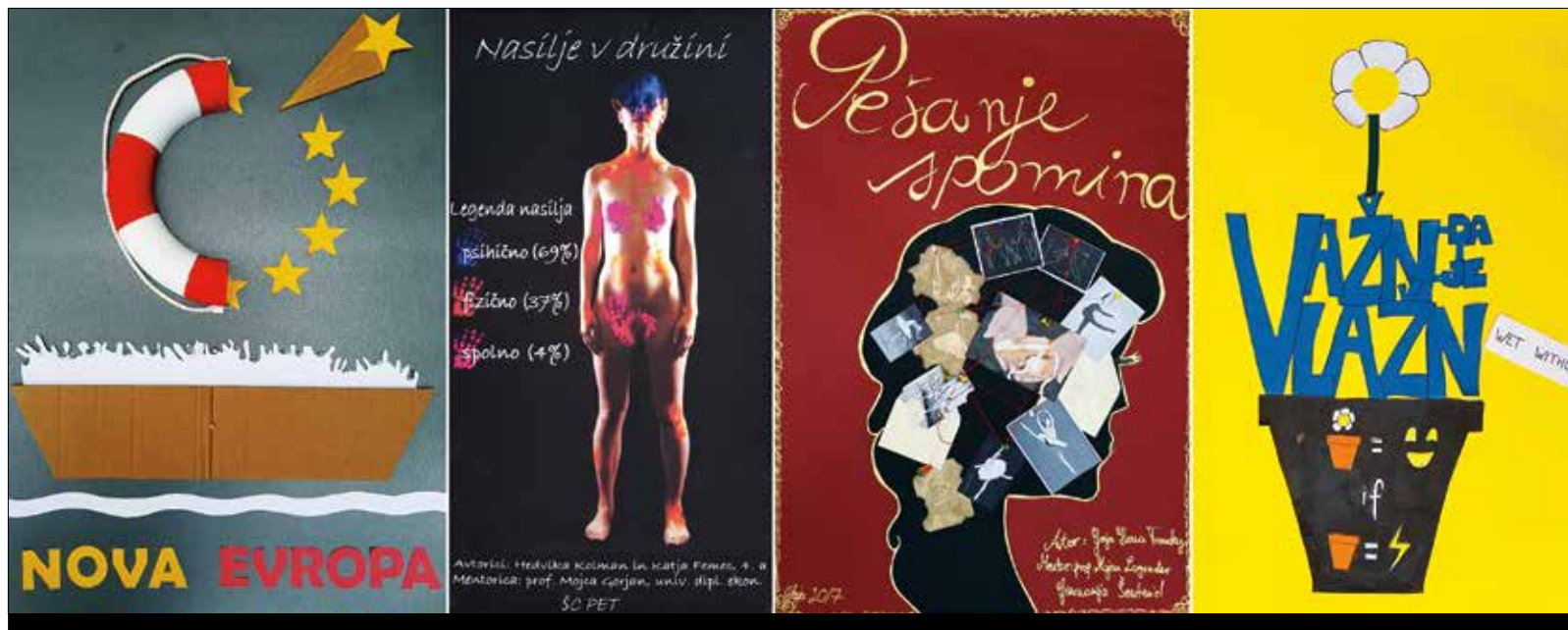
DEMENCI PRIJAZNA TOČKA

Plakat in mladinsko raziskovalno delo

dr. Peter Krečič

Najboljši plakati mladih raziskovalcev

V Ljubljani poteka organizirano mladinsko raziskovalno delo že trideset let. Svoječas so se ga udeleževali še študentje, zdaj se pa že vrsto let mladinsko raziskovalno delo odvija le na osnovnošolski in srednješolski ravni. Nadarjeni in delovni dijaki in učenci oblikujejo raziskovalne skupine, ki pod vodstvom mentorjev obdelujejo številne teme na neverjetno širokem in dokaj zahtevnem polju družboslovnih, naravoslovnih, humanističnih, športnih in drugih raziskav. Rezultati so pogosto prav presenetljivi. Svoje izsledke predstavijo pred strokovnimi komisijami in javnostjo ter se potegujejo za visoka priznanja. Strokovnim komisijam običajno predložijo pisne izdelke v obliki raziskovalnih elaboratov, temu po potrebi dodajo kakšno maketo, obvezno pa morajo ob nalogi izdelati še plakat.

Med organizatorji se je kar nekaj časa pojavljalo vprašanje, kakšen naj bo spremljajoči plakat. Eni so zagovarjali poster, ki je v naših razmerah pomenil nekakšen likovno-verbalni povzetek raziskovalnega dela, mnemotehnični pripomoček pri njegovem zagovoru, ki je običajno spominjal na v šolah tako priljubljene miselne vzorce. Sam se s tem nikoli nisem mogel sprijazniti in sem zagovarjal bistveno drugačno stališče. Plakat naj bo celovito likovno delo, ki naj v duhu sodobnega grafičnega oblikovanja predstavi ključni vsebinski »vozel« raziskovalnega dosežka ali značilnost raziskovalnega polja. Svoj pogled sem utemeljeval s tezo, da je treba otroke in mladostnike spodbujati k celostnemu likovnemu zajetju razmeroma zahtevne vsebine, kakršna se zrcali v raziskovalnem dosežku, medtem ko se da shematski vzorec tako imenovanega »znanstvenega posterja« razmeroma hitro osvojiti in potem v nedogled ponavljati.

Pri ocenjevanju plakatov smo z leti ugotovili, da je mogoče pri obeh skupinah mladih raziskovalcev vselej računati na določeno bolj ali manj ustaljeno število dobrih rešitev, in naravno se nam je postavilo vprašanje, kako spodbuditi napredek na tem področju, kako priti do več dobrih rešitev. Za rešitev tega vprašanja smo se obrnili na mentorje. Z njimi celotna zgradba mladinskega raziskovalnega dela stoji in

pade. Treba jih je dodatno informirati in usposobiti za delo tudi na likovni podobi izdelka, tako same naloge kot plakata. Organizirali smo preproste dvodnevne delavnice, na katerih so se udeleženci poučili o osnovah sodobnega grafičnega oblikovanja, v delavničnem delu pa so pod vodstvom oblikovalcev izdelovali plakate, pretežno povezane s temami iz življenja in dela na osnovnih in srednjih šolah. Ob koncu so udeleženci uredili razstavo svojih izdelkov ter jih pod strokovnim kritičnim vodstvom temeljito razčlenili in ocenili. Prav ti pogovori o doseženem so se izkazali za izjemno koristne in navdihujoče. Rezultati so se že kmalu pokazali v povečanem številu dobro oblikovanih plakatov in novih prijemih, ki so jih mentorji prenesli na mlade raziskovalce.

V minulih letih smo v prostorih Mestne hiše prirejali razstave plakatov mladinskega raziskovalnega dela, saj je prav, da se javnost zave številnih naporov organizatorjev, mentorjev in učencev, vloženih v mladinsko raziskovalno delo. Bogastvo vsebine in kakovost izvedbe pa obvezujeta za prihodnost: odkritim talentom je treba posvetiti posebno skrb. Naša zaveza mora biti, da jim še bolj olajšamo pot do znanstvene izjemnosti, odličnosti in vsesplošne razgledanosti.

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

dr. Brigita Jamnik, VO-KA, in

Nataša Jazbinšek Sršen, Oddelek za varstvo okolja MOL

O skladnosti pitne vode v

Ljubljani v februarju 2018

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest. Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode javno podjetje Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji. V preglednici je prikazan del rezultatov rednih preskušanj pitne vode v januarju 2018.

Dodatne javno dostopne informacije o rezultatih uporabniki lahko prejmejo po e-pošti na naslovu voka@vo-ka.si ali na spletni strani www.vo-ka.si/informacije/kaksno-vodo-pijemo.

Kakovost podzemne vode v januarju 2018

( ) - meja zaznavanja merilne metode (LOD)
< - meja določanja (LOQ)

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda, za krom (skupno) pa po Pravilniku o pitni vodi

Predpisane mejne vrednosti za podzemne vode v januarju 2018 niso bile presežene na nobenem merilnem mestu.

Zrak v Ljubljani v novembru in decembru 2017

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo v letu 2017 zabeležili 49 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo delcev, in sicer večinoma v zimskih mesecih. Ostali parametri se gibljejo v okviru dovoljenih vrednosti.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka veljajo naslednji normativi:

SO₂ (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je 350 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je 125 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO₂ (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je 40 µg/m³. Mejna urna vrednost je 200 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM₁₀ (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je 40 µg/m³. Mejna dnevna vrednost delcev PM₁₀ je 50 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je 5 µg/m³.

Del rezultatov notranjega nadzora februarja 2018

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE		
			KLEČE	BREST	KLEČE, HRASTJE, BREST
			6. 2. 2018	6. 2. 2018	1. 2. 2018
Temperatura	°C	-	11	7,9	14,3
pH		6,5–9,5	7,5	7,4	7,6
Elektroprevodnost (pri 20 °C)	µS/cm	2500	460	460	436
Celotni organski ogljik	mg C/L	/	0,31	0,50	0,30
Motnost	NTU	/	<0,10	<0,10	<0,10
Amonij	mg/L NH ₄	0,5	<0,025	<0,025	<0,025
Barva (436 nm)	m ⁻¹	/	<0,02	<0,02	<0,02
Nitrit	mg/L NO ₂	0,5	<0,003	<0,003	<0,003
Prosti klor	mg/L	/	-	0,03	0,02
Escherichia coli	CFU/ 100 mL	0	0	0	0
Koliformne bakterije	CFU/100 mL	0	0	0	0
Skupno št. mikroorganizmov pri 36 °C	CFU/mL	100	<2	<2	<2
Skupno št. mikroorganizmov pri 22 °C	CFU/mL	/	3	<2	3
OCENA			SKLADEN	SKLADEN	SKLADEN

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

Januar 2018						
merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	50
Kleče VIIIa	9. 1. 2018	0,005	< 0,004	< 2	8,9	1,3
Kleče XIII	9. 1. 2018	0,004	< 0,004	< 2	16	1,5
Šentvid IIa	9. 1. 2018	0,011	< 0,004	< 2	18	1,5
Jarški prod III	9. 1. 2018	0,003	< 0,004	< 2	14	2,1
Hrastje Ia	9. 1. 2018	0,041	0,032	< 2	22	14
Brest IIa	9. 1. 2018	0,010	0,082	< 2	8,4	1,1

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2017 MOL, MU, Oddelek za varstvo okolja

Zrak v Ljubljani novembra 2017

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	97 %	96 %	96 %	90 %	96 %
Maksimalna urna koncentracija	5	108	555	8	130
Maksimalna dnevna koncentracija	2	69	295	5	53
Minimalna dnevna koncentracija	0	27	47	3	7
Srednja (mesečna) koncentracija	1	46	136	3	26
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	-	1

Zrak v Ljubljani decembra 2017

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	99 %	100 %	100 %	94 %	99 %
Maksimalna urna koncentracija	6	129	711	7	175
Maksimalna dnevna koncentracija	4	88	484	6	103
Minimalna dnevna koncentracija	1	35	66	3	15
Srednja (mesečna) koncentracija	2	59	189	4	44
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	-	9

Vse vrednosti koncentracij so navedene v µg/m³.

* stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

Ta mesec ne zamudite!

GALERIJA ŠKUC

do 1. 4.

Škuc 40tič: Institucija

Prva v nizu razstav, s katero Galerija Škuc obeležuje štirideseto obletnico, meri na institucijo in njene mehanizme produkcije pomena, in sicer skozi dinamiko dveh skrajnih točk radikalnih posegov v galerijski prostor: na eni strani prazne, na drugi zaprte galerije.

CANKARJEV DOM

14.-21. 3.

20. festival dokumentarnega filma – FDF

Pregled najboljšega iz sodobne produkcije dokumentarnih filmov: premiere filmov slovenskih avtorjev, pogovori z gosti, seminarji. Devetič tekmovalni spored na temo človekovih pravic.

FESTIVAL LJUBLJANA

15. in 29. 3. ter 5. 4. ob 19.30, Viteška dvorana, Križanke

25. mednarodni glasbeni cikel Mladi virtuoz predstavlja mlade domače in tuje umetnike, ki ne presenečajo samo z virtuosnostjo, temveč tudi z neverjetno zrelostjo kljub mladosti.

STARA MESTNA ELEKTRARNA

16. in 17. 3. ob 18. in 20. uri

Marko Bulc: Prva altruistična predstava

Prva altruistična predstava je solo projekt Marka Bulca, nastal pa je desetletje po njegovi zadnji solo uprizoritvi z naslovom Zadnja egoistična predstava. Avtorjeva tema je tokrat nasprotni ekstrem – altruizem.

MINI TEATER IN JUDOVSKI KULTURNI CENTER

18.-23. 3.

4. festival Hiša strpnosti

Vsi smo tuji – morali pa bi biti strpni sosede

Filmi, razstave, koncerti, kritična predavanja in debate.

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

20. 3. ob 12. uri

Madžarske pisanice iz Prekmurja, odprtje priložnostne razstave

Pisanice, ki se barvajo z batik tehniko ob veliki noči v Prekmurju, imajo več kot 120-letno tradicijo. Na razstavi bo med drugim na ogled več kot 100 unikatnih pisanic, ki so jih ustvarili pripadniki madžarske narodne skupnosti iz Prekmurja in nekaj gostujočih iz Romunije in Slovaške.

MUZEJ IN GALERIJE MESTA LJUBLJANA

20. 3.-13. 5., Galerija Jakopič

Mario Magajna: Fotograf

Tržaškoslovenski fotoreporter je svoje življenje posvetil fotografiji, kar dokazuje tudi izjemno obsežen fotoarhiv. Kuratorja: Andrej Furlan in Robi Jakomin.

NARODNA GALERIJA

22. 3. od 18. do 22. ure

Začni risati!

Vabljeni vsi, ki si želite risati pred umetninami v čudovitem vzdušju Narodne galerije. Na voljo bodo brezplačni risarski pripomočki, v pomoč pa vam bodo akademski slikarji, umetnostni zgodovinarji, likovni pedagogi in kustosi.

LJUBLJANSKI GRAD

22. 3. ob 20. uri, Hribarjeva dvorana

Boštjan Narat: »Nekam potujejo vlaki«

Tretji koncert iz cikla Kitara – moj glas

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

29. 3. (premiera), 5., 12. in 19. 4. ob 19. in 21. uri

Barbara Zemljič: Praznina spomina, gledališka kriminalna nadaljevanka

režija: Nina Šorak

Velenje, 2003. 16-letna Teja nekega dne po pouku izgine. Tri tedne kasneje jo v jarku najdejo mrtvo ...

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

30. 3.-6. 5.

Vojna: Otto Dix

Gostujoča razstava izbranih grafičnih del iz znamenite grafične serije »temačnega« nemškega ekspresionističnega mojstra Otta Dixja z naslovom »Der Krieg«. V sodelovanju z Nemškim veleposlaništvom v Ljubljani ter Nemškim inštitutom za mednarodno sodelovanje.

KINO ŠIŠKA

30. 3. ob 20. uri

Partibrejkers

V Kino Šiška se vračajo ikone srbskega rokenrola z neuničljivim frontmanom Canetom in naborom svojih uspešnic.

GLEDALIŠČE GLEJ

30. 3. ob 20. uri

Gilgalovanje

režija: Tjaša Črnigoj

Predstava je nastala po motivih Epa o Gilgamešu. Dva performerja, dva igralca, dva posameznika eden za drugega, eden v podporo drugemu in tudi eden na račun drugega uprizarjata svoje lastne gilgameševske maske. Gilgalovanje je ples s smrtjo.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

5. 4. ob 18. uri

Gregor Strniša: Lučka Regrat, popotovanje za lučko in odsev, 3+

režija: Maruša Kink, avtorica likovne podobe Tina Dobrajc

Toplo zgodbo o strahu, pogumu in zavesti o lastni podobi je pisatelj Gregor Strniša spisal za najmlajše, predvsem pa za svojo nekajletno hčerko Erno. Strnil jo je v en sam dan, poln pustolovščin in preizkušenj, zelenih travnikov in mestnih ulic, odsevov, ogledal in regratovih lučk.

KINO ŠIŠKA

5. 4. ob 20. uri

Katalena

Svoj sedmi album Človek ni zver bo zasedba premierno predstavila v Kinu Šiška. Nov album se napaja pri dediščini slovenskih ljudskih pesmi z vojaško tematiko, sooblikujejo pa jo tudi avtorske skladbe, ki vsebinsko in oblikovno sledijo tradiciji.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

5.-8. 4.

Mladinsko showcase **Vse lepo in prav**

4 dnevi, 6 predstav, angleški nadnapisi

SNG DRAMA LJUBLJANA

6. 4. ob 20. uri, Mala drama

Svetlana Makarovič: Prekleti kadilci

režija: Tin Grabnar

Premiera gledališkega koncerta.

CENTER KULTURE ŠPANSKI BORCI

10. 4. ob 20. uri

Jubilejni teden Zavoda EN-KNAP

Josef Nadj: Mračna zveza (po Canard pékinois)

Zavod EN-KNAP bo 25 let od ustanovitve in 10 let delovanja sodobno-plesne skupine EnKnapGroup proslavil z jubilejnim tednom s številnimi prireditvami na različnih prizoriščih v mestu. Vrhunec bo premierna uprizoritev novega celovečernega dela Josefa Nadjja. Predstava izhaja iz mračnega in čustveno nabitega motiva nesrečne ljubezni, se sprašuje o minljivosti življenja ter vleče vzporednice med odnosom ženske in moškega ter odnosom življenja in smrti.

MEDNARODNI GRAFIČNI LIKOVNI CENTER

ob sobotah ob 10. uri, Ustvarjalni center Švicarija

Bela krizantema ali umetnik v gibanju,

delavnica za otroke 8+ koncept in izvedba: Barbara Bulatović, režiserka in lutkarica
Bela krizantema je delo, ki ga je Ivan Cankar napisal med svojim bivanjem v Švicariji. Polemični spis je še vedno presenetljivo aktualen. In kaj torej umetnik danes sporoča mladim? Delavnice povezujejo več umetniških disciplin, zasnovane so na raznolikih dimenzijah ustvarjanja.

Naslednja številka glasila Ljubljana izide 10. aprila.

Glavne teme: • Stanovanja v Ljubljani • Socialna Ljubljana • Obiščimo muzeje • Gradimo Ljubljano – investicije do konca leta 2018 • Pes v bloku